

(دقائق الاخبار ترجمہ سی)

خزائن الافکار

ترجمہ

(دقائق الاخبار)

مصنف : امام عبد اللہ محمد بن سلامۃ القضاعی ہجرت دن دورت بروز ایلملی دورت
(۱۵۵۴) ده وفات اوشبو ۱۳۲۴ نجی سنہ مصنفتک وفاتنہ بیگز بیور آلتمش
توقزنجی (۱۸۶۹) یلدر.

مطبعہ کریمہ قزاندہ

کند مزارقزاندہ ۱۹۰۶ سنہ

КАЗАНЬ

Типографія Т-го Дома „Вр. КАРИМОВЫ“

1906.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا له وارتضاه *

اوزينك توگاللاگان ، اوزى راضى بولغان دينگه بزنى كوندركان
اللهغه ، شكرهم حمد بولغاي ايدى !

« والصلوة والسلام على نبيه سيدنا «محمد» الذي اجتباه من خلقه واصطفاه *
- اوزينك خلقى آراستدان صايلاب ، چغارغان ، پيغمبرى - بزنىك .
خوجهمز «محمد» عليه السلامگه ، اول الله تعالى بزىدن رحمت همك
سلام ايرشدرگاي ايدى

«وبعد فاني جمعت في هذا الكتاب انتهى الى

من حديث رسول الله صلى الله عليه وسلم»

- اللهغه حمد ، پيغمبرگه صلوات همك سلام سوكنك ، مين بوكتابمك ،
اوزمه ايرشكان رسول اللهنك حد يثلرينى جيدم . . .
«وَرَبَّتُهُ عَلَيَّ سِتٌّ وَأَرْبَعِينَ أَبَا»

- قردم مين بوكتابمى «قرق آلتى باب» اينب . . .

«قرق آلتى باب فيلارنى بيان قلادر»

اولگى باب : محمد عليه السلامك نورس ياراتونى بيانده . . .

ايكنچى باب : آدم عليه السلامنى بارايتونى بيانده . . .

اوچنچى باب : فرشته لرنى ياد ايتو بيانده

دورتنچسى : اولم فرشتهسى (عزرائيلنى) بارايتونى بيانده

بشتنچسى : اولم فرشتهسينك جان آلون بيانده . . .

- آلتونچى : جان - نك اولم فرشته سته جوابى . . .
- بيدنجى : جان آلتانك اعضانك جوابن ذكرنى بيانده
- بيگرنچى : شيطان مؤمن - نك ايماننه نچك قصد قلور . . . ؟
- توقرنچى : جان ، تندن آيورلغاچ كوكن برتاوش كيلوبيانى
- اونچى : ييرايله قبرنك حاللرن بيان . . .
- اون برنجى : جان - نك تندن چقغاندان صوڭ قچقروى بيانده . . .
- اون ايكنچى : اولك ايچون قايفرونى بيانده . . .
- اون اوچنچى : اولك ايچون يغلاونى بيانده . . .
- اون دورنچى : قايفوغه صبرايتونى بيانده . . .
- اون بشنچى : جان - نك تندن چفون بيانده . . .
- اون آلتونچى : قيرگه ، منكر نكيدر دن الك كره تورغان فرشته .
- اون بيدنجى : منكر نكيدر صور اوينه جواب بيروبيانده
- اون سگرنچى : كرام كانبون فرشته لرى بيانده
- اون توقرنچى : جان ، تندن چقغاندان صوڭ قبرينه همه اوينه كالمى
- يگرنچى : صور ، بعث همه اولگانن صوڭ قوبارلو بيانده
- يگرمى برنجى : صور اروى ، صوكره قورقتو ايچون اروى بيانده
- يگرمى ايكنچى : الله نك بيورغى ايله « هرسته نك بتوى . . .
- يگرمى اوچنچى : قيامنده قوبارلاچاق خلقنى بيانده . . .
- يگرمى دورنچى : براق - نك صفتن بيانده
- يگرمى بشنچى : قوبارلو ايچون بولغان صورنى بيانده . . .
- يگرمى آلتونچى : خلقك قهرلرندن قوبارلولارى . . .
- يگرمى يدنچى : خلقنى محشر يرينه سرونى بيانده . . .
- يگرمى سبگرنچى : قيامت كونينك اسسيلگن بيانده . . .
- يگرمى توقرنچى : اجماخنك ايزگولرگه ياقنلغن بيانده
- اوقوزنچى : قيامت قورقولارن بيانده
- اوتوز برنجى : عمل دفترلرن بيانده

اوتوز ايكنچى : عمل اولچوي « ميزان » بيانده

اوتوز اوچنچى : صراط كوپرن بيانده . . .

اوتوز دورتنچى : تموغنى بيانده

اوتوز بيشنچى : تموغ ايشكلرن بيانده . . .

اوتوز آلتونچى : جهنم — نى بيانده ، برتموغ اسميدر . . .

اوتوز يدينچى : خلقنى تموغغه سرو بيانده . . .

اوتوز سيكزنجى : زبانيه فرشته لرن بيانده . . .

اوتوز توقونچى : تموغ اهلن ، آشلارن ، همه اچمكلرن بيانده . . .

قرق — رغانچى : هر كمنك عذابى ، اشينه قاراب بولونى بيانده . . .

قرق برنجى : اچمك اچوي حالن بيانده . . .

قرق ايكنچى : تموغدان چغارولونى بيانده . . .

قرق اوچنچى : اچماخلرنى همه آنك يدي ايشكلرن بيانده . . .

قرق دورتنچى : اچماخ ايشكلرن بيانده

قرق بيشنچى : اچماخ اهلن همه آلارنك نعمتلرن بيانده . . .

قرق آلتونچى : حورى قزلارن (مورنى) بيانده . . .

« الْبَابُ الْأَوَّلُ فِي خَلْقِ الرُّوحِ الْأَعْظَمِ وَهُوَ نُورٌ سَيِّدَنَا مُحَمَّدٌ عَلَيْهِ السَّلَامُ »

برنجى باب ، ايک الوغ بولغان جاننى بوقدان بارايتونى بيانده

اول = جان محمد (عم) نك نوريدر

الله تعالى دورت بوتاقلى بر آغاچ ياراتوب ، آکا « شجرة اليقين » ديسر

اسم قويدى .

(شېكسزلك آغاچي ديگان سوز . . .) شونندان صوگ الله تعالى خوجامز (محمد

عليه السلام) نك نورن آف اتجودن بولغان پرده اچنده طاووس ديگان قش

صورتنده ياراتدى . صوگره اول طاووسنى تگى آغاچ استنه قويدى . اول قوش

شونده يشمش ملك ييل قدرى تسبيح ايندى . موندان صوگ الله تعالى اويالچانلق

كوزگوسى « مرآة الحيا » نى ياراتوب ، تگى طاووسنك قارشوسينه قويدى .

طاووس بو كوزگيگه قاراغاچ اوزبنك صورتينك كوركاملگن كورنشينك

گوزه لنگن کورب الله تعالی دن اویالدی . عادتده گی کبی اویالغاندان صوف
 تیرلب ، تنندن پیرگه آلتی تامچی تیرتادی . شول تامچیلارنک اولگسندن
 الله تعالی : حضرة ابوبکر فی یاراتدی . ایکنجی تامچیدان : حضرة عمر فی ،
 اوچنچیسندن حضرة عثمانی ، دورنچیسندن حضرة علینی یاراتدی . بشنچی
 تامچیسندن گنئی ، آلتونچیسندان دگینی یاراتدی . شوندان صوف بو طاروس
 بش تابقر سجد ایندی . شول سجدهلر بزرگه بیلسگولی وقتده قلنه تورغان
 فرض بولوب قالدیلار . الله تعالی بوبش سجده فی بش وقت نماز ایقبوب
 رسولمزرگه هم آنک امتنه فرض قلدی . صوگره الله تعالی بو طاروس که ایکنجی
 تابقر فارادی بو قاراونده طاووس یینه اویالوب تیرلیدی . الله تعالی مونک
 بورن تیرندن فرشه لر فی ، یوز تیرندن عرش ، کرسی ، لوح المحفوظ ، قلم
 قویاش ، آی ، پرده ، بولدزلار ، همک کوکه بولغان نسته لر فی یاراتدی .
 کوکه گینک تیرندن : پیغمبرلر فی ، رسوللر فی ، عالمر فی ، ولیلر فی همک
 ایزگولر فی یاراتدی .

آرقا تیرندن : بیت المعمور فی ، کعبه فی ، بیت المقدس دن یساده بولغان مسجد لونک
 اورونلارینی یاراتدی . بیان : بیت المعمور : الکن کعبه نک توبه سنک یینه
 برقاتلوی بولوبن ، شول قانلا کوکه کوتار لگان ، شول اوینی بیت المعمور دیلر .
 ایکی قاهلارینک تیرندن محمد علیه السلامک مؤمن بولغان : امقلرینک اهلون ،
 و خاتونلارن یاراتدی . ایکی قولقلارینک تیرندن یهودیلر فی ، نصاری فی ،
 مجوسلر فی همک بولارغه اخشاهان ، مؤمن بولماغان کسه لر فی یاراتدی .
 بولارغه اخشاهان دیگانلری : بوزلق ایالر فی الله تعالی فی یوق دیوچیلر فی
 همک منافقلار فی یاراتدی دیگان سوزدر .

ایکی آباقلارینک تیرندن مغربدن مشرقه قدر بولغان بیویوزن ، همک
 بیرده بولغان نسته لر فی یاراتدی .

شوندان صوف الله تعالی «ای محمد آلدینکا قارا» دیدی . محمد هم آلدینه قارادی
 فی کورسون : آلدنداده ، آرتونداده اولنداده ، نور کوردی . یهودورت
 نور حضرت : ابوبکر ، عمر ، عثمان ، هم علی (رضی الله عنهم) در شوندان صوف

رسولمىزنىڭ نورى تاغىن يىتمىش مىڭ يىل تىسبىخ ايتىدى .

شوندىن سوڭك اللہ تەئالى پېغىمبەرلىرىنىڭ نورى رسولمىزنىڭ نورىدىن ياراتىدى .
 شوندىن سوڭك اللہ تەئالى مۇھىمىد ئىلىھىيە قارادىدە ، شول نورنىڭ تىرىندىن
 پېغىمبەرلىرىنىڭ جانلارنى ياراتىدى . ھەم ھەر بىر پېغىمبەرنىڭ ئاممىنىڭ جانلارنى ،
 شول پېغىمبەرلىرىنىڭ جانلارنىڭ تىرىندىن ياراتىدى . اوشانداق مۇھىمىد ئىلىھىيە قارادىدە ،
 مۇمىن ئاممىلىرىنىڭ جانلارنى مۇھىمىد ئىلىھىيە قارادىدە جانىنىڭ تىرىندىن ياراتىدى .
 تمام ياراتقاندىن سوڭك بوجانلار ھەر بىر سىيە « لا الھ الا اللھ مۇھىمىد رسول اللھ »
 دېگەنلىرى مەناسى : تىيوشلى بولۇپ قىلغۇق ايتىلمىش ذات بوق ، بارى بىر اللھ غەندەر .
 (مۇھىمىد ئىلىھىيە قارادىدە) اللہ تەئالى نىڭ رسولىدىر شوندىن سوڭك اللہ تەئالى
 تىرىندىن اچى كورنە تورغان قىزىل عىقىقەدىن بىر قىندىل ياراتىدى . سوڭك
 اللہ تەئالى مۇھىمىد ئىلىھىيە قارادىدە « دىيادە بولغان اوزىنىڭ سورتى شىكىلى
 ايتوب ياراتىدى » اول سورتىنى بوقىندىل اچىنە قويدى ، اول سورتىنى قىندىل
 اچىندە نمازىدە نېچك آيات اوزىدە تورۇلادى ، شول روشە ، آيات اوزىدە
 توردى . شوندىن سوڭك پېغىمبەرلىرىنىڭ جانلارنى رسولمىزنىڭ جانى تىرىندە
 ايتىدىلەر . شول ايتىلەنۇر قىندە ايتىدۇر مىڭ يىل قىر تىسبىخ ھەم تىلىل ايتىدىلەر .
 سوڭك اللہ تەئالى اول جانلارغە مۇھىمىد ئىلىھىيە قارادىدە سورتىنە قارارغە بېھوردى .
 بولار بار سىيە قارادىلار ، آرادان اول سورتىنىڭ باشى كورگانى خىلىفە ھەمە
 پادىشاھ بولدى . آرادان ماڭلاين كورگان جاننىڭ اياسى دىيادە ھەمەل ھەم
 ايتوبى تورە بولدى . آرادان اول سورتىنىڭ ايتوبى كوزى كورگان قاراشنى
 كورگەندىن بىلچى « ماڭ » بولۇپ اورلدى . آرادان اول سورتىنىڭ ايتوبى قاشنى
 كورچى بىزەك يىساوچى بولۇپ اورلدى . آرادان ايتوبى يىلغىنى كورگان
 كىمە خىلىفە ايتوبى قاشنى بولۇپ اورلدى . آرادان ايتوبى
 ايتوبى كورگانى دىزىر بولۇپ اورلدى ، آرادان بورتون كورگانى ھەمە ،
 دوققور ، ھەمە خوشبويچى بولۇپ اورلدى . آرادان ايتوبى كورگانى ھەمە ،
 روزە توتوبى بولدى . آرادان تىشى كورگانى ايتوبى خاتونلار داندە
 كوركام يوزلى بولۇپ اورلدى . آرادان تىل كورگان كىشى پادىشاھلار ايتوبى

ایلیچی بولوب اورلدی . آلاردان آغزن کورگان کشی وعظچی ، اوگتچی همده اذانچی بولوب اورلدی . آلاردان صفالن کورگانی دین بولنده صوغشچی بولوب اورلدی . آلاردان قولتوغنی کورگان کشی ملتوغچی همده یول یروچی بولوب اورلدی . آلاردان اوڭقولتوغنی کورگانی قان آلوجی بولوب اورلدی . آلاردان صول قولتوغنی کورگانی نادان بولوب اورلدی . آلاردان اوڭاوپونی کورگانی آنچا آلماشترب توروچی همده بیزاڭ توشروچی بولوب اورلدی . آلاردان صول اوچونی کورگانی ایگن اوچلپاچی بولوب اورلدی . آلاردان ایکی قوللارن کورگانی جومارد همده اوتکنک ایاسی بولوب اورلدی . آلاردان صول اوچینک آرقاسنی کورگانی صاران بولوب اورلدی . آلاردان اوڭ قولینک تورناقلارن کورگانی یازوچی « پیصر » بولوب اورلدی . آلاردان اوڭ قولنک بارماقلارن کوروچی تگوچی بولوب اورلدی . آلاردان صول قولینک بارماقلارن کوروچی تیمرچی بولوب اورلدی . آلاردان کوکرهگنی کورگانی عالم هم مجتهد بولوب اورلدی . (مجتهد = دین اشنده توروشوچی عالم دیمک) آلاردان آرقاسنی کورگانی توبانچیلکی همده شریعت قوشقانی توتوچی بولوب اورلدی . آلاردان ایکی یانن کورگانی صوغشچی بولدی . آلاردان قرصاغنی کورگانی بارنستهسنه راضی بولوچی « قناعنلی » بولدی همده الله دان قورقوچی بولدی . آلاردان ایکی تزلرن کورگانی رکوع همده سجده ایاسی بولدی آلاردان ایکی آیاقلارن کوروچی آچی بولوب اورلدی . آلاردان ایکی آیاغینک آستلارن کوروچی همیشه جیباو یوروچی بولوب اورلدی . آلاردان شول صورتنک کولاگهسنی کوروچی جرچی هم اویون قرالاری ایله اویون اویناوغه اصبابولوب اورلدی . آلاردان ، اول صورتنک هیچ بریون کورمگانی : یهودی ، هم نصرانی ، کافر همده دینسز (مجوس) بولوب اورلدی . آلاردان اول صورتکه قاراماغانلاری تکرلک دعواسی قلوچی بولوب اورلدیلر . مصر پادشاهلاری « فرعون » همده بولارغه باشقه بولغان کافرلر کبی .

(نماز نیندی صورتده او قوللا ؟)

نماز او قوغاندا كشي « احمد » — ايله « محمد » ديگان سوزلرنك صورتنده
 او قور . الله تعالى بيورغان روشي نمازده شول اسملر صورتنده تورودر .
 اوشبو روشده : نماز او قوچي نمازده آياتي استغلي تورغانده الف « ا »
 صورتندك تورر . ركوعها حرفي « ه » كبيدر . سجدده ميم حرفي « م » كبيدر .
 اوتورو دال حرفي « د » كبيدر . اوشاندان الله تعالى خلقني « محمد » ديگان
 سوز صورتندك ياراتدي : باشي محمد ديگاندا كشي اولسكي « م » كشي تو گاره كدر ،
 ايكي قولي محمد ديگاندا كشي « ه » كبيدر . قرصاغي محمد ديگاندا كشي ميم « م »
 كبيدر . ايكي آياغي دال « د » حرفي كبيدر . ايندي هر بر آدمينك صورتني بو
 « م ، ه ، د » اسمي صورتندك بولغاچ ، الله تعالى هيج بر كافرفي تموغدا دنيا داغي
 صورتندك ياندرماس ، بلسكي صورتلارين دو كغز صورتندك آلا شدر ب شول صورتندك ياندرر .

(ايكنچي باب آدم عليه السلامني بار ايتقوني بيانده)

عبد الله ابن عباس ديگان صحابه اينگان : الله تعالى آدم عليه السلامك تنني دنيا نك
 هر بر طرفنداغي توفراقلاردان ياراتدي ، ايندي : باشي كعبه توفراغندان ،
 كوكره گني بييرنك اورتالغنداغي توفراقدان . آرقاسون ، قرصاغن هند
 توفراغندان . ايكي قولون مشرق توفراغندان ، ايكي آياغن مغرب توفراغندان ،
 ياراتدي ديگان . — وهب بن منبه ديگان صحابي اينگان : الله تعالى آدم في بيدي
 قات بيير توفراغندان ياراتدي : باشون : اولسكي قات بييردن ، بوغازن
 ايكنچي قات بييردن ، كوكره گني اوچنچي قات بييردن ، ايكي قولون دورنچي
 قات بييردن ، آرقاسون ، قرصاغن بشنچي قات بييردن ، بوطنني ، اوچاسويا گني
 آلتونچي قات بييردن ، ايكي بالتورن ، ايكي آياغن بييدنچي قات بييردن . عبد الله
 ابن عباسدن كوچر لسگان بر سوزده اوشبو روشدا اينگان الله تعالى آدم عليه السلامني
 اوشبو روشدا ياراتدي ، باشن بيت المقدس توفراغندان يوزن جنت توفراغندان ،
 ايكي قولقلارن طور تاغي توفراغندان ، ماكلابن عراق ييري توفراغندان ،
 توشلارن كوثر يلغيسي توفراغندان ، اوڭ قولون همده اول قولينك بارماقلارن
 كعبه توفراغندان ، صول قولون فارس بيرنده كشي توفراقدان ، ايكي آياغن
 بالتورلاري ايله هند توفراغندان ياراتدي ، سوبيا گن تاغ توفراغندان ، عورت

بولغان یرن « بابل شهری » توفراغندان ، آرقاسنی عراق توفراغندان ، کوکلن فردوس اجماعی توفراغندان ، تلن طائی توفراغندان ، ایکی کوزن کولنگی توفراقدان ؛ ایندی ، باشی بیت المقدس توفراغندان بولغاچ ، عقل ، اوتکنلک همه سویلاشورنی بولدی . ایکی قلاغی طورتاغی توفراغندان بولغاچ ، وعظ ایشتو اورنی بولدی . ماگلابی عراق توفراغندان بولغاچ ، الله تعالی گه سچمه قلاتورغان اورون بولدی ، یوزی ، جنت توفراغندان بولغاچ ، کورکاملک همه زینت اورنی بولدی . کوزی کول توفراغندان بولغاچ ، یالتوراد اورنی بولدی ، توشلری کوثر توفراغندان بولغاچ ، لذت هم تم اورنی بولدی . اوڭ قول کعبه توفراغندان بولغاچ ، برکت اورنی ، همه ترکلکگه بولوشو ، جوماردلق اورنی بولدی . صول قولی فردوس توفراغندان بولغاچ ، پاکک همه استیجا اورنی بولوب اورلدی . قوصاضی خراسان توفراغندان بولغاچ آچلق اورنی بولدی . عورت یری بابل توفراغندان بولغاچ ، شهرت بوزقلق همه بویالو اورنی بولوب اورلدی . سویاگی تاغ توفراغندان بولغاچ ، قاتیلغ اورنی بولدی . کوکلی فردوس توفراغندان بولغاچ ، ایمان همه اشانو اورنی بولدی . تلی طائی توفراغندان بولغاچ ، گواھلق ، یالوارو ، همه الله تعالی گه دعاقلو اورنی بولدی . الله تعالی آدمک تننه توقز ایشک یاصادی . توقز دان یدییسی باشه قالغان ایکیسی باشقه یرده در .

باشه بولغان یدی ایشک :

ایکی کوز ، ایکی قولاق ، ایکی بورن نیشگی ، همه آوز . تننه بولغان ایکیسی : هرکمه بیلگولی ایکی یولدر . شول یدی تیشکمه یش سیزو یاصادی : اول سیزولردن اولگسی : کورو (بوایکی کوزده در) ، ایچینجیسی : ایشتو (ایکی قولاقده) ، اوچینجیسی : تم سیزو (کوزده) ، دورونجیسی : توتوب سیزو (قوللارده) ، باشینجیسی : ایس سیزو (بورونده) — الله تعالی آدم علیه السلامگه جان ارون تلاگاج ، چاغه بیوردی آدم علیه السلامک مییمن کررگه ، جان هوندان کر دپده ، آنده ایکسوزیل قدرلی ایلتدی .

شوندان صوڤك جان ايكي كوزگه توشدى ، آدم عليه السلام اوزن كوردى :
 تنى قرى بالچق . . . صوڤره جان ايكي قولاقلارينه توشدى ، مونده توشكاج ،
 آدم عليه السلام فرشتهلرنك تسبيحن اشئدى . صوڤره جان تافاوينه يتوشدكك ،
 توچكردى تچكروندن بوشانغانده جان آوزينه ، تليينه ، قولاقلارينه ، توشدى ،
 الله تعالى كوڤلنه « الحمد لله » ديونى صالحى . آدم عليه السلام « الحمد لله »
 ديوكه الله تعالى « يَرْحَمُكَ رَبُّكَ يَا آدَمُ ! » اى آدم ، ربك سيكارحمت
 قلسون ! صوڤره جان كوكرهگنه ايرشدى « آدم عليه السلام آياق اوزره
 توررغه آشقدى » اما توراالمادى . جان اچينه اينگاج ، آش تلادى ، صوڤره
 جان بنون تنينه جايلدى . موندان صوڤك تنى ايت ، قان ، تامور همك سكر
 بولوب اورلدى ، شوندان صوڤك الله تعالى آثما تورناق كيوم كيدردي . بولاي
 كيونگاج آدم عليه السلامك كوركاملىگى ، گوزه للىكى آرتدى . آدم عليه السلام
 گناه قلغانچي شول كيومه يوردى ، فايچان گناه قلغاج الله تعالى آنك استغدن
 اوشبو تورناق كيوملرن صالحدر ، شول كيومن ايسنه توشوروكه سبب بولسون
 اوچون بارهق اوچلارنده قالدردى . الله تعالى آدم عليه السلامنى تمام ياراتوب ،
 جان ارگاج ، جنت كيوملرندن كيوم كيدردي . شول وقتك بوزنك محمد عم نك
 نورى يالتورى ايدى . الله تعالى آنى تختكه اوتورندى . اول تختنى فرشتهلرگه
 كوتارتدى . هم فرشتهلرگه ايتدى : آدمنى كوكلرني هم آنك بولغان عجايبنى
 كورسانب ، يورتكز ! ايماني آرتسون ديدى . فرشتهلر برتاوشدان : اى ريمز
 اشئك فرمانكنى توڤلادق بويون صنماز ! ديديلر . صوڤره فرشتهلر مويونلارينه
 كوتارب كوكلرده يورتديلر . بار يورولرى يوزيل قدر بولدى . شوندان
 صوڤك الله تعالى آدم عليه السلام اوچون آق مسكدان يعنى آق توسلى «ميمونه»
 اسملى بر آت ياراتدى . اول آطنك ايكي قاناتى بار ايدى : برهوسى مرجاندن
 ايكتچسى انجودن ايدى . آدم عليه السلام منب آتلاندى : جبرائيل فرشته تزگنندن
 توتدى ميكايل اوڤدان اسرافيل شولندان آدم عليه السلامنى كوكلرگه آلوب
 كينديلر ، آدم عليه السلام فرشتهلرگه « السلام عليك ، ديوب سلام بيره ايدى ، آلود .
 » و عليك السلام « ديوالار ايدى . شوندان صوڤك الله تعالى آدم عليه السلامك

ايتىدى : ايتىدى سېن بوسلامنى ھېمىشە شولاي صاقلا، چونكە بوسىنىڭ ھەمە سىنىدىن تارا لاقاق آدمىلرنىڭ اوز آرالارنىڭ قىامت كە قدر بولغان بولا كلرىدر .

(اوچنچى باب فرشتەلرنى بىيانده)

بويابەك ايكي فصل باردر .

الله تعالى دورت الوغ فرشتهنى ياراتىدى : اسرافيل ، ميكائيل ، جبرائيل ، عزرائيل اسملىلردر . بولارنىڭ قولبىنە آدمىلرنىڭ اشلرن ، ھەمە دىنيانى يورتونى تابشردى . جبرائيل فرشتهنى پېغمبەرلەرگە وحى كىتروچى ، ھەمە پېغمبەرلەك كىتوروچى قلىدى . ميكائىلنى يىغمور ياغدرە ، رزقلارنى قاراغۇچى قلىدى . عزرائىلنى جانلارنى آلوغە تابشردى . اسرافىل صوراروگە تابشردى . عبد الله ابن عباس ايتكان : عزرائيل الله تعالى دن بىدى كوكلرنىڭ قوتن صورادى ، الله تعالى بىردى ، بىدى قات بىرنىڭ قوتن بىرونى صورادى آنىك بىردى . بىل لرنىڭ تاغلارنىڭ قوتلرن صورادى ، الله تعالى آلارنىڭ قوتلرن دە بىردى . آدم ھەم جنلرنىڭ قوتلرن صورادى ، الله تعالى آنىك بىردى . يورتقچلارنىڭ قوتلرن صورادى ، الله تعالى آلارنىڭ قوتلرن بىردى . آياق تابانلارندىن باشلارنىڭ قەتەك قابلاغاندر . توشلرى پردەلر ايلە رتلمشدر . اول فرشته الله تعالى گە مىليون تىلدىن مەك تورتلى تىل ايلە تسبىح ايتور . الله تعالى آنىڭ ھەر بىر سولوندىن مىليون فرشنە ياراتور ، آلار دە قىامت كە ھەمە الله تعالى گە تسبىح ايتورلر . بولار الله تعالى قاشنىڭ ياقن سانالغان فرشتەلردر ، ھەمە عرشنى كوتار وچىلر ، ھەمە ئواب گناھلارنى ياز وچىلاردر . اول فرشتەلەر بار دە اسرافىل فرشنە صورتنەلردر . ھىزرة اسرافىل ھەركون ادچ مرتبە تەمۇغە قارار ، الله غە يالوارب يىغلار ، بىتون اعضاسى يومشار ، ادق كىبى بوگلب توشار ، بىك قانى يىغلاو ايسلە يىغلى باشلار ، اگر الله تعالى اسرافىل عليه السلامنى بو يىغلاوندان طىماسە ايدى اسرافىلنىڭ كوز ياشى ايلە بىتون بىريوزى تولوب نوح عليه السلامنىڭ طوفانى كىبى زور دريالر آغار ايدى . اسرافىل فرشنەنىڭ زور لغى شول قدر زوردر : اگر دە بىتون دىنياداغى دىنگىزلرنىڭ صوبىنى باشنە قىولسە شوندىن بىرتاچسېدە بىرگە تامماس ايدى .

(میکائیل فرشته ناک یاراتولون بیانده)

الله تعالی میکائیل فرشته فی اسرافیل فرشته سوکنده یارانندی یعنی بشیوز ییل اسرافیلدن صوفا یاراتولدی. باشندان آیاتی تابانلارینه قدر تک قاپلاغاندر. قاناتلاری یاشل زبرجدندر. هر برتگی استنده یوزدانه یوزی باردر. هر یوزنک میلیون کوز باردر یفلاغان وقتده هر بر کوزی ایله یفلار، بویغلاوی گناهلی مؤمنلری زه لولوندن بولور. هر یوزنک میلیون آوز باردر. هر بر آوزنک میلیون تل باردر. هر بر تلی ایله میلیون تورلی لغت ایله سویلاشما هر بر تلی ایله گناهلی مؤمنلر اوچون الله تعالی دن یارلقا نواستار. شول وقتده هر بر کوزندن یتیمس مک تاپچی تامار، الله تعالی هر بر تاپچیسندن میکائیل صورتند ا برفرشته یاراتور. برفرشته لر قیامتکده قدر الله تعالی گه تسبیح اینورلر. آلارنک اسملری «کروبیون» در. آلار حضرت میکائیلگه یغمورغه، اوسملکرگه یغاچلارغه، تابش لرغان یاردمچیلریدر. در یالارده، همک یغاچلارده بولغان هیچ بریمشله، پیورده گی اولنلر، برسیده برفرشته سز توکلدر...

(جبرائیل علیه السلام فی یاراتونی بیانده گی فصل)

الله تعالی جبرائیلنی میکائیلدن بشیوز ییل صوفا یارانندی. آنک مک آلندیوز قاناتی باردر. باشندان آیاتی تابانلارینه قدر، تک ایله قاپلانمشدر. هر برتگی زعفراندر قویاش آنک ایکی کوز آراسنه سیادر. هر برتگنده آی هم بولدزلارنک ایشاش، صورتلای باردر. هر کوننی اوچیوز یتیمس نابقر نور دینگزینه کرب چغار شونندان چغان مابین هر بر قاناتندن میلیون شار تاپچی تامار. الله تعالی هر تاپچیدان حضرت جبرائیل صورتند برفرشته یاراتور. آلار قیامتکده قدر الله تعالی گه تسبیح اینورلر. اسملری «روحانیون» در.

(اولم فرشته سی بیانده گی فصل)

اولم فرشته سی (یوزلری مانندک تللری قاناتلاری سویاکلری، قوتلری توغروسنک بوده آرتقشز همک کیملکسز) حضرت جبرائیل صورتنددر.

(دورتچی باب = اولم فرشته سنی یاراتو بیانده)

الله تعالی اولم فرشته سنی یاراتقاندان صوڭ خلق کوزندن آنی میلیون پرده
ایله پرده لدی . زورلغی کوکلردن همده بیلردن الوغراقدر
اگرده بنون دینگز همده یلغالارنڭ صولاری ، اولم فرشته سینڭ باشنه
قیولسه یرگه برتاچمیده تامماس ایدی . اولم فرشته سینڭ الوغلغنه چاغشدرلغانده
یرنڭ مشرق هم مغربلری برابیر آلدینه قویولغان اسکاتر کبیدر ، اول
اسکاتر استنده بولغان تورلی نعمتلرنی اول ابرتلاگان روشچه تلاگان قدر
آشار ، شونڭ کبی اولم فرشته سیده دنیانی ، آدملر قوللارنده اوبش
تینلک تنکهنی ایلندرگان کبی ایلندرر . اول فرشته یقمش مک چلبیر ایله
باغلانمشدر . هربر چلبیرینڭ اوزنلغی مک یللق یول اوزنلغیدر . آنی
باشقه فرشته لر تانوماسلار ، اوشاندانی اورنده بلمسلر . تاوشنده ایشتماسلر .
آنڭ هیچ برماللرن بلمسلر ، اول نیچالده ، اول حالی قای وقتقاچه شولای
تور اچاق ! الله تعالی اولمنی یاراتقاندان صوڭ ، آڭا عزرائیل فرشته نی
ایرکلی قلدی ؛ اولم فرشته سی الله دان صورادی : اول اولم نیندی نسته ؟
دیوب ، الله تعالی اولمنڭ پرده لریته کوتارلورگه بیوردی ، شوندان صوڭ
الله تعالی فرشته لرگه ایتدی توقناگز اولمنی قاراب تور وگز ! دیدی .
فرشته لر هر برسیده جبولوب تور دیلار . الله تعالی اولم فرشته سته بیوردی
اوج ، شول فرشته لر استندن . قاناتلارنڭ بارسنده جهیگل ، کوزلرنڭ
بارنده آچقل ! ! دیدی . اولم فرشته سی اوچقاند فرشته لر قارادیلارده
هوشلاری کیتوب ، مک ییل تور دیلار ؛ هوشلارینه کیلگانلارندن صوڭ
ایتدیلر : « ای ربمزموندانده الوغ خلق یاراتدگمی الله تعالی جواب بیردی :
آنی یاراتچی ، مین آناردانده الوغراقمن دیدی . سوکره ایتدی : هر برجان
ایاسی بو اولمنی تاتومی قالماس ! ینه ایتدی : ای عزرائیل ! توت ، اولمنی ،
مین سیننی آڭا ایرکلی قلدیم . شوندان صوڭ عزرائیل فرشته ایتدی : ای ربم ،
اول میندن الوغ . مین آنی نیندی کچم ایله جیگنارمن ، دیدی . صوڭ
الله تعالی عزرائیلگه اولمنیکندن الوغراق قوتنی بیردیده عزرائیل آنی توتدی ،
اولم تیلک توردی هم ایتدی : ای ربم میگنارخصت بیر ، مین کوکلرده

برگنه تابقر بيك قاتى تاوش ايله نچقرىم ! ديدى . الله تعالى رخصت
 بوردى . شونداں صوڭ اولم اوشبو سوزلر ايله نچقردى : مين ، هربر
 سويكلى لرنڭ آراسنى آيوروچى ، ايراييله خاتون آراسنى آيوروچى ،
 قزلار ايله آنالار آراسنى ، آغا ايله سوڭلار آراسنى ، انيلر ايله آپالارى
 آراسنى ، مين يورتلارنى خراب ايتوچى سرايلارنى بوش قالدروچى من ،
 مين قبرلرنى زينىلاگوچى من ، مين يراقنى ياقننى تيكشرمى هر كمگه اوزمنى
 تاتوتقوچى من ، مين هربر لذتلرنى بتروچى اولم مين ! . . . اولم كافرنڭ ،
 يا منافقنڭ يا ياوز مؤمنلرنڭ جانلارن آلو اوچون كىلگانده ، صول ياغنده
 قارا يوزلى ، چاغر كوزلى ، قوللار ينه عذاب كيومي توتقان ، عذاب فرشتهلرى
 بولور . قايچان اولم فرشتهسى كىلسه موندى كشىلردن برسینه ، آلارنڭ
 بيك قورقنچلى كورنمده ، آلدىلارنده تورر . مونى كورگاچ تگى اولرگه
 حاضرلنگان كمسهنڭ نفسى اينور : سين كم ، فى تليسون ؟ ديب ، اولم
 فرشتهسى اينور : مين سىنى دنيادان چغارب ، بالالارڭنى يتيم ، خاتونكنى طل ،
 مالكنى دنياده وقتك برده سويى تورغان وارنلرڭ آراسنده ، قالدروچى
 اولم فرشتهسى مين ، سين دنياده توروب اوزڭ اچنك ، آخرتك اچنك هېچبر
 ايزگولك حاضرلرڭ ! ايندى حاضر ساعت مين سينڭ يانوڭا ، سينڭ جانڭنى
 آلور اوچون كىلدم . ديور . تگى كشىنڭ نفسى اولم فرشتهسىنن بوسوزلرنى
 ايشنوبنه يوزن ديوارغه تابابورر ، شول ياقداده اولم فرشتهسى باصبتورر .
 بوكشى صورار : سين كم سهن ؟ ديب — فرشته اينور الى سين مينى تانوماڭمنى ،
 مين سينڭ آتاناڭنڭ جانلارنى آلب سىنى يتيم قالدروغان اولم فرشتهسى مين ،
 سين آلارنڭ جانلارن آغانداده قاراب توردڭ ، اما آلارنڭ حاللرن كورب ،
 فادىه آلا آلمادڭ ، ايندى حاضر ساعت سينڭ جانڭنى آلامن . بالالارڭ ،
 تورغانلارڭ ، دوستلارڭ قاراب ، سينڭ حالڭدن عبرت آلسونلار اوچون .
 مين شوندى اولم فرشتهسى مين ، اوتكان زمانلارده سيننن كچليرك ، سيننن
 بايراق ، سيننن كوبرهك بالاليلارنى دنيادان زاتدم . صوڭره اولم فرشتهسى
 صورار : اى آدم دنيانى نيچك تابدڭ ، ؟ ديور . تگى كشى اينور : مين دنيانى

حیلەلى ، يالغانچى تابدم . سوڭره الله تعالى دنيانى بىر صورتكە كىرتەر ، شول وقتدە دنيا ايتور : اى اوياتسىز ، سىن مېنىم استىمدىن توراسون : سىن دنيادە نىفسىنى طيبا آلدى ، گناھلار قىلدىڭ ، سىن مېنى ازالدىڭ ، آرتومدان بوڭدىڭ ، اما مېن سىنى ازلەمدە ، آرتوڭداندە يورمىم . مىلانى حرامنى قارامادىڭ الاككافنى آلدىڭ . اوزىنى مېن (دنيا) دىن بىردە آيورلماس كېيى سانادىڭ . حاضر ايندى مېن سىنىڭ اوزىڭدىن ھەمدە عملىڭدىن بىزگۈچىمىن دىور . بو كىشى اوزىنىڭ مالى كىشى قولىنە قالاچاغىن بلور . شول وقتدە مالى ايتور : اى گناھلى قل ، سىن مېنى تىوشسىز اورنلاردان كىسب ايتوب چىدىڭ ، مېنى تىوشلى اورنلارغە تاراتمادىڭ ، مېنى فقير مسكىنلرگە سىرقە قىلمادىڭ ، ايندى بوكون مېن سىندىن باشقە كىم سەنڭ قولىنە توشدىم . آيت « يوم لا ينفع مال ولا يبنون الامن اتى الله بقلب سليم » ، اولرگە حاضرلىنگان كىم سە اشىنىڭ يمانلىغىن بىلگاندن سوڭ ايتور : « اى الله ! كىرى دنيادە قالىسام ايمان ، قالدىرغىل سىن مېنى اگەر قالدىرساڭ مېن اىزگو اشلىر قىلور ايدىم . سوڭره الله تعالى طرفىدان ايتولور : « بىندە لىزنىڭ تىللىرىدىن جانلارى چىقۇرقتى بىتسە . بو پەيغىمبەر اللە بولماس ، بىر پەيغىمبەر سوڭرە قالىماس . اگەر مۇمىن بولسە ، اولم فرىشتەسى ، آنىڭ جانىن اىزگو لىك اوزەرىنە آلور ، اگەر كافر ، يابوزق يامناق بولسە ، جاننى يامانلىق اوزەرىنە آلور . آيت « ان كتاب الابرار لى عليين » ھەمدە « ان كتاب الفجار لى سجين » در .

بىشېچى باب = اولم فرىشتەسى جانلارنى نىچوك آلور ؟
 سليمان اوغلى ماقالدىن كىتاب السلوڭدە كوچرەدر : اولم فرىشتەسى نىڭ سېچى
 سېچى قات كوكدە بىرتىخنى باردىر . الله تعالى اول تىخنى نوردىن ياراتتى .
 آنىڭ بىتمىش مىڭ آياغى باردىر . اولم فرىشتە سىنىڭ دورت مىڭ قاناتى باردىر ،
 بىتون تىنى تىل ھەم كوز ايلە تولوغدىر . الله تعالى آدمىلردىن ، ھىوانلاردان ،
 قوشلاردان كوچمى خلىق ياراتقاندىر : آلاردان ھىر بىرى اوچرىن اولم فرىشتە
 سىنىڭ تىنغە : بىر يوز ، ايكى كوز ، قوللارى باردىر . شول قولى ايلە ، شول
 كىم سەنىڭ جاننى آلور . دىنى شول كىم سەنىڭ اوزىنە آتافلانغان يوز ايلە قارار .

شولای بولغانغه كوره اولم فرشتهسى جان ايارلرنيك ، جانلارن قاي اورنده بولساده آلور. قايچان برهه اولسه آنك اولم فرشته سينك تنده بولغان : يوزى ، كوزى ، قولى بتار . — تاغنده ايتكانلر : اولم فرشته سينك دورت يوزى باربر يوزى آلدنده ، بوسى باشنده برسى آرقاشنده ، برسى ايكي آياق استونده در . — ايندى پيغمبرلرنك فرشتهلرنك جانلارن باشنداغى يوزى ايله آلور . مؤمنلرنك جانلارن آلدنداغى يوزى ايله آلور . — كافلرنيك جانلارن آوطنداغى يوزى ايله آلور . — مؤمن جنلرنك جانلارن آياق استنداغى يوزى ايله آلور . اولم فرشته سينك بر آياغى جهنمنك كوپرى استنده در ، ايكنچس : اجماخ تخنى استنده در . بو اولم فرشته سينك زورلغى توغرىسنده ايتكانلر : اكرده دنيا داغى صوفى ، آفك باشنه قبولسه ، بورتاچمسيك يرگه توشمس . بتون دنيا ، اولم فرشتهسى قاشنده ، برايير آلدينه قويغان ، تورلى نعمت ايله توتورلغان اسكاتر كيدر ، اول اير شوندا ان تلاگان نعمتلرن آشار ، تلاگانچه آشار ، اولم فرشتهسیده دنيانى تلاگان رهوشك يورتر ، تلاگانچه ايلندرن .

(جان ايارلرنيك عملرلرنيك آخري بولوى)

قايچان اولم فرشتهسينك قولينه برههونك ياختهلك يازوى توشسه شول وقتدا اولم فرشتهسى ايتور : اى الله ، اول قلنك جانن قاي زمان آلورمن ، نيندى كورنشه ، نيندى روشك آلورمن ديوصورار . شولو قنده الله تعالى ايتور : اى اولم فرشتهسى بوبلو ، ميندن باشقه كمسه نك قولندن كيله تورغان اش توكلدر . شولا يده مين سيكلا اوبيره ترمن : اجل ياقنا يغان وقتدا بيلگولر ياصارمن ، شول بيلگولر بو يچه ، سين آكاتوشترسون ! — اول كمسه نك صولولارينه ، عمللرينه تابشولغان فرشته كيلوب ايتور : فلان كمسه نك صولوى بتدى ، رزقى بتدى . عمللرى بتدى . ديور . اكر اوله چك كمسه ايزگولردن بولسه ، اولم فرشتهسى قولنك بولغان كاغنده گى اسمى اوزرينه بيلگو توشهر . يعنى اسمينك تيگراسنه آف نوردن يازو توشهر . اكر اوله چك كمسه يازولاردان بولسه ، آفك اسمى استنه قارا يازو توشهر . بو كمسه نك اولوى تمام بلممس ، مگر هرش

آستونىك بولغان ، آغاچنىڭ بوكشىنىڭ اسمى يازلغان يافراغى توشوى صوڭىداغىنى
 اش تمام بلىنپ « بوكسىنىڭ جانى آلنور . — كعب الاحبار دىگان صحابىدىن
 كوچرلىگان : الله تعالى عرش استوفىده بىر آغاچ ياراتتى . اول يىغاچنى
 دىناداغى خلق صانتىچە يافراق باردى . قاچقان بىرەنگە مەرىدىن قىرق كۈنىگىنە
 قالسى ، شول يىغاچدان ، تىگى كىمىسىنىڭ اسمى يازلغان يافراق عزرائىل
 اينىگە توشىر ، شونىڭ ايله عزرائىل تىگى كىمىسىنىڭ عمرى بىتۈىنە توشىردى .
 اياسىنىڭ جانىن آلو ايله بىيورولور . شول يافراق توشۇدىن صوڭ بو كىمىسىنى
 فرشتىلر آراسىدە اولك دىبو صانالور . مىكائىل فرشتە الله تعالى قاشىدىن
 عزرائىل فرشتەگە بىرگاغى توشىر : آندە جانىن آلو ايله بىيورولۇش كىمىسىنىڭ
 اسمى يازلغان بولور . ھىمدە جانى قاي اورىدە آلناھاغى نىندى سىبب ايله
 دىنادىن كىتتاچاگى يازلغان بولور — فقىھ ابواللىث دىگان عالم ايتكان :
 اولەچك كىمىسىنىڭ اسمى يازلغان يافراق استىدە عرش استىدىن ايكى تاچى
 تامار . آلارنىڭ بىرى ياشل ايكىنچىسى آق بولور . ياشل تاچى تاماسە ، اول
 كىمىسىنى ياۋز ھىللى دىبو بلىنر . اگر دە آق تاچى تاماسە اىزگو دىبو بلىنر .

(اينىدى كىشىنىڭ قاي پىردە اولەچكىنى بىلۈنىچك بولام ؟)

الله تعالى ھىر بىر بالاغە بىر فرشتە بىلىگۈلە مشىر . اول فرشتەنى آنانىڭ بالاتورا
 تورغان اورىنىنىڭ فرشتەسى دىگان مەنادەگى « ملك الارحام » دىبو آتالادى . قاچقان
 الله تعالى بىر بالانى آناسى قارىندە توشىرسە ، تىگى فرشتەگە بىيورور ، اول بالانىڭ
 اولەچك پىرىنىڭ تورفاغىدىن آلۇب بالالۇق صوبىدە قاتوشىرۇرغە . شول سىببىدىن
 آدم بالاسى دىنادە وقتدە بىيورور ، اولەچك پىرىنىدە بارۇب چقار . ھەر بويلى اوينىدىن
 اون چاقىم پىرىگە سىفر قىلغان كىمىسى ، اجل توفراغى تارتقۇايله ، كىناتىدىن بىردە سىببىز
 اونارنىڭ چاقىملى پىرىگە سىفر قىلور . آيت « قل لو كنىتم فى بىوتكم لىبرز الدىن كىت
 عليهم القتل الى مضاجعهم » مەناسى : اى محمد ! ايت سىدىن ، وقتىز اولەم دىبو ،
 قورقۇچىلارغە : سىزگە اگر اولو وقتى كىلۇب ىنكان بولسە ، اوتىرىلەچك
 بولساڭىز ، توشا كىسزىدە ھاللىرىزىدە دە اوتىرلۇش بولورسىز ! بو آيت : فلان پىرىگە
 بارسام اولرمن ، دىبو قورقۇب ، باررغە تىبوشلى بولغان پىرىگە بارودان توقتالماڭىز ،

دیو او گنلیدر. بزنگ قزان بایلاری: اولرمز دیروب قورقوب، سلامت وقتلارنده،
 هجگه بارمی، دنیادن اوتهلر. بو قورقولارینه قاراغانده ایتولسگان آیتکه ایمان
 کیتورمگان بولالار. بولای قاراغانده بو قورقولاری اورن سزدر: چونکه هیچ کم
 وقت یتمی اولمیدر. اولودن قورقوب هجگه بارمی قالغان بایلار، شول یلنی حاجیلر
 قایتقانیچہ اویلوندہ اولب قویالار. هجگه بار وچیلار سلامت قایتوب نیچه یلار
 عمر سولر. اول بایلار، وقت سز اولودن قورقسالار الله تعالی حرام اینگان وقت سز
 اوتره تورغان: اچملکدن - صرادان یراق بولسونلار! هجمنی الله تعالی بار وچی
 کشیلرنی وقت سز اوترو اوچون فرض ایتماگان، الله تعالی ننگ بندہ لرگه بیورغان
 اشی آدمیلرگه ضررلی بولو احتمالی یوقدر. شولایک هلاککله سبب بولغان
 ضررلی نسته لرنی بله توروب، بارب کرو یاراماس: اجلم یتماگان بولسه اولم
 دیوب اوتقه کرو، یوزه بلمیچه تیرهن صوغه کرو، یغچلی بولغان آدورولاریاننه
 بارو، بولار، تجربہ ایله ضررلاری بلنگان نسته لر بولغانغه کوره الله تعالی ننگ
 « لاتلقوا بایدیکم الی التملکة » دیگان سوزی ایله طیولامشدر همک حرام
 قلمشدر. معناسی! اوزکرنی اوزگرن، بله توروب، هلاککله تاشلاماگرن! دیمک.

(حکایت)

الک زمانده اولم فرشته سی کورنگالب یوری ایدی . بروقتده بو فرشته
 سلیمان پیغمبر یانینه کردی . آننگ قاشنده تورا تورغان بریگت بار ایدی .
 فرشته آکا تابا قار ایدیه ، یکت قالتوراب کیتدی . اولم فرشته سی چغب
 کیتکچ . تگی یگت سلیمان پیغمبرگه ایدی : ای الله ننگ پیغمبری ، سین
 بیلگه فرمان قلغل . میننی کینای یرینه ایلتب تاشلاسون ! دیدی . صوگره
 سلیمان علیه السلام بیلگه بیرردی ، بیل مونی کینای یرینه تاشلادی . صوگره
 اولم فرشته سی سلیمان پیغمبر یانینه ناغن کردی . سلیمان پیغمبر فرشته دن
 صورادی : سین اول یگنکله نیک قارادک ! دیوب ، فرشته ایتدی : مین
 اول یگننگ بوکون کینای یرنده جانن آلو ایله بیورلیم ، کیلسام اول سیننگ
 قاشکده بویرده تورادر ، شوکا بیک عجب سئدم . سلیمان علیه السلام یگننگ
 بیل ایله کینایغه از اتولونی اوتنون، هیده آندہ از اتلغانن بیان ایتدی . فرشته

ایندی : بوگون مین آنک جانن کیتای یرینه بارب آلام دیدی .

(ایکنچی حکایت)

اولم فرشته سینک جان آلوده بولرشا تورغان بولوشچیلاری باردر . الک زمانده برابیر هر وقتده اوشبور ره وشده دعا ایته ایدی : ای الله مینی همه قویاشده توروچی فرشته نی یارلقاغل ! بر زمانده قویاشداغی فرشته الله تعالی دن رخصت صورادی : مین شول کمسه نی باروب کورسام ایکان دیوب ، الله تعالی رخصت بیردی . فرشته باروب : ای آدم اوغلی ! سین مینم اوچون بیک کوب دعا قلاساک ، سینک مینده نی حاجتک بار ، دیدی . بوکشی ایندی : ای فرشته مین سیندن اوتنه من : سین مینی اوزک ابله برکه آلوب بارب قویاشقه اوتورتده ، اولم فرشته سنن مینم اجلم قایچان یته ایکان شونی بلش دیدی . فرشته مونی مندرب قویاشقه اوتورتدی اوزی اولم فرشته سنه بارب : آدم اوغلارندان فلان کشینک اجلی قایچان یتهدر ؟ دیدی . عزرائیل دفترن آچدیده : اول کشی نک بیک الوغ درجه سی بار ، سینک اورنوگا متب اوتورمی دنیادن کیتهچک توگل دیدی . قویاش فرشته سی ایندی : اول حاضر مینم اورنومه اوتوروب قالدی دیدی . عزرائیل ایندی : آلیسه مینم بولوشچیلارم آنک جانن آغانلاردر ! دیدی . — حیوانلارنک اجللی : قایچان الله نی ذکر دن توقتاسالار ، شول وقتده اولر لر . آلارنک جانلارن فرشته آلماس ! توینده آدملرنک جانلارنده الله تعالی آلوردیگانلر . (والله اهلم)

(آلتونچی باب جاننک جو اب بیروینی بیانده)

خبر لرده کیلگاندر : قایچان اولم فرشته سی برهونک جانن آلورغه کیلسه ، اول کشینک جانی ایتور ، مین سینک سوزگا قاراب تمنن چقیم ! قایچان سینکا الله تعالی مینم تمنن چغارغه بیورسه شول وقتده آلورسون دیار ایکان . جان آلوچی فرشته ایتور : مین الله تعالی طرفندن بو اشکه بیورلدم . جان ایتور بیورلغانکا یازو یایسه برعلامت کورسات ، یوقسه مین بوتنگه کرگانه سینک قاتوشک بولماغان ایدی ، چقانداده سینک اشک بولماسون دیور . سوگره فرشته الله تعالی حضورینه بارر همه جاننک ایتکان سوزلرن ایتور ،

الله تعالی قلم نك جانی درست اینگان : بارچنندن برآلمه آلوب کیل . شول
 آلمانی کورسانده جانی چغار دیوب . عزرائیل آلمانی آلوب باررده جان
 بوآلمه نك استنده یازلغان (بسم الله الرحمن الرحيم) دیگان سوزنی کورب ،
 حضور لانب تنندن چغار .

(یدنچی باب = اولگانندن صوڭ اعضانك جواب بیروی)

هرقیچان الله تعالی برقلینك جانن آلماقی تلاسه ، اولم فرشته سی آغزی
 طرفندان کیلورده ، اول قلنك آغزندان الله فی ذکر چغارده ، سیکا بویاقدان
 کررگه رخصت یوق ، اول وقت فرشته الله تعالی گه ذکر نك جوابن اینور .
 الله تعالی اینور : ایکنچی یاقدان آغل ! دیور . اولم فرشته سی اوڭ قوی
 طرفندان آلمق بولور . صدقه چغارده ، سیکا بویاقدان کیلورگه یول یوق !
 چونکه اول میمن ایله صدقه بیردی ، یتیملرنك باشلارن صیپادی ، قلم توتوب
 یازو یازدی ، دشمانلارنی قلیج ایله چاپدی ؛ دیوب . صوڭره فرشته آیاق
 طرفندان کیلور ، آیاق اینور : میمن یاغمدان سیکا یول یوق ، میمن ایله
 جماعت نمازینه یوردی ، عیدکه باردی ، هلمما مجلسلرینه باردی ، مدرسه گه
 باردی ، دیوب . فرشته ایکی قولاغی تیره سنه بارر ، قولاقلار اینورلر :
 بزنگ یاقدان سیکا یول یوق ، چونکه بزنگ ایله قرآن توڭلادی ، اذان
 اشدی ، ذکر توڭلادی ، دیوب . اولم فرشته سی : ایکی کوز یاقینه کیلور .
 کوزلر اینورلر : بزنگ ایله قرآنغه قارادی ، عالملر یوزینه ، آناآناسنیڭ .
 ایزگولرنك یوزینه قارادی ، سیکا بزنگ یاقدان جان آلورغه یول یوق !
 دیوب صوڭره اولم فرشته سی الله تعالی گه یالوارر الله تعالی اینور : سین قولوڭا
 اسمنی یازب باغلا ، قلمنك جانی کرورده چغار ، دیوب . فرشته شولای اینتوب باررده :
 قلنك جانی چغار ، شول حضور دان جان چغو آچیسندن سیزمی قالور . ایندی کوڭللرینه
 الله اسمی یازلغان کسه لردن اوت عزابی نیچوڭ کینماس . خبرده کیلگان :
 بیش تورلی نسته اوتره تورغان آغودر ، ایکنچی بیشی آنك دارویدر : دنیا
 اوتره تورغان آغودر ، تقوالك آنك دارویدر . مال اوتره تورغان آغودر ،
 زکات بیرو آنك دارویدر ، یلنك باروس اوتره تورغان آغودر ، رمضان آبی

آنك داويدر، سوز اوتره تورغان آغودر، اللهنى ذكر ايتو آنك دارويدر،
 ھەرنىڭ تورغانى اوتره تورغان آغودر، آنك داروى طاعت قلودر، - خدا نىڭ
 فرمانى ايله بركشىنىڭ جاننى آلونە باشلانسه، الله تعالى طرفىدىن بىرتاوش كېلور:
 جانن آلما تور بىر آز وقت تەپچىلانسون، دىوب. قاچقان جانى كوكرەگنە يىتسە،
 يىنە تاوش كېلور، جانن آلما توقتاب تور، بىر آز تەپچىلانسون! دھور. اوشانداق
 تىزلىرگە، ھەم كىن كىكە يىتسە دە، ھەر قاچقان جان بوغازىنە يىتسە تاوش كېلور:
 توقتاب تور، اعضالارى بىرسى بىرسىلە كورشىسونلر دېور.

شوندان صوڭ كوز، كوز ايله كورشىدە ايتور: خوش الوداع، قيامتتە قىر
 سلامت بولوشىق! دىوب قولاقلا، آياقلار دە بىر بىرسى ايله كورشىلر، ھەم
 جان نىفس ايله ايسانلەر، بولارى بىك خوش، اما الله تعالى ايمان نىڭ تىل ايله
 ايسانلاشوندن، ھەمە معرفت ايله ايمان نىڭ، معرفت ايله اعضانىڭ الوداع، الوداع
 دىوب، ايسانلاشوندن صاقلاسون! شوندان صوڭ: قوللار، آياقلار، سىلكىدون
 آيوردولور، كوزلر كوروسز، قولاقلا اشتودن آيوردولور، تىن جانسىز قالور،
 اگردە تىل ايمانسىز، كوڭل معرفتسىز قالسە، شول وقتتە اولىگان كشىنىڭ لىدە ھالى
 نى بولور. قېردە اولىگان كىسە: ھېچ كىشى كورمىس، آتادە يوق، آنادە يوق،
 بالالاردە يوق، قورنىداشلردە اېيىدە شىلدە يوق، توشا كىسە يوق، پەردە دە يوق،
 ايندى بو كىسە ايتولىگانلرنى كورمىگان كىيى الله تعالى نىڭ كورماسە، بو كىسە
 الوغ ھىسرت ايله خىسرتلنر - امام اعظم ايتىگان: كشىنىڭ ايمانى كېتوقور قىچى
 كوبرەك جان بېرگان وقتتە بولادى دېمىس. الله تعالى ايماننى آلنودان صاقلاسون!

(سىگىز نىچى باب شىيطان نىڭ ايماننى آلونىنى ذكر ايتونى بىياندە)
 بىرە نىڭ جان بېرور وقتى يىتسە، شىيطان باش اوچىنە كىلور اوتورردە اول كىسە گە
 ايتور، بو دىنىشى تاشلا، الله ايكى دىگىل، اگىر شولاي ايتساڭ بو اولم قاتىلغىدىن ان
 قىتولورسون! ايندى اش بولاي بولسە، ھالەز قور قىچى بولادى، بولاي بولغاچ
 ايندى سىن ھېمىشە يىغلاودە، ھەمە اللەغە يالوارودە بولغىل. تونلردە يىقونى
 تاشلا، ركوع ھىم سىجەلدە بولمق تېوشلى. شولاي قىلغاندە غنە اللە نىڭ غىز اېتىدىن
 قىتولورسون. امام اعظمدىن صورالدى گناھلاردان قايسى ايمان نىڭ كىتورى

اوپون قورقوليراق بولادر ؟ ديوب امام اعظم ايتدى : ايمانلى بولويڭنا شكر
 قلوبى تاشلاو، اولسگاندە ايماننىڭ كيتوندىن قورقماو، كشىلرگە جبر ايتو،
 چونكە برەنڭ كوكلىندە بواوچ تورلى صفت بولسە، اول كەسەنڭ ايمانسىز
 كىنو خوقى باردىر . بو صفىلى بولغان كەسەلردىن اللەنڭ رحىمتىنە ايرىشكانىڭغە
 ايمان ابلە كىنار . اولسكڭ ايك قاتى وقتى صوصاغان وقتى، ھەدە جەرەگى
 كويگان وقتىدىر . شول وقتە شيطان كشىنىڭ ايمانن صوروغىە يىول تابار .
 صوصاغان كەسە يانىنە كىلوب شيطان برىصاوت صو كورساتور ، اول صوى
 بوزلى بولور . بو صوصاغان مؤمن صونى كورگاچ شىطاندىن صونى صورار .
 شيطان ايتور : دىيانى بارا توچى اللە يوق دىساڭ بىرر من ديوب . اگر دە
 بو كەسە ايزگولردىن بولوب شيطان سوزىنە جواب بىرەسە ، شيطان بو كەسەنڭ
 باش اوچوندىن آياق اوچىنە بارردە ، صاوت ابلە صونى كورساتر ، تگى
 كەسە تاغن صونى صورار ، شيطان ايتور : محمد ھىلە السلام آلدادى ديوب
 ايتساڭ بىرەن يوقسە بىرەن دىيور ، ايندى برەو ايمانلاردان بولاچاق
 بولسە ، شيطاننڭ سوزن قبول ايتوب جواب بىرردە دىيادان ايمانسىز كىنار .
 اگر دە ايزگولردىن بولسە ، شيطاننڭ سوزن اويلايدە قارامس ، كىرى
 تورر ، اوزىنڭ قايدە باراچاغن ، اوزىنە نىلر كىرا گن ، اويلا ب سلامت قالور .

(ھكايت)

ابوز كرىادىگان ايشان اولم ايسر كلگندە ياتا ايكان ، بردوستى كىلوب موڭا
 لاله الا اللە محمد رسول اللە دىگان سوزنى قلاغىنە ايتدى . ابوز كرىا يوزن
 بورب ، بوسوزنى ايتمادى . ايبەشى تاغن ايتدى . يىنە يوزن بوردى .
 صوڭرە ايبەشى اوچىچى تابقر ايتدى ، ابوز كرىا بو تابقرنە « ايتىمىم ! »
 دىدى . ايبەشى ھوشندان يازدى . صوڭرە ابوز كرىا بر آز وقتەن صوڭ
 ھوشىنە كىلدى . ھم ايتدى سز مىڭا برەر سوز ايتىڭز مى ؟ دىدى . بولار
 سىڭا اوچ تابقر كەمە شھادت ايتىڭ . سىن ايكى مرتەبە سىنە يوزڭنى دونردىڭ .
 اوچىچى مرتەبە سىنە ايتىمىم دىڭ ، دىدىلر . - ابوز كرىا ايتدى : مېنىم يانمە
 ابلىس كىلدى قولندە برىصاوت صو ، سىن صوغە ھىناچ ، اگر دە عىسى اللەنڭ

اوغلى ديساڭ بېرەم ديدى . مېن يوزمى دوندردم . يىنە صول ياغمە كىلەپ
 تاغىن شول سوزنى ايتتى : مېن تاغىن يوزمى دوندردم . اوچىنچى مرتبە سىنە
 اللە يوق ديساڭ ، صونى بېرەم ديدى ، مېن ايتىم ديدم . مېنم اېلىس ابلە
 سويلاشوم سىزنىڭ سوزلار گزگە توغرى كىلگاندەر . مېن سىزنىڭ سوزگىزنى
 اشتهمام . شوندىن سوڭ اېلىس صاوتىنى بىرگە تاشلاپ ، قاچىپ كىتتى ؛ ايندى
 مېن اللە بىر محمد عليه السلام آنىڭ بېقىمىرى دىزىپ گواھلق بېرەمەن . ديدى

« حكايت »

منصور عمار اوغلى دىگان كەسە ايتكان : قاچقان بىرەونىڭ اولم وقتى كىلسە ،
 آنىڭ ھالى بىش بولسككە بولدىر . مالى وار ئىلرگە ، جاني اولم فرشتە سىنە ، ايتتى
 قرتلارغە ، سويالكرى توفراقغە ، ايزگولكرى جىرايتكان كەسەلرگە ، شيطان
 ايماننى صور وادچون ھاضرلەنب تورر . — شوندىن سوڭ منصور عمار اوغلى
 ايتكان : اگر وارث مالنى آلوب كىنسى ، بو يارى ، اگر اولم فرشتە سى
 چىنى آلوب كىنسى بۇدە يارى ، قرتلار ايتتى آشاب بىترسەلر ، بۇدە يارى ،
 ھەمە جىر كور وچىلېرى ايزگولكرن آلوب كىنسىلر ، بۇدە يارى ، اما شيطان
 ايماننى آلوب كىنسى اش بىنلای خراب بولور . چۈنكە بوھەر ايتكان دىئىدىن
 آيورولو بولادىر . اما جاننىڭ تىندىن آيورولوى اوڭايسىز اش توڭلدىر . ايك
 اوڭايسىزى اللەدان آيورولودىر . چۈنكە اول بۇدە قاوشى تورغان آيورولوشودىر .

(توقزىنچى باب تىندىن جان چىققاندىن سوڭكى نىدا بياننىدە)
 قاچقان جان تىندىن آيورولسى كوكىن اوچ تاوش ايتتە ئىچىرولور : اى آدم اوغلى !
 دىنيانى سىن تاشلادىڭى ، دىنيا سىنى تاشلادىمى ؟؟ اى آدم اوغلى ! دىنيانى
 سىن جىدىڭى ، دىنيا سىنى جىدىمى ؟؟ اى آدم اوغلى ! دىنيانى سىن اوتردىڭى ،
 دىنيا سىنى اوتردىمى ؟؟ — ھر قاچقان اولككى ، جو وادچون تاقىناستىنە
 قويولسى يىنە اوچ سوز ايلە كوكىن ئىچىرولور : اى آدم اوغلى ! قايا كىتتى
 سىنىڭ كچلى تىنىڭ ، آنى نىسە كچسىز قلىدى ! اى آدم اوغلى ! قايدە سىنىڭ
 سچك سوزلى تىلك ، آنى نىستە تىك قلىدى ! اى آدم اوغلى ! قايدە سىنىڭ
 دوستلارڭ ، آلارنى سىندىن كەم بىزدىدى ؟ ھر قاچقان اولككى كەن استىنە

قویولسه ، ینه اوج تورلی سوز ایله فچقرلمش بولور : ای آدم اوغلی ! سین
 یراق بولغان سفرگه ، برده آرزقز کینه سون ! ای آدم اوغلی ! سین اویکندن
 برده ککیری قاینماسلق ره وشده چفاسون ! ای آدم اوغلی ! سین برنسته
 استنه منه سون ، آندی نسته استنه هیچده منه چک توگلسن ! همه سین ایگ
 قورقچلی بولغان اویگه باراسون ! هر قایچان اولکنی جنازه اوستنه قویولسه ،
 ینه اوج سوز ایله فچقرلمش بولور : ای آدم اوغلی ! اگرده سین توبه ایله کینکن
 بولساگ ، اشک خوش ! ای آدم اوغلی ! اگر عملک ایزگو بولسه ، اشک بیک
 خوشدر ! ناهنگ سیکما خوشلقدر اگردده سیهک یولد اشک الله ننگ رضالغی بولسه ، ای
 آدم اوغلی ! نی اوکچ سیکما ، اگردده یولد اشک الله ننگ آچمی بولسه ! هر قچان
 جنازه نمازی اوقو اوچون یرگه قویولسه ، شول وقتده ینه اوج سوز ایله
 فچقرولور : ای آدم اوغلی : سین اشلاگان اشلرگدن هر برسنی حاضر ساعتده
 کورر سون ، اگر قلغان اشلرگ ایزگو بولسالار ، ایزگو حالنده ، یاوز
 بولسالار ، یاوز حالنده کورر سون . - هر قچان جنازه نی قبر یانینه کیتورب
 قویولسه ، ینه ده اوج فچقرو ایله فچقرلمش بولور : ای آدم اوغلی ! سین
 بوتوزک بولغان دنیا بورطنده بوخراب بولغان یورط اوچون نیلر حاضرلدک !
 ای آدم اوغلی ! سین بوبایلغ یورطندان محتالغ یورطنه نی نسته حاضرلدک ؟
 ای آدم اوغلی ! سین بویاقنیلغ یورطندان قارانغولغ یورطی اوچون
 نی نسته حاضرلدک ؟ هر قچان اولکنی لحد که قویولسه ، ینه اوج فچقرو ایله فچقریلور :
 ای آدم اوغلی ! سین مینم استمه کولب یوردک اماقارننده یغلاخوچی بولورسون :
 ای آدم اوغلی ! مینم آرقامده شادلانب یوردک ایندی قارنومه قایغرب
 یورر سون . ای آدم اوغلی ! سین مینم آرقامده سویلاگوچی بولدک ، ایندی
 مینم قرصاغده تیک توروچی بولورسون ! بوسوزلرنی یور اینور . صوگره
 آدهیلر قایتوب کینکاج الله تعالی طرفندان ایقلور : ای قلوم ! سین حاضر ،
 یالغز قالدک ایبد اشلرگ سینی قبر قارانغولغنده قالدزب کیندیلر . اما سین
 دنیا ده وقتکده آلا اوچون میکا گناه قلغان ایرک . خاتون همه بالالار همه
 باشقالار اوچون تورشدک آلا اوچون گناهلی بولدک . ایندی مین سیکما

بنون خلق عجبکه فالاتورغان روشك رحمت قورومن . مین سینگا آنانصك
بالاسینه مرحمتلگندناک مرحمتلیرا کمن

(اونچی باب پییر ایله قبریك حاللرن بیانده)

انس مالک اوغلی اینکان : برهر کوننی اون توری سوزیرلن قچقور اینور
ای آدم اوغلی ! مینم آرقامده یوریسن کرهچک برگ مینم قارنمدر . ای آدم
اوغلی ! سین مینم آرقامده گناه قیلاسون قارنمده نذاب کوررسون ای آدم
اوغلی ! آرقامده کوله سون قارنمده یغلارسون . ای آدم اوغلی ! آرقامده حرام
آشیسون ، قارنمده سیننی قورطلر آشار . ای آدم اوغلی ! آرقامده شادلاناسون
قارنمده قایفوررسون . ای آدم اوغلی ! آرقامده مرامنی ییاسون ، قارنمده
قورغاشین گبی ایررسون . ای آدم اوغلی ! آرقامده تکبرلنه سون ، قارنمده
خورلقه توشرسون . ای آدم اوغلی ! آرقامده شادلانوب یوریسون ، قارنمده
قایقوی هولورسون . ای آدم اوغلی ! آرقامده یاقنیده یوریسون ، قارنمده
قارا گفولقه اوتررسن . ای آدم اوغلی ! آرقامده کشیلر ایلن برگه یوریمن ،
قارنمده یالغز هولورسن . خبرده کیلگان قهره کوننی اوج مرقبه قچقور
ایتور مین یالغزلق اوی ، مین قورقولق اوی ، مین جلان چایانلر اوی
مین قارا گفولق اوی ، مین قورونلر اوی ایندی مین آدم اوغلی مکانی نرسه
حاضرلدک . تاغن برهبرده کیلگان قهره کوننی بیش مرتبه قچقور ایتور :
مین یالغزلق اوی ، سین قرآن اوقوب اوزئا ایبدهش حاضرله . مین
قارا گفولق اوی مینی تونگی نماز ایلان یاققورت . مین توفراق اوی ،
ایزگو عملدن یاصالغان توشا ککنی آلوب کیل . مین چاغاترغان چیلنلر اوی
سین چاقغاننی توزه ترکه دارو آلوب کیل . اول دارو (بسم الله الرحمن الرحیم)
ایله کوزلردن یاش آغزودر . مین مکر نکیرنک صوری تورغان اورنیمن ، ایندی
سین آرقامده وقتک جواب بیره تورغان سوزکنی حاضرله . اول سوز لاله الاله
محمد رسول الله در شرفی کوب ایت .

(اون برنچی باب جاننک تندن چققغانی صموک قچقوروی بیاننده)
حضرت عائشه دن کوچر لگان اول اینکان مین اویوده آیاضنی بو کلاب اوترغان

ایدوم شول وقتده رسول الله کروب مکا سلام بیوردی . مین اسکده گی عادت
 بوینجه آیاق اوزره تورق بولدوم شوندن صوڭ رسول الله ایتدی ای مؤمن
 لرنگ آناسی فی بولدی سکا اورنگا اوتر . حضرت عائشه ایته رسول الله
 یانمه اوتر دیده ایناگمه قویدی شونه چالقان یاتوب یوقغه کیتدی . اول
 یوقلاغنده مین صافالندن قارتاق بیلگولرن ایزلدم اون توقز آت توڭ
 طابدم هم اویلام رسول الله دنیا دن میندن الگ کیتوب امتی پیغمبر سر قالا
 دیوب یغلام ایکی کوزمنگ یاشی یاگاغمه توشوب آندن رسول الله ننگ
 یوزینه طامدی اول اویانوب نیک یغلیسون دیوب صورادی مین قصه فی
 سویلب بیردمه رسول الله ایتدی : اولک ایچون قایسی حال بیک قاتی دیب
 مین ایتدم ای الله ننگ رسولی اوزنگ ایت دیوب رسول الله ایتدی یوق سین ایت
 دیوب شوندن صوڭ مین ایتدم اولک ایچون اویوندان چغوب کیتو وقتندن
 آور حال یوقدر : آرتندان بالالری قایغورب ای آنامز ، ای آنامز ! دیوقچر
 شورلار اگر بالاسی اولسه آرتندن آناسی ای بالام ! دیوب قچرور .
 رسول الله ایتدی : بو حالده قاتی موندن قاتیراغی قایسی ؟ مین ایتدم : اولک
 ایچون حدکه قویلوب اوستنه توفراق صالنوب توفانلری ، بالالاری ، دوستلری
 الله تعالی گه طاپشروب قایتوب کینکان وقتندن قاتی حال یوقدر . چونکه بیلار
 کینکاندن صوڭ اولک یانمه منکر نکیر فرشته لری کیلورلر . رسولمزینه ای
 عائشه ، تاغن موندانده اولک اوچون قاتی راق بولغان حال نیندی حالدر ؟
 مین ایتدم : الله همک رسولی بیک بلسگوچیدر ، مین بهله آلمیم . شونندان صوڭ
 رسول الله ایتدی : ای عائشه بل سین ! اولک اوچون ایگ آور . قاتی
 حال شولدر : جووچی کسمه ، یورطنه کرب جوو اوچون یاش کشی بولسه ،
 بارماغندان یوزگن ، یاش خاتونلارنگ کولماگن ، عالمرنگ چالمالارن ،
 صالدرخان وقتدر ، شول وقتده چاتی تنن یالانغاچ کورب قچرر : اول تاوشنی
 جن ایله آدین باشقه هرکم ایشنور : جان قچرر : ای جووچی ! زنهار کیومنی
 یومشاقلق ایله صالدر ، چونکه مین حاضرند اولم فرشته سی ایله صوغشدان
 جراحلندم . دیور . هر قیچان اسننه صوقبولسه ، ینه جانی قچرر : ای جووچی !

زنهاړ سوگنی بیک قاینارده بیک صالمنه قلماعل ، چونکه تنم یار الیدر! دیور!
هر قیچان جو اباشلا سالار جان تاغن اینور : ای جووچی ! مینی قاتی توتومه .
چونکه مینم تنم جان چغو ایله یار الانغاندر . هر قیچان جوودان بوشانب ،
کفن استنه قویولسه ، ایکی آیاغی بغلانسه ، ینهجان قچقرر : ای جووچی ،
مینم کفنمنگ باش یاغنی بیله مه ، اوی جماعتلرمنی ، بالاچاغلارمنی ، یاقنلارمنی ،
کورب قالیم ، چونکه مین آلاردان بوگن ، آیورولوب ، قیامتکچه کورشه چک
توگلمن ! قیچان اولکنی اویندن چغارلسه ، جانی قچقرر ! ای جماعت ! زنهاړ
آشقدرب چغار ماگز ، یورطمنی اوی جماعتلرمنی ، بالاچاغلارمنی مالمنی
کورب ایسانلاشیم ! — ای جماعت ! مین خاتونمنی طل ، بالالارمنی یتیم
قالدردم ، ایندی سز آلارنی رنجت ماگز ، مین ایندی آلاردان آیورلدم ،
قیامتکچه آلا ایله قاوشا آلام ! دیور ، قیچان جنازه استنه قویولسه جان
ایتور آشغب کوتارمگز ! مین اوی جماعتلرمنگ آقتق تاوهلارن اشتیم ! دیور .
قایچان جنازه نی کوتارب اوچ آدوم کیتسه لر ، جان قاتی تاوش ایله قچقرر : ای
سویکلیرم ، ای توغانلارم ای بالالارم ، دنیا سزنی آلاماسون مینی آلامانندان
عبرت آلوگز ! وقتده ، مینم ایله اویناغانی کبی ، سزنگ ایله اویناماسون !
مینم حالمدن عبرت آلوگز ، مین جیغان مالمنی وارثلر مه قالدردم ، آلا
جیغان مالمنی آلورلار ، امامینم قلغان گناهلارمنی استلرینه آلاماسر ، دنیا
اوچون الله تعالی مینی حساب قاور ، اما سز میکا دعا قلماز سزلار ! قایچان
جنازه نمازی اوقب ، بعض کشیلر اویلرینه قایتوب کیتسه لر ، جان ایتور :
ای توغانلارم ! مین دنیا ده وقتده بله ایدم ، اولکنی ترک کیمه لر اونوتالار ،
اما سز بولای اوق مینی تیز اونوتدگز ، اونوتقاندده مینی اورنومه اورناهدر حاج ،
اونوتوره کیراک ایدی . مین بله ایدم اولک کیمه ننگ یوزی ترک کیمه لر
آراستده قاتی (زمهریر) صوغندانده سوق ایکانن ، شولایده بیک تیز
اونوتماسقه کیراک ایدی ! دیور . قایچان جنازه سنی حد یانینه قویولسه جان
ایتور : ای توغانلارم ، مین سزگه انده شم ، سز میکا قارشو انده همیسر !
قایچان حدینه قویولسه ، ایتور : ای وارثلرم ! مین سزگه کوب مال جیوب

قالدرديم ، سز ايندى مينم اوچون كوپ ايزگولكلو قىلوگنز ، مينى اونوتماگنز ! ديور .

حكايت .

ابوقلابه دېگان صحابيدن كوچرلنگان ، ابوقلابه توشنده اوشبو اشنى كورگان :
بو قهرلكنك بتون قبرلرى يارولوب ، اولكلر باروسيده چقغانلارده ، قمبر
اوزينه اوتورغانلار ، بولاردان هر برسینگ آلدلارنده نوردان بولغان بو
طبق تورادر ، اما آرالارندان بر ايرننگ آلدنك برنستهده يوق ، موني كورب
صوراسه : تگى اير اينه : بولارننگ آلدنك بولغان نورلر ، اوزلرندن صوگك
قالغان ايزگو بالالارينك اوزندن صوگك قالغان ايزگولكلرى ، امامينم بالام ،
ايزگو بولماغانغه مينم اوچون برده ، ايزگولك قلميدر ، شول سههدن مينم
آلدنك نور يوق ، مينم ايشلرم آراسنده يوزم اويانليدر . . . — ابوقلابه
يقودان اويغانغاني صوگنده ، تگى ايرننگ بالاسنى چاقرب كيتورهده ، توشنك
كورگان حالنى بيان ايتهدر : تگى ييگت ابوقلابه آلدنك موندان صوگك آتاسنه
ايزگولك قلوغدهده بيرهدر . بزيمان اوتكاج ابوقلابه تاغده تگى قبرلرنى كورهدر :
اما بويولى تگى ايرننگ آلدنكده نوربار ، ايبه شلرينك نورلرندان نېچه
مرتبه ياققيراي . تگى اير ابوقلابگه اينه اى ابوقلابه : الله تعالى سيئا ايزگو
جزا بپرسون ، مينى ايبه شلرم آراسنده قزلقندان قنقاردك ! ديدى .

حكايت .

اسكندريه شهرنك اولم فرشتهسى بر ايرننگ ياننه كره ، بو اير صورتى ، سين كم ؟
تگى : مين اولم فرشتهسى ! ديه . شونندان صوگك بوكسهنك قولنك استنكگى
اينى سلكنك كيتدى . اولم فرشتهسى صورادى نى سبهدن بولاي بولدك ؟
ديدى . بوكسه اولب تموغغه كرودن قورقودان ديدى . — اولم فرشتهسى
ايقدى مين سيئا تموغدان قنقارا تورغان سوزنى يازب بيريمنى ؟ ديدى
تگى اير بيز دېگاج ، اولم فرشتهسى كاغد صوراب آلدنك « بسم الله الرحمن
الرحيم » ديوب يازب بيردى . — بعضلر اينه : دنياده اولم بولو سببلى ،
دنيا بر تينك تورمى ، ديوب . اما مين اينه من : دنيا اولم دن باشقه بر تينك

تورمی ، چونکه اولم آرقاسنده کشی دوستی بولغان اللهغه قاروشه در .

(اون ایکنچی باب اولك اوچون قایغرو بیاننده)

خبرده کیلگان : بره بر قایغو آرقاسنده کیومن یورطسه ، یا کوکره گنه صوقسه ، بوکشی ملتق قوتوب اللهغه قارشو صوغشقه باروچی کبیدر . — برمن قایغو وقتنده ایشگنی بویاسه ، یا کیومن ، یا ایبرن واطسه ، یا صاچمن یلقسه ، هر بر تگی صانچه تموغده بر اوی یا صالنور . الله تعالی اول کیمسه ننگ قلغان اشلرن قبول قلماس . الله تعالی بو کیمسه ننگ قبرن قارقلور . حسابنی قاتی قلور . یسر ایله کوک آراسنده بولغان فرشته لر باروسیده لعنت قلور لار . استنه مک گناه یازلور . همه قبرندن یالانفاچ تورر . برکشی قایغو وقتنده کیومن یورطسه ، الله تعالی آنک دینن یوررتور . بره و یوزن یورطسه ، الله تعالی آنی اوزن کورودن بوش قلور . خبرده کیلگاندر : بره اولسه ، عادت بوینچه آنک اوینه کشیلر جیلوشب ، قچر و شر لار ، قایغرو شر لار ، شول وقتده اولم فرشته سی آنک ایشگی توینده تورب ایتور : سزنگ بوتواشلانوگز مینم اوچون بولسه ، مین سزنگ هیچ برگزنگ عملرن ، هم رزقلارن کیمتمادم ، همه هیچ قایوگزغه ظام ایتمادم . مین سزنگ جانلار گزنی اوزلگه من آلیم باری مین الله تعالی طرفندان بیورلغان بر کیمسه من . اگر تاوشلانوگز ، اولکنک اولوی اوچون بولسه ، اولده اوزلگندن اولمدی ، اول الله ننگ فرمانی آستنده ابر کسزدر ، سزنگ بو قچر شره گز نادابلقز دان ، مین سزگه الله برله آند ایتب اینه من : هو قایوگزنگ جانلار گزنی آلاچاقمن ! دیور

(اون اوچنچی باب - اولك استنده یغلاونی بیانده)

فقیه ابواللیث اینکان : قچرب یغلاو حرام . اما اولك استنده آقرن یغلاوده ضرر یوق ، شولایده برده یغلاما یاغشیدر . چونکه الله تعالی اینکان ؛ « قایغو وقتنده توزوچیلرنی . اجرلرن کوپ ایتوب بیررمن ! » دیوب . — رسولمز اینکان : « قچرب یغلاوچیغه ، همه آنی توکلاب تور وچیغه الله تعالی ، فرشته لر همه آدمیلرنک لعنتی بولور . »

حضرت علی نك اوغلی «حسن» وفات بولغاندان صوڭ ، خاتونی بریلغه قدر ، قبری استنه چاتور قروب ، شونك توردی . یل تولغاندان صوڭ ایکی تاوش کیلندی برسی : یوغالتغان نسنه کزنی تابد کز می ؟ ایکنچسی : قایتوگز ، یمان اش قلد کز ! دیدی . — رسولمزدن کوچرلگان : رسولمزنك اوغلی «ابراهیم» وفات بولغاندان صوڭ ، رسولمزنك کوزلردن یاش چقفاچ ، عبدالرحمن بن عوف دیگان کسه ایتدی ای اللهنك رسولی سین بزنی اولك اوچون یغلاودان طیغان ایڭ توگلمی ؟ رسولمزده جوابنده : مین سزنی ، ایکی یمان تاوشدانغنه طیدم : برسی : ققرب یغلاو ، ایکنچسی ، کویلب کویلب ، تاوماقلاب اولك آرطندان بارو . یوزنی تورنالاو ، کبیوم یورتو لاردانغنه طیدم ، اما کوکل یومشاقلغندان کوزلردن یاش چغو مرحمتلیلک بیلگوسینگنده . شوندان صوڭ رسولمز ایتکان : کوکل قایغورا ، کوزلر یاش توگه ! وهب بن کیسان دیگان کسه ، اینده در : حضرت عمر برخاتوننك یغلاون کورب یغلاودان طیدی . رسولمز مونی کورب ، ای عمر تیمه ، یغلاسون ، کوکل قایغورا ، کوز یاش توگه مونده ضرر یوق !

(اون دور تنچی باب = قایغو غه توزونی بیانده)

ابن عباسدن کوچرلگان : رسولمز ایتکان لوح المحفوظه الله تعالی نك فرمانی ایله قلم اوشبو سوزلرنی یازغاندر : « مین بربولغان الله من : میندن باشقه الله یوق ! محمد مینم قلموم همهک پیغمبرمدر . ایندی برهو مینم قضاوه تابشولسه ؛ بلامه صبر ایتسه ، نعمتلمره ، شکر قلسه مین آنی راست ایمانلی دیوب یازارمن . قیامت کوننده ده اولیارم ایله برگه قوباررمن هم جننکه کرتارمن ! ایندی برهو مینم قضاوه تابشولمسه ، بلامه صبرایتماسه نعمتلمریمه شکر قلماسه ، اول کسه مینم بیبرایله کولکرم آراسندان چقسونده ، میندن باشقه بولغان تکرنی ازلهسون ! — فقیه ابواللیث ایتکان : آدم بالاسنه واجبدر : بلاغه صبر ایتو ، قایغو وقتلارنده اللهنی یاد ایتو ، چونکه کشی قایغو وقتنده اللهنی ذکر ایتسه ، اللهنك قضاوسنه راضی بولغان بولا ، شیطاننك بورنن توشره در . — حضرت علی صبر اوج روشادر : اولگسی : اللهنك فرمانن توتوغه صبر

ایتو ، ایکچسی : گناھدان طیلولوغه صبر ایتو ، اوچنچسی : قایغولارغه صبر ایتو ، ایندی بره اللہنک طاعتنه صبر ایتسه ، اللہتعالی آکا یوز درجه بیرر ، هر درجهسی بیر ایله کوک آراسی کبی کیگ بولور . — ایندی بره و گناھ قلودان صبر ایتسه ، اللہتعالی آکا آلتیوز درجه بیرر ، هر درجهسی بیر ایله کوک آراسی کبی بولور . بره و قایغوغه صبر قلسه اللہتعالی آکا مسابسر ثواب بیرر

(اون بشنچی باب = جاننک قندین چغون بیانده)

خبرده کیلگان : قایچان بره ونک اولو وقتی بیتموب ، تلی توتولسه ، آکا دورت فرشته کیلوب کررلر . اولگسی کرب ایتور : مین سینک رزقنا تابشرلش فرشتهمن ، بتون بیر یوزن استهدم ، هیچ بررزق تابمادم . دیور . ایکچسی : مین سینک اچملگکا تابشرلغان فرشتهمن بتون بیر یوزن یوردم سینکا براچملک صوتابمادم دیور . اوچنچسی کرب : مین سینک صولوکا تابشرلش فرشتهمن بتون بیر یوزن یوردم ، اما سینکا برصولوده تابمادم . دورتچسی : مین سینک عمرکا تابشرلش فرشتهمن ، بیر یوزن یورب سینکابر مینوتده وقت تابمادم . — شوندان صوگ ایزگولک هم یاوزلقلارن یازوچی فرشته لر کررلر : اوگدان کیلگانی ایتور : مین سینک ایزگولکلرکا تابشرلش فرشتهمن ، منه دفتوگ عملرکنی قارا دیور ، بوکسه عمل دفتون قاراب شادلانر . — صوگره صول یاقداغسی ایتور ، منه بودفترده سینک یاوزلقلارک یازلغان دیو کورساتر تگی کسه مونی کورب او قوماس اوچون اوکینه همده صولینه قارانور . فرشته قارا دفتوگا دیور ، بوکسه قورقوندان تیرلر ، بوفرشته لر کیتکاج اولم فرشتهسی کیلور . اولم فرشته سینک اوکنده رحمت فرشته لری ، صول یاغنده هذاب فرشته لری بولور . شول فرشته لردن قایسی جاننی صورر ، قایسی تارتور ، شولای ایتوب بوغازینه یینکاج ، اولم فرشتهسی جاننی تارتوب آلور . — شوندان صوگ اگر بوکسه یاغشی بولسه ، اولم فرشتهسی رحمت فرشته لرینه جاننی بیررده آلاز بوغازی آلاز منارلرده ، اللہتعالی طرفندان فرمان بیورر جانن تننه توشرکنز شونک اوزینی تانوغان کسه لرنی قاراب

تورسون دیورلر. همه فرشته لرمونی بورطاور تاسنه توشرب قوبارلار. جان شونده قاراب تورر، قهرینه چه از انابارر، شوندان صوڭ الله تعالی جانغه کبیری تنینه کررگه بیورر. جان دنیا دافی کبی تنینه کرر. اگر یاوز کسمه بولسه هذاب فرشته لری آلوب کینارلر.

(قبرده جان تنده نیچوک تورر؟)

بعضلر اینکان : جان تنگه دنیا ده تورغانی کبی بولوب کره دیو. بعضلر : جان کوکره گینه قدرگنه کرردیلر. بعضلر : تنی ایله جانی آراسده تورردیلر. بوسوزلرنک هر بوسی حقنده آیت هم هدینلر باردور. اما چن سوزشولدر : قبرده صراویار، هذاب بار، نی روشده ایکانی بزگه بیلگولی توکلدر دیمک تیوش! فقیه ابواللیث اینکان : برکشی قبر عذابندن ققولونی تلاسه، اول کسمه، دورت نسته نی همیشه قلمون، دورت نسته دن همیشه صاقلانسون! دیوب، اولگس : نماز اوکو، ایکنچسی : صدقه بیرو، اوچنچسی : قرآن اوکو، دورتنچسی : تسبیح ایتمو. بواشلر قبرنی نورلندر هم کیدنایتر. - صاقلانور تیوشلی دورت نسته بولاردور : یالغان سویلاو - خیانت، سوز یورتو، تنگه بول تیگزو، چونکه رسولمز اینکان : بولنی تنگه تیرودن صاقلانورکز، چونکه قبر هذابینک کوبسی بولنددر. قبرده تورغانه چاغر کوزلی ایکی فرشته کررلر : صورارلار : ربک کم؟ دینک قابودین؟ پیغمبرک کم؟ اگر اولک ایزگو بولسه : ربم الله!، دینم اسلام! پیغمبرم - محمد! شوندان صوڭ فرشته لری ایتمورلر : ایندی سین یاش کیولر کبی یوقلاه دیوب. قبرندن جنت اچینه تابا، برتره زه آچارلار. شوندان صوڭ، هرش ده بولغان قندیلر اچینه قریولور رسولمز. اینکان : الله تعالی آیتنه ایکان : مین اوزنک قیلارمندان برهونی، یارلقاب، جنکه کرتونی تلاسم، مین اول کسمه ننگناهلارن خسته لک سبیلی، یا کون کورونده تارلق سبیلی کیمتورمن. یایسه باشقه قایغولار کورساتورمن، ایندی موندانده گناهسی قالسه، اول کسمه نی اولگن وقتده قاتیلق ایتموب شونک برابرینه قالغان گناهلارنده کیچررمن اول کسمه دنیا دان برده گناهسز بولوب اوتور، برهونی تموغغه کرتونی تلاسم دنیا دان اوتوینه قدر، برایز گولگننه

قالدرام اگر ایزگولگی بولسه سلامتلك بپررم . آلايدە قالسە ، آخار اولمى جىكل قلورمن شولاي ايتوب ، دنيادان برده ايزگولكسىز حالندە بپررم . ابوالاسود ديگان كەسە ايتەدر ، حضرت عائشە آلدندە اوتورا ايدك شول وقتدە برەونك استنە چاتور آغاچى توشىدە ، خلق موناردان كولدیلر ، حضرت عائشە ايتدى : رسولمز ايتكان ايدى : برمؤمنك قولينە تيگاناڭ چىچكىس كوسە ، شونك ايلە صرلايسە ، الله تعالى آڭا بوردجە ايزگولك بپرر بر ياوزلغنى بترر ديسوب . خبەردە كىلگان : آدورولق كورمگان تىندە ، ھەدە قضا كورمگان مالە ھىچدە ايزگولك بو قدر . . . يەندە خبەردە كىلگاندر : قاچپان برمؤمن دنيادان كىتوگە حاضرلنسە ، آخرتكە تاباجونالسە ، اول كەسەگە كوكدن آق يوزلى فرشتەلر توشەر ، بولارنك قوللارندە كفن ھەدە ايسلى مايلار بولور . سوڭرە اولم فرشتەسى ايتور : اى ھرمىلو جان چقسىن تىڭدىن . رسولمز ايتكان شوندىن ان سوڭ جان چقار ، تىندىن چقغاندە جاني سوكمى آغب چقار . شوندىن ان سوڭ جانن قوللارنداض كىنگا تىرب قويالار ھوناردان مسك ايسى كىبى خوش ايس چقار . شولاي ايتوب فرشتەلر ، آنى بوغارى آلوب كىنارلر ، شوندا فرشتەلر بو قىندى ايس ديو صورارلار ، تگى فرشتەلر : بو فلان كەسەنك جانيدىر ، ديورلر . شوندىن ان سوڭ ھەر بر فرشتە مونى ياغشى اسملوى ايلە يادايتارلر . آلا رغە كوك ايشكلرى آچلمش بولور . بولار يىدىنچى قات كوككە قدر مەنەرلر . شول وقتدە قچقارلار ، بو كەسەنك اسمن ھاپونگە ياز كىردە ، اوزنى توب اورنى بپرر يوزىنە توشر كىز ! ديورلر . يەنە رسولمز ايتكان : اولوچى كەسە يمانلاردان بولسە آڭا كوكدن فرشتەلر توشەرلر ، آلارنك قوللارندە غنابدىن بولغان كىوملر بولور ، اولوچىدىن يراقغىنە اوتورورلار ، سوڭرە اولم فرشتەسى كىلوردە ، باشى توغروسىنە اوتورور ، ھم ايتور : اى قباح تىن جان چق ، اللهنك آچىغىنە باراسون ! ديوب . شوندىن ان سوڭ جاني تىندىن ايبورولور . مونك ايبورولوى بوغادان آياقى تارتوب چقاروكىبى آدورل ق ايلە بولور . قاچپان جاني تىندىن چقسە ، بىتون جان ايباس آڭا قچقرب لغەت ايتارلر ، بولارنك لغەنلرن آدم ايلە چناردىن باشقە ھەر بر جان ايباسى اشنورلر

قايچان بوجانمى برنجى قات كوككه منگ-زب يىنكرسه لر ، كوكنك ايشگى بىكله نر ، الله طرفندن برتاوش كيلور ، قايىنارگن ياتاتورغان اور نينه ديوب ، بس مونك جانن قبرگه ايلنار لر ، شول وقتك منكر ، نكير بىك قورقچلى صورتك كيلور لر ، تاوشلارى كوك گولدره گان كى ، كوزلرى يالتور اغوجى ياشن كى بولور ، شوندا ان صوگ موني تورغزب اوتور تورلار ده : صورارلار : ربك كم ؟ ديب ، اول ايتور ، بلميم ! ديوب . قبرنك برياغندان قچقر ولور : چوقمار ايله صوغئز ! ديوب ، موني صوغارلار ، چوقمارى تيمردن ، بتون دنيا كوتارسه ده ، كوتاره آلماس ايدى . شوندا ان صوگ برناچار يوزلى اير كيلور ، ايسى بىك قباحت بولور ، شول كمسه ايتور : الله تعالى سيكنا يمان جزا بىرسون ، سين دنيا ده وقتكده طاعتك يالغاو ايدك ، گناهارغه يوگره ايدك ! ديور . اولك ايتوز : سين كم بولاسون ، سينك كى يمان كمسه نى دنيا ده كورگانم يوق ، سين برنجى قباحت كمسه سون ديور . بوكشى ايتور : سين مينى اوزك اشلاذك ، مين سينك ياوز عملك بولان ! شوندا ان صوگ ، تموغدان قبرينه برتره زه آچلور ، قيامتكه چه اوزينك تموغداغى اورنى كورب تور ، خبرده كيلگان : مؤمنلر قبرلر نى ييدى كون اوتورورلار ، كافرلر قسرق كون اوتورورلار . رسولمز ايتگان : بر كمسه جمعه كوندك يامعه كيچنك اولسه ، اول كمسه نى الله تعالى قبر عذابندن قنقار ، اول كمسه قبرنك عذاب كورهس ! تاغن خبرده كيلگاندر : ابو امامة الباهلى دن كوچرلگان : قايچان برهه اولسه ، حدينه قويولسه ، اولم فرشتهسى كيلوب باشى توغروسينه اوتور ، آنى عذاب ايتار ، چوقمار ايله بىك قاتى صوغار ، آنك تارالمغان بر اعضاسيك قالماس ! قبرندن اوت يالقنى چغار ! صوگره ايتور : تور ، ديوب . اول تورده اوتور ، بىك قاتى قچقر ، كوككه ده ايشنولور ، — فرشتهگه ايتور ، مين بش وقت نماز اوقودم ، روزه توتدم ، زكات بىردم ، سين مينى نى اوچون بولاي عذاب قلاسون ! فرشته ايتور : سين بر وقتكده ، برهه بر كشىنى اورونسز جبرى ايدى ، سيندن اول كمسه ياردم استهدى ، اما سين آخا ياردم بىرمك ! تاغده سين بر كوننى نماز اوقودك اما تنكده بول تيگان اورن بار ايدى .

ایندی موندان بلندی : جبرلئمش کشیگه یاردم اینو ، بولوشو واجب بولوی .
 رسولمز اینتکان : برمن برهونک جبرلئون کورب ، اول کشی یاردم صوراغاج ،
 آکا بولوشماسه ، اول کمسهنی قبرنه اوتدان بولغان قاپچی ایله یوز تابقر
 صوغلور . — رسولمزدن کوچراگان : دورت تورلی گروهگه الله تعالی
 قیامت کوندا نوردان بولغان منبرلرنی بیور ، همک آلارنی رحمتنه کرتور ،
 رسول الله دان صورادیلار آلار کملمر ؟ دیوب . جوابنده ایندی : آچلارنی
 تویدروچی ، الله یولنده صوغشوپینی قاراب حاضرلب یباروچی ، ضعیفلرگه
 یاردم اینوچی ، جبرلئوچیلرگه بولوشوچیلاردر . دیدی . مالک اوغلی انس دن
 کوچرلیگان . اول رسول الله دان کوچرب اینگان : قاپچان اولک قبرینه
 قویولوب ، استنه توفراق سالنسه ، آنک اوی جماعتلری اینورلرای خوجهمز ،
 ای الوغمز ! دیوب فرشته مونی اشنگاچ اولسکه اینور : ای اقدیم ، سین
 مونی اشته سنی سین دنیاده الوغلاردان بولغان سون ایگان ؟ دیوب . اولک
 اینور : اما آلار تیک تورسالار مینم اوچون یاخشی بولور ایدی دیوب .
 شوندان صوگ قبرنی قصب قابرغالارن برسون برسنه آرا لاشدر . شول
 وقتده اولک فچقر : ای سویاکلرمنک صنولاری ، ای اورنومنک قورقولغی ،
 ای قایغومنک موللغی ای صورالومنک قاتیلغی ، دیوب . قاپچان شول یلنک رجب
 آیینک اولگی پنجشنبه کونی (رغائب) کیچی بولسه ، الله تعالی اینور :
 ای فرشته لرم ! مین بوکمه نی بتونلای یارلقادم ، چونکه بوکمه دنیاده وقتنده
 بریلنی بوکیچنی اویاغ تورغان ایدی . دیور . اگرده بوکمه دنیاده وقتنده
 شول کیچده اویاغ تورغان بولسه !

(اون آلتونچی باب قبرگه منکر نکیردن

الک کروچی فرشتهنی بیاننده)

سلام اوغلی عبدالله دان کوچرلیگان : منکر — نکیر کرسدن الک قبرگه
 یوزی قویاش کیی یالتوری تورغان « دومان » اسملی بر فرشته کور ،
 اولکینی اوتورتورده اینور : دنیاده قلفان ایزگواکلرگنی ، همده
 یاوز لملارگنی یازغل ، — اولک اینور : مین نیچک یازیم : قایده موندا

قلمدە ، قايدە موندە كاغد قايدە موندە قارا صارت ، قايدە موندە قارا ديور . فرشته ايتور : قاراڭ : توكر كك ، قلم بارماڭك ، كفتئدن بزكيسا كنى يورتوب آلدە شول كاغداڭ بولور ، شوندىن صوڭ اولك دنياده قىلغان ايزگولكلرىنى يازب بترردە ياوزلقلارىنه يىنكاچ تىك تورور ، يازارغە اويالور ، فرشته ايتور : سىن دنياده وقتكە گناھلار اشلا گاندە اللەدان اويالمادڭ ، اما حاضر مينم آلدە اويالاسون ، ھاي اوياتسىز ! ديوب . - شوندىن صوڭ فرشته كوساڭ كوتارب اولكنى بىك قاتى صوغار دە ، كوسا كنى باشندان آلمى تورور ، اولك ايتور : زىھار آل كوسا گىنى . حاضر يازامن ديوب . شوندىن صوڭ اولك بتون ايزگولكلرن ھەم ياوزلقلارن يازوب چغار ، شوندىن صوڭ فرشته بويازونى توب پىچانلارگە قوشار ، اولك تىردە ، ايتور : مين بىچات قايدان آلىم ؟ ديور . فرشته ايتور : تورناڭك ابلە مەرلە ديوب . بوكمە مەرلردە ، فرشته آنى موبنونه بىلاب قويار ، بويازو قىامتكە چە شونفە تورور . شوندىن ، صوڭ ، منكر - نكىر كررلر . صورارلار . قاچچان قىامت كونى بولسوب ، گناھلى كمسە اوزىنڭ ايزگولك ھم ياوزلغى يازلغان يازونى كورسە . اللە تعالى اوقورغە قوشار ، بوكمە ايزگولكلرن اوقوب ، توقتار ، اللە تعالى ايتور : ياوزلقلار كنى نىك اوقومىسون ؟ ديوب . بوايتور : اى رىم مين سىندىن اويالامن . ديوب . اللە تعالى ايتور : دنياده وقتدە بو گناھلارنى اشلا گاندە بىردە اويالمادڭ ، اما حاضر اويالغان بولامون ديور . شول وقتدە بوكمە بىك اوكنر ، اما آندە اوكنو قائدە بىر مس ، شوندىن صوڭ اللە تعالى مونى جىمىم تىمويغىنە سالورغە قوشار .

(اون يىمىنچى باب = منكر نكىر نڭ صورار اوينە جواب بىر ونى بىماندە)

خبردە كىلگاندىر : قاچچان اولكنى قىرىنە قويولسە ، آنك يانينە قارا يوزلى چاغر كوزلى ، تاوشلارى كوڭ كوكرە گان كىبى ، كوزلرى ياشن كىبى بولغان ايكى فرشته كررلردە ، صورار اوچسون باش طرفىنە باررلار ، آندان نماز كىلور دە ، سز بوياقندان كىلماڭز ، اول دنياده وقتدە ، شول اورندىن قورقپ كىچە كوندز نماز اوقودى . صوڭرە ايكى آياغى ياغدىن كىلورلر : آياقلار ايتورلر : دنياده وقتدە بىز نڭ ابلە جماعت نمازىنە بورى ايدى ، سز ايندى

موندان کیلماگز ، دیورلر ، بولار اولك یاغندان کیلورلر صدقه چفارده
سز موندان کیلماگز ، چونکه حاضرگی وقتدان صاقلانو اوچون دنیاده صدقه
قلدی دیور . صوگره صولندن کیلورلر !

روزه چفارده سزگه موندان پول یوق ، اول دنیاده وقتله بو ادرننگ قورقوندان
قتولو اوچون روزه توتدی آج توردی صوصاب توردی دیور . صوگره اولك
یقلاغان کسه کبی اویغانب ، سزگه نی کیرا ک ؟ دیور . بولار ایتورلر :
بزیسندن الله فی برله و فی صوریمز دیوب . بوکسه ایتور (اشهدان لاله الا الله)
دیوب . یینه فرشتهلر ایتورلر محمد علیه السلام حقنده فی ایته سون ؟ دیوب .
اولك (واشهدان محمد ا عبده ورسوله) دیور . صوگره فرشتهلر ایتورلر :
مؤمن بولوب توردك مؤمن بولوب اولك دیورلر شوندان صوگ الله تعالی
بوایکی فرشتهگه بیورور : فرشتهلر آلدنده : تگی قلنگ جوابن بیان ایتوب ،
گواهلک بیررگه . شاهدنگ آزی ایکی بولقدان ، الله تعالی قبرگه ایکی
فرشته بیبار . شوندان صوگ الله تعالی ایتور : ای فرشتهلرم ، مین قلموننگ
جانن آلم ، مالن باشقالارغه قالدردم ، خاتونن ایکنچی کسهلر توشاگند
قالدردم . یورت بوندده باشقه کسهلرگه قالدردم . شولای بولوبده یور
قارنده بوایکی فرشتهم صورادیلار ، اول میندن باشقه کسه دن راضی بولمادی ،
همه میندن باشقه کسه حقنه جواب بیرمدی باری ایتدی : ربم الله ، پیغمبرم
محمد علیه السلام ، دینم اسلام ، دینی در دیدی .

(اون سیگرنچی باب = کرام کاتبون فرشتهلرن بیانده)
هرکشینگ اوزی ایله یورگوچی ایکی فرشته باردرد ، برسی اولکده یورر
آنسی ایزگولکرن یازار ، برسی صولده یورر ، آنسی یاوزلقلارنی یازار .
اما اولکده اسی ایزگولکرنی اوزلگندن یازا آلور ، صولکده اسی اولکده اسینگ
رخسندن باشقه یاوزلقلارنی یازماس ! قایچان کشی اوتورسه ، برسی اولکده
برسی صولند بولورلار قایچان یورسه برسی آلدان برسی آرتدان یوررلر .
قایچان یاتسه برسی باش توخروسنه ، ایکنچی آیتاق اوچلارنگ توررلر . . .
تاغن برروایتک کیلسان : هرکشینگ بگش فرشته باردرد . ایکی کچ ، ایکی

کوندز برسی و قنلاردان هیچ برسنده یانندان آبورلماس . اول فرشتهلر ، شول کسه فی آدملر همه جنلرونک ضررلارندان صاقلارلار ؛ — ایکی فرشته ایزگولک همه یاوزلقلارینی یازارلار . آلاری ایکی جیلکسه سی استنده توررلار ، بولارنک قلملری ، شول کسه ننگ تلی ، قارا صاوتلاری شول کسه ننگ آوزی ، قارالاری شول کسه ننگ توکرگی بولور . بو ایکی فرشته اولگانچه که قدر قلفان عمللرن یازوب توررلار . . . رسولمزدن کوچرلسگان : اوڭ یاقداغی فرشته صولداغیینه باشدر ، قاپچان بوکشی بریاوزلق قلسه ، صول یاق فرشته سی اوڭ یاقداغیدان صورار ، اوڭ یاقداغی ایتور : یازمی تور ، صبر ایت ، دیوب . شول ره وشدی ییدی ساعت اوتگانچه یازمی تورر ، ییدی ساعت اوتسه ، صولداغیینه ایتور بریاوزلق یاز دیوب . اگر ییدی ساعت اوتگانچه توبه قلسه ، برده یازلماس ! قاپچان برکشی دنیادان اوتسه ، قبرگه قویولسه ، بو ایکی فرشته الله تعالی دن صورارلار : ربمز ! سین بزنی بو قلوڭا تابشرغان ایدک ، ایتدی بوقلوڭ اولدی ، حاضر بز کوککه منه ایدک دیورلر . الله تعالی ایتور ، کوک ، سزدن باشقاده ، فرشتهلر ایله تولوغدر ، سز حاضر قلوڭنک لح اچینه کرب ، قیامتکه قدر ، تسبیح ، تهلیل همه استغفار ایتوگز ، آلارنک ثوابنی قلوڭنک جاننه باغشلاگز ! دیوب . — قاپچان فرشتهلر تابشرلغان کسه لرینک ایزگو عملن یازسالار ، آنی کوننکن ، کونگه کوککه منگرب ، عرشه گی فرشتهلر آلدنده الله تعالی که گواهلر بیررلر : منه فلان قلوڭ فلان تورلی ایزگو اشلر اشلادی دیوب . قاپچان بریاوزلق اشلسه اوشانداق بیگ قایقرب ، آنیه کوککه منددرلر ، الله تعالی صورار فلان قلوڭ نیندی عمللر قلدی دیوب فرشتهلر اوچنچی مرتبه که قدر برده جواب بیرمسلر . سوگره ایتورلر : ای ربمز ! سین عیبیلرنی رتوچی کسه سون ، گناهلارنی یارلقاغوچی سون ، همه قنلارنک عیبیلرن یاشرو ایله بیوردک آلار هرکوننی سینک قرآنکده اوقیلار « کرام کاتبون آدمیلرنک هر بر اشلرن بلب توررلار ، شول سببدن بز آلارنک عیبیلرن یاشره مز دیورلر . . .

(اون توقز نچى باب جان تندن چقغاندان)

صوڭ قېرىنە ھەمە اوينە كېلوى)

رسولمز ايتكان : قايچان جان آدم بالاسىنڭ تىننەن چىقسە ، اوج كون اوتكاندن
 صوڭ جان ايتور : اى رېم ! ميكا رغىت بېر ، اوزم نڭ تورغان تىمى كورب ،
 يورب قايتمى ، شوندىن صوڭ الله تعالى رغىت بېررە ، جان قېرى يانينە
 بارب ، يرافغىنە توقتار ، كورر تىن نڭ ايكى تاناوندان ھەمە آوزندان قان
 آقغان ، شوندىن صوڭ جان يىغلار ، ھەم ايتور : اى مسكىن تىن ، اى سويكلم ،
 اوزنڭك دنيا ھەمە ترك بولوب بورگان وقتكىنى ايسكا توشرە سىمى ؟ - بوادى
 قورقچىلىق اويى . بلاادى ، قاتىلىق ھەم قايغواويىسى . شولاي ايتور ھەمە جان
 قايتوب كېتار . قايچان بىشچى كون بولسە ، جان تاغىن اللەدان رغىت صورار ،
 باروب تىمى قاراب كېلىم ، الله تعالى رغىت بېرر ، يىنە جان قېرىنە باررە
 يرافقانغىنە قېرىن قاراب تورر ، كورر تاناولارنىدىن ، آوزندان ، ايكى
 قولانغىنە قارى صولار آغار ، شوندىن صوڭ بېك قاتى يىغلار ، ھەم ايتور :
 اى مسكىن سىن اوزنڭك تركلك حالكىنى ايسگە توشرە سىمى ؟ - سىن ھەمە
 قايغو ، غەم ، قورتلار ، چايانلار اورنوندە توراسون ! تىكى قورتلار
 آشاغان ، تىرك ، اعضالرك تارالغان . ديور . شونى ايتور ھەمە تاغىن قايتور .
 قايچان يېدى كون اوتسە ، جان تاغىن اللە تعالى دن رغىت صوراب قېرى
 يانينە بارر . يرافقانغىنە قارار : بىتن تىن قرت باسقان بولور ، موى كورب
 بېك قاتى يىغلار ، ھەم ايتور : اى تىم ! دنيا ھەمە ترك بولوب بورگانكىنى ايسگە
 توشرە سىمى ؟ اويلالى : قايدە بالالارڭ ؟ قايدە خاتونلارڭ ؟ قايدە ياقنلارڭ ؟
 قايدە دوستلارڭ ؟ قايدە سېنڭ كورشىلارڭ ، آلاترك وقتلك سىننەن راضى
 ايدىلر . اما حاضر صاغىن يىغىلار ديور . شولارنى ايتور ھەمە قايتوب كېتار ،
 - ابوھر يېرەدن كوچرلگان : قايچان بىر مۇمەن اولسە ، جاني يورطى تېرە سىنە
 بىر آيغە قىر ايلەن بىرور . بو بىرور : اولسكڭ وصىتلارن اورنە تايىش لارمى ؟
 مالن شرىعت بوينچە بولەلمى ؟ شولارنى تىكشور اوچىدىر . قايچان آى تولىسە ،
 قېرىنە باروب آندە بىر يىل ايلانر . قارار كىلر آكادىمالار ، كىلر آنڭ اوچون

يغليلا . شوندا ان بريل اوتوگه جاني جانلار جيولا تورغان اورنغه باروب اورناشورده ، شونده قيامتسكه قدر تورر . عبدالله ابن عباسن كوچرليگان : قايجان عيىد كوتى ، ياعاشورا^۱ كوتى ، يارغائىب بايرامى ، يابرات بايرامى بولسه ، اولكلرنىك جانلارى ، قمبرلورندن چغىب ، اويلرينىك ترهزه لرى توپلرينه كيلورلر . هم ايتورلر : سزبىزگه ياردم قلىكز ! بىزنىك اوچون فقيرلرگه صدقه بىيركز ، بىز صدقهغه محتاجلارمز ، اگرسز صارانلانىب ، صدقه بىيرمسكز ، الحمد سوره سنى اوقوب بولساده بىزگه ياردم قلوكز . بارمى بىزنى ايسكه توشرب ، بىزگه مرحمت قلوچيلار ، بارمى بىزنىك غريبلىگمىزنى ايسلرينه آلوچيلار ! اى يورطمزده توروچيلار ، اى خاتونلارمىزنى نكاح قىلغان كمسهلر ، اى ماللارمىزغه خواجه بولغان كمسهلر ، سز بىزنىك كىسك بولغان اويلرمزده توراسز ! اما بىز تار بولغان قمبرلرده تورامز ! اى بىزنىك مالمىزنى بولب آلوچيلار ، اى بىزنىك يىتىم بالالارمىزنى قول آستلارمىزده توتوچيلار ! سزنىك آرا كىزده بىزنىك محتاجلىگمىزنى ايسنه آلوچىكز بارمى ؟ بىزنىك عمل يازولارن ترب ، موينلارمىزغه بىيلانگان ، اما سزنىك عمل دفترلر كىز آچىق نىندى اىزگولك قىلسا كىزده قوللار كىزدان كىله در ، دفترلر كىزگه يازولادر ! اما اولكلرنىك لىدلر نده ثوابلى اش قلو مىكمن توگل ، ايندى سز بىزنى اونوتماكز ، بىزنىك اوچون اىزگولك همده دعاده بولوئىز ! بىز سزنىك دعا كىزگه محتاج بولوب تورامز ديورلر . قايجان بولار اوزلرى اوچون اىزگولك قىلغاننى كورسهلر شاد بولوب قايتوب كىتارلر ، اگرده بولار اوچون بره وده اىزگولك قىلماسه ، بىيك قاىغرب قايتوب كىتارلر .

(جان تننىك قاى يىرنده تورر؟)

جان تننىك هر يىرينه تارالماغان ، جان بارى تننىك بىيلگولى بولغان براورننه غنه تورادر . موئى بىلو بىيك جىكل برهونىك تنندن كوب يىرينه چوانلارچغا ، جراحتلر طولا ، شولايدى اولمى ، اما قايسى برىرينه كچكنه گنه ياراتىسه ده اوله در . چونكه بوير جان تورا تورغان اورون بولادر . بعضيلر : جان بتن تنگه جايلگان دىگان .

(جان ایلہ روان جان آراسندہ آیورما بارمی)

جان ایلہ روان ایکسی بردر . شولاییدہ جان ایلہ روان قول ایلہ تن کبیدر . قول ازلبده توشه ، صوزولاده ، امانن برده قوزغالمی ، شولایوق جانده هیچ وقتک قوزغالمی ، اماروان کیلهده کیتسه . جاننک تننک قای بیرنک تورغانی بیلگولی توگل . — اماروان ایکی قاش آراسندہ تورادر . جان کیتسه کشی ، اوله در ، اماروان جان کیتسه — یقلیغنه . — برصاوتقه صوصالوب ، اوی ایله ننه قوبولسه آڭا قویاش یاقتوسی توشسه ، شول صونک شعلهسی توشامگه توشهر ، اماصاوت همیشه اورننده تورر . جانده شونک کبی تنده اولن تیک تورر ، اماشعلهسی بولغان روان جان یوغاری عرشکه منهر یوقلاغانک توش کوروده ، عرشدن روان جاننک یازلغاننی کورویدر .

(تندن چقغان صوڭ جان قایدہ تورر ؟)

جانلار صورده تورر . صورده قیامتکجه باربولماچاق جانلار صانچہ بواورن باردرد ، جانلار اوچون برراحت اورنی ، برعذاب اورنی باردرد ، قایوسته تیوشلی بولسه ، شونسینه قویولور . — ینہ ایتولگان مؤمنلرنک جانلاری یاشل قوشلارنک بوکساملرنده کافرلرنکی قارا قوشلارنک بوکساملرنک تورر . یاشل قوشلار یوغاری اورونده ، قارالاری تموغده تورالار . ینہ ایتولگان : قایچان مؤمنلرنک جانلاری آلونسه ، آنی فرشته لریدنچی قات کوککه کوتارلر . بیک الوغلاب بارلار ! الوغلارنک بعضلرندن صورالغان : اولگانندن صوڭ جانلار قایدہ توررا هیوب ، تگی مکیم ایتکان : پیغمبرلرنک جانلاری عدن جنننده در . شولاییدہ جانلار لهدده تنلرگه ایبدہش بولورلار ، تنلری الله تعالی گه سجدہ قلوچیلاردرد . — شهیدلرنک جانلاری فردوس جننینه اورتالغنده ، جننک تلاگان اورونلارنده اوچب یوری تورغان یاشل قوشلارنک بوکساملرنده در . مسلمان بالالارینک جانلاری : چپقلارنک بوکساملرنده در . کافر بالالارینک جانلاری : قیامتکجه جننہ اوچب ، یوررلر ، قونارغه اورن تاپماسلار ، قایچان قیامت کون بولسه مؤمنلرگه خدمتی بولورلار ، مؤمنلرنک یوروجلی هده کشیکه جبر ایتکانلرینک جانلاری ، هواده اورناشمی توررلار ، چننکه

ھمدە كوككە دەمنە آلەماسلار؟ قاچان بورچلارى اوتالگانچە، يايىسە ظالملىرى
 رضاقلغانچە. — مسلمانىلاردان الوغ گناھلارغە ايلانگانلىرىنىڭ جانلارى قېرىدە
 تىلىرى ايله عذاب ايتولۇرلار. كافرلىقنىڭ ھەمە منافقلارنىڭ جانلارى جەننەدە
 سىچىن دېگان اورونۇك بولۇرلار. ايرتە كېچ عذاب قىلنۇرلار.

(جان نېنىدى؟)

جاننى كورنمى تورغان برتندىر دېگانلار. شول سېمىن اللە تەالىنى جان اياسى
 ديولمىدەر. — جاننى بربىلىنى كورنمى، اوزىگنە بار بولۇپ تورا آلنى تورغان
 نىستەنە ديوچىلردە بار. — ھەمە ھو ادا نى يارب آلنغان ھو ا كىساگى ديوچىلردە
 بار. ھو آقتىقى ايكى سوز قېرىدەن اى يوق ديوچىلر سوزىدەر.

(مسئله)

بروقندە يھودىلر رسول اللە يانينە كېلۇپ : جان نىستە ؟ اصحاب كھفى كھفى ؟
 ذوالقرنين نىنىدى ذات ؟ ديو صور ادىلار. — جان حقنىڭ «ويسألونك عن الروح ،
 قل الروح من امر ربي» دېگان آيت ايندى . معناسى : اى محمد سىندىن جان حقنىڭ
 صور ادىلار. سېن ايت آلا رغە جان نى ايكانن دېمىن بائىمىن ، اول اللە تەالىنىڭ بربار
 ايتكان نىستە سىدەر.

(يېڭىر منچى باب = صور ، بعث ھم حشر نى پماندە)

صور = بر ھوگز شىكىلى اوزونچە، اچى قوش نىستەدەر، بعث = اولگاندىن صوڭ
 ياكادان تىرىلو ، حشر = اولگاندىن صوڭ قوبارو ھەم قوبارولو معناسىدە
 اسرافىل فرشتە صور اياسىدەر. اللە تەالى لوح المحفوظنى آق انجودن ياراتتى.
 اوزنلىغى يىرايله كوڭ آراسىنە قاراغاندە بىدى ھەرتىبە اوزوندىر. آنى ھەشكە
 باغلاغاندىر. آنىڭ قىيامتىگە قەدەر بولاچاق نىستەلەر بازارا مشدەر. اسرافىل فرشتەنىڭ
 دورت قاناتى باردەر. بىرسى مشرقدە ، بىرسى غەربدە ، بىرسى ايله اوزن
 پەردەلەر ، بىرى ايله بوزن ھەمە باشن پەردەلەر. اسرافىلنىڭ اللەدان قورقۇدان
 بوزى سارغاي مشدەر باشن بېگ تورا دەر ، ھەشكە تاپا قاراغاندىر. قاچان اللە تەالى
 بىر نىستە ايله حكام ايتۇپ ھەشكە يازسە ، اسرافىل بوزنىڭكى پەردەنى آچاردە ،

الله تعالیٰ ننگ حکمنی قارار. — الله تعالیٰ قاشنده هیچ فرشته حضرت اسرافیل کبی یاقن توگلدر . اسرافیل ایله هرش آراسنده یدی پرده باردرد . هربر پرده ننگ آراسی بشیوز یلق یولدر . جبرائیل ایله اسرافیل آراسنده یتمش پرده باردرد . — صورنی اسرافیل ننگ اوڭ بوطنه قویولغاندر . ار وگه بیور وینی کنب تورر . قایچان دنیا ننگ بتو وقتی یتسه صور حضرت اسرافیل ننگ یوزینه یاقن کیلور . شوندا ان صوڭ اسرافیل بارقاناتلارن جبارده صورنی ارب یبارر . غبرده کیلگمان اولم فرشته سی : برآیغنی یدی قات یسر آستنده ، ایکنچسینی یدیچی قات کوک قلور . شول ره وشدن برهم کوک اهللرینک جانلارینی آلور ، دنیا بتو صوری ارلگاج یرده باری ایلیمس کنه قالور ، کوک جبرائیل هزارئیل ، میکائیل هم اسرافیل گنه قالورلار . حضرت ابوهریره اینکان : رسولمز اینکان ایکان : الله تعالیٰ صورنی دورت بوتوقلی اینوب یاراتدی ، بر بوتاغی مغربده ، برسی مشرقده ، برسی یدیچی قات یر آستنده ، تاغن برسی یدیچی قات کوک استنده ، — صورده دنیا داغی جان صانچه ایشک باردرد ، اچنده یتمش اوی باردرد ، اول اویلردن بوسنده پیغمبرلرنک جانلاری تورر . برسند فرشته لرنک جانلاری تورر ، برسند جنلرنک جانلاری تورر ، تاغن برسند آدملرنک جانلاری تورر ، تاغن برسند شیطانلرنک جانلاری تورر ، تاغن برسند کچکنه حیوانلاردان قورمسقه چیکر تکه کیبلرنک جانلاری تورر . باری یتمش اویده یتمش تورلی جان بولور . — صورنی الله تعالیٰ اسرافیل فرشته گه بیوردی ، اول آوزن صورغه قویوب ، الله تعالیٰ قایچان اررگه بیورر ایکان دیوب کنب تورر ، قایچان الله تعالیٰ اررگه بیورسه اوج تابقرارر . براروی : دنیا داغی خلقنی قورقتو اوچون ، ایکنچسی دنیا داغی خلقنی هلاک قلو اوچون ، اوچنچسی : اولب بئکاندن صوڭ بتون خلقنی ترگزو اوچندر . حذیفه دیگان صحابی رسول الله دان صور اغان : ای الله ننگ رسولی ! صور ارلگاندن خلق نیندی قیافتک تورورلار ، ؟ دیوب . رسولمز اینکان : صور ارلگاندن قایو کشی قولینه ایکمگنی توتوب آوزینه قابا تورغان بولور ، اول ایکمگی شول کوینگه آوزنک قالور ، برهوسی استنه کیومن کیه تورغان بولور ، کیوب یتکزه آلماس ، برهوسی قولنه صواچار

اوچون چوچ توتقان بولور اما اچمی قالور . یعنی شوندى تیز بولور ديمك .

(ييگرمی برنجی باب = صور ارونی بيانده)

اللهنك امری ایله صور ارسه ، یركوك اهلی بارده ، قورقنورلار ، شول وقتده تاغلار ، اورونلارندان قوزغالوب یوررلر ، یرسلنکر ، سلکنوی ییلملی کونئی صواستنه کیمه سلکنگان کبی بولور . قورصاقلی خاتونلار ، قورصاقلارن توشرلر ، بالایمزوچیلر ، بالایمزولرینی اونوتورلار ، یاش بالالار ، قارت کشی بولوب اورلرلر ، شیطانلار قایابارغاده بلمی آبدراب یوررلر ، قویاش توتولور ، کوك یارلور ، شوندى قورقنچ حال قرق کون بولور .

(قوبارولو .)

الله تعالی آدم علیه السلامگه ایتور تور ، بالالارگدان اوتقه تیوشلیرنی تورغزل ، دیوب . آدم علیه السلام صورار ، مکدن نیچه سی تیوشلی؟ دیوب الله تعالی ایتور ، هربر مکدن توقزیوزن آل دیوب . شوندان الله تعالی ایتور: هر یوزدن توقسان توقزی تموغه کرر ، برسینگنه جنتکه کرهچک دیوب . شول سوزنی اشنگاچ صحابیلر یغلی باشلادیلار ، رسولمز ایتدی: مین امید ایتنه: مینم اتم دن جنت اهلینک دورت الشندن برالشی بولوگزنی دیوب . شوندان صوگ رسولمز ایتدی . مین سزنگ جنت اهلینک یارتوسی بولوگزنی امید ایتنه دیدی . بس خلق شادلانیدیلار . شوندان صوگ رسولمز ایتدی مین امید ایتنه جنت اهلینک اوچ الشندن ایکی الشی مینم اتم بولونی دیوب . صوگره سولمز ایتدی ؛ ای اتم شادبولوگز ، سزبتون خلقسدان مکدن برالشی قدرگنه ، دورتدن بری سز بولغاچ بارگزده کره چکسز دیمش - حضرت ابوهرره ایتکان : الله تعالی نکر رحمتی یوز الشدر ، شوندان برالشی بییریوزنک بولغان آدملر ، چنلر ، حیوانلار اوزره ایتدرلدی ؛ شول رحمت ایله حیوانلارده بربرسنه مرحمت ایتوشلر اما توقسان توقزی ایله الله تعالی قیامت کونده خلقنه مرحمت ایتار ، - صوگره الله تعالی اسرافیلگه هلاکلیک اروی ایله بیورر ، شوندان صوگ اسرافیل ایتور: ای بالانغاچ جانلار ، اللهنک فرمانی ایله تنلرگزدن چغکز ! شول وقتده بییر کوك اهلی هلاک بولور ، باری الله تعالی

تلاگان برنجه ذاتلرگنه قالورلار، آلارنى : شهيدلر ديوچيلرده بار، چونكه
 الله تعالى آلارنى اولك ديماگز ، آلا رتركردر! ديگان . - خبرده كيلمگاندر :
 رسولمز اينكان : الله تعالى شهيدلرنى بش تولى نسته ايله حرمتلا گاندر :
 اول بش نسته دن بوسى ايله ده هيچ كمينيك حرمتلدى : حتى اول حرمتلر ايله الله
 تعالى مينيد حرمتلدى ديدى رسولمز . « شهيدلر گنه آتافلانغان كراملر » برنجسى :
 پيغمبرلرنك جانلارن اولم فرشتهسى آلور ، اما شهيدلرنك جانلارن الله تعالى
 اوزى آلور . ايكنچسى : پيغمبرلر جو لولورلار ، اما شهيدلر جولماسلار ؛ اوچنچسى :
 پيغمبرلرنى كفنلنده ، اما شهيدلرنى كفنلنميدر . دورنچسى : پيغمبرلرنى اولگاندىن
 صوگ اولك ديولدر ، اما شهيدلرنى اولگان ديولميدر . . بشنچسى : پيغمبرلر
 قيامت كوندن گنه شفاعت قلورلار ، اما شهيدلر هر كون شفاعت قلورلار ؛
 - صورارگاندىن صوگ اولمى قالغان كمسلر دن ايكى كمسدر ديگانلر : (۱)
 جبرائيل ، (۲) اسرافيل ، (۳) عزرائيل ، (۴) ميكائيل (۵) هرش كوتارگان
 سيگز فرشته ايله بارى اون ايكى كمسه بولالار . . . شول وقتده دنيا آدمسزده ،
 جنسزده ، شيطانسزده ، قوش قورتسزده قالور . شوندىن صوگ الله تعالى ايتور :
 « اي اولم فرشتهسى ، مين سينئا اولگيلر دنك ، همه صوغييلار دانسا صوگ
 ياردهچيلر ياراندم ، تاغن سينكا بيهرمهده كولر نك قوتلرن بيردم . ايندى
 حاضر كون مين سينكا آچيغ كيومن كيگزه من ، مين حاضر ابليس ياننه بار ، آنك
 جانن آل ، جانن آغاده بتون دنيا كمسه لوينك كورگاني قدر جان آچيغسى
 تاتوتوب آغل ابليس اولگان وقتنه :

آدمن ، جننن بولغان دنيا دن اونكان جان ابالرينك بتونس چيكان قدرلى
 آورلق چيگار . ، ، آنك جانن آغاده عزرائيل فرشته ياننده ينمش مك
 زباني فرشتهلر بولور ، هر بوز ياننده بورتومغ چلبرى بولور ، عزرائيل تموغ
 خواجه سنه قچقر تموغنك ايشگن آج ! ديوب . صوگره اولم فرشتهسى بيك
 قورقچ صورتلارده بيرگه توشور ، اگوير هم كوك اهلى شول صورتنك كورسلر
 ايدى ، باروسيده قورقوب اولرلر ايدى . عزرائيل ابليس يانينه كيلوب ،
 ابليسنى بيك قورقتور ، ابليس بيك قاتى برتاوش ايله قچقرور ، آنك

تاوشن اشئوچى بولسه باروسیده هلاک بولورلار ایدی . عزرائیل ایتور :
ای قباحت ! سین کوب زمانلار دنیاده یاشادک ، ایندی مین حاضر سینکا اولم
آچیسون تاتوتورمن . مونی اشتکاج مشرقکه قاچر ، عزرائیل شونک بولور .
قصا سوز ابلیس قایسا قاچسه ، عزرائیل شونده بولور . سوکوره ابلیس
دنیانک اورتالغنه قاچب آدم علیه السلام قبری یانینه توقنار ، هم ایتور :
ای آدم ! مین سینک آرقاکنک سورلدم ، همک ملعون بولوب اورلدم . شوندان
صوک تاغن ایتور : ای اولم فرشته سی ، سین مینی نیندی صاوت ایله صوغاررسون ،
نیندی عذاب ایله جانمنی آلورسون ، دیوب . عزرائیل ایتور : تموغ صاوتی
ایله ، سعبر تموغسینک صاوتی ایله صوغارمن . شوندان سوک ابلیس توفراقغه
چوموب ، چوموب توشار ، قایچان اوزینک سورلب توشکان اورنونه کیلسه
زبانیلر کیلوب توتارلارده چنکچیلر ایله چنچرلر . الله تعالی نلاگان قدری وقت
جان آلو ایله اولم ایسرکلگنی کورر .

ییکرمی ایکنچی باب الله تعالی نک فرمانی ایله نسته لرنک یوقغه

چغولارن بیاننده

— عزرائیل دریالارنی بتور وگه بیور ولور ، — شول وقتک کیلور ده دینگزگه
ایتور ایندی سرگه بنو وقتی یندی . دریا ایتور سین میکارخصت بیور گل مین
اوز حالمنک اوکایسزلغندان زارلانوب ، قچقریم . شوندان دینگز ایتور : قاید
مینم ، نیندی الوغ هم زور کارابلرنی قاپلی تورغان تولقنلارم ! قاید مینم
عجب حاللرم ! شوندان سوک الله تعالی دن فرمان کیلورده عزرائیل
بیک قاتی قچقرده ، دریابرده بولماغان کی یوقغه چغار ، سوکوره عزرائیل تاوغه
کیلورده ایتور : سینک دنیاده عمرک بتدی . — تاغ ایتور : میکا رخصت
بیر ، آزغنه اوز حالمدن موکلانیم ؟ — فرشته رخصت بیور . تاغ قچقر : قاید
مینم یوغارلغم ! قاید مینم تازالغم ! — سوکوره تاغن الله دن فرمان کیلورده .
فرشته بیک قاتی بر قچقرده ، تاغ بتنلای یوق بولور ، ارب کیتار . — سوکوره
عزرائیل بیرگه کیلورده ایتور : سینک بنو وقتک یندی : بیر رخصت صورار .

فرشته رخصت بېرگاچ بېر قچقر: قايده مينم پادشاهلارم! قايده مينم اورمانلارم!
 قايده مينم يىلغالارم! قايده مينم چچاكل، خوش ايسلى اولنلرم! - شوندىن
 صوڭ الله تعالى نڭ فرمانى ايله، فرشته قچقرده، بېر يوقغه چغار، چيشمه لرى
 ويكه كوتار. - عزرائيل كو كده منرده بېك قاتى قچقر: شول وقتده: قوياش
 توتولور، آى توتولور، يولوزلار صاچيلور، شوندىن صوڭ الله تعالى ايتور:
 اى اولم فرشته سى! دنيا ده، بر، بر جان اياسى قالمادىمى؟ ديور. - فرشته
 ايتور: سين اولمى تورغان ذاتسن، ايندى دنيا ده جبرائيل، ميكائيل، اسرافيل
 همده عرش كوتارگان سيگز فرشته شولار ايله سينڭ ضعيفى قلك بار. - الله تعالى
 ايتور: آنلار نڭ جانلار نده آل! - صوڭره الله تعالى ايتور: مينم هر بر جان
 اياسى اولمنى تانوچاق ديگان سوزمنى ايشتمادىمى؟ ايندى سينڭ مينم حان
 ايالرمين بر كمسه سون، سينڭ اول! - شوندىن صوڭ اولم فرشته سينڭ اولر!
 - ايكنچى خېرده كيلسگان: الله تعالى اولم فرشته سنه اوزينڭ جانن آلورغه
 بيورور، فرشته تموغ ايله جنت آراسنه كيلورده كوزن كو ككه كوتارب، اوز
 جانن آلا باشلار هم قچقر: اگرده دنيا ده ترك كمسه بولسه ايدى، باروسيده
 اولرلر ايدى، - همده ايتور: اگرده جان بيروبو قدر قاتى ايكانى بلسام
 هيچ بر مؤمن نڭ جانن قاتيلق ايله آلماغان بولور ايدم. صوڭره اولرده دنيا ده
 هيچ كم قالماس! شوندىن صوڭ الله تعالى تلاگان وقتقه چه دنيا بوش هم و اتق
 حالنده تورر...

(يىگرمى اوچنچى باب = خلقنى ترگزو، قوبار و بياننده)
 - الله تعالى خلقنى قوبارونى تلاسه ايك الك اسرافيل فرشته نى قوبارر.
 صوڭره جبرائيل، ميكائيل، عزرائيلنى ترگزر - اسرافيل صورن آلورده،
 جنت صانچسى «رضوان» ياقينه بارر، هم ايتور: اى رضوان جنتنى بېزه!
 ماله لرى ره تلب قوى! آنى محمد عم همده امتى كيارلر. - بو فرشته لر - قوللارينه
 «لوا الحمد، ديگان فلاكنى، ايكى حله توتوب براق ديگان آتلانولا تورغان حيوان
 ايله قوللارينه تاج آلوب رسول الله نڭ قبرى ياقينه بارلار. ايندى
 ديوانلاردان ايك الك ترلگوچى حيوان «براق» در، براق ترلگك، الله تعالى
 فرشته لرگه ابار، چوگان كيدر ترگه بيورر - شولاي ايتوب رسول الله نڭ

قبرینه بارلار، — یربوزی بتونلای تیگز بولغانغه دنبانگ قای یاضی قای
 توشی ایکانن بلب بولماس، شول سببدن رسولمنزنگ قبری قایه ایکانن بلماسلر،
 صوگره رسولاللهنگ قبرندن باغانا کبی نور چقار، شوندان، کورب، رسولاللهنگ
 قبرن تابارلار. قیسر یانینه بارغاچ، حضرت جبرائیل ایتور: ای اسرافیل،
 خلقتی قوبارو، سینک اشک شوکا کوره رسول اللهغه سین قچقر! — اسرافیل
 ایتور: سین دنیاده وقتد، آنک دوستی ایسک سین قچقر! — جبرائیل ایتور:
 مین آناردان اویلامن! — صوگره اسرافیل میکائیلگه ایتور: — سین آیت
 محمد علیه السلام تورسه ایکان! — اسرافیل قچقر: «ای اللهنگ رسولی سینکا الله
 ننگ سلامی بولسون!»

— قبردن برده جواب بولماس! — شونندان صوگ عزرائیلگه ایتورلر!
 سین قچقر! — عزرائیل قچقر: ای خوش بولغان جان، خوش بولغان تنگه
 کرگل! — جواب بولماس! — تاغن اسرافیل قچقر: ای خوش بولغان جان،
 خوش بولغان تنگه کرگل! تاغن اسرافیل قچقر: ای خوش بولغان جان، حساب
 حکم همده الله تعالی گه عمللرنی عرض اوچون تورغل!

شونندان صوگ قبر یارولور، رسولمز قبرنده توروب اوتورورده، باشندان،
 صاقلندان توفراقنی سلسکر، شونندان صوگ جبرائیل علیه السلام حله بیرر،
 هم براقنی کیتورر. شول وقتده رسولمز صورار: ای جبرائیل بونیندی کون?
 جبرائیل ایتور: بوقیامت کونی، بو حسرت کونی، بو اوکنو کونی، یاخشیلار
 ایله بمانلار آیورولا تورغان کوندر. بو یولغشو کونیدر....

— رسولمز ایتور: ای جبرائیل! میکاسوینج بیر! جبرائیل ایتور: جنت زینتلیدی
 تموغ ایشکری بیکلیدی. — رسولمز ایتور: سیندن آنی صورامیم! مین سیندن
 گناهلی قللامنگ حاللرندن صوریمن، سین حاضر آلارنی صراطک قالدروب
 کیلگانسون! — اسرافیل ایتور: ربمنک الوغلی ایله آندایتهمن، ای محمد، حاضر
 وقتد قوبارولو اوچون صورارلکانی یوق! سینک توروکنی کتتمز.

— رسولمز ایتور: حاضر کوگام خوشلانیدی، کوزم نورلانیدی.
 — تاجی ایله حلهنی آلوب کیارده، براقغه آنلانوز.

(یگرمی دور تڭچی باب = بر اققنڭ صفتن بیانده در)

بر اققنڭ ایکی قاناتی بار، بیر ایله کوک آراسنده اوچار. یوزی آدم یوزی
 کبی. تلی، سویلاشوی، عرب تلتنددر. قاشلاری بلنب تور، موگزلوی قالن،
 قورلاقلاری نچکه، کوزلری قارا، ماڭلای صاچی قزل یاقوت توسلی، قیوروغی
 صیر قیوروغی کبی، آلتون ایله اولانگان. کورکاملکک طاووس قوشی کبیدر.
 ایشاککن زور، قاجردان کچکنه. براتی = یالتر اغوچی معناسند. تیز
 یورگانلیگی سببلی براتی دیگانلر. — قایچان رسول الله بر اققه یاقن بارسه،
 براتی اورنوندان قوزغالور، هم ایتور: ای جبرائیل، ربمنڭ الوغلی ایله
 آند ایتمه، میکا هاشم روغندان بولغان محمد بن عبدالله، قرآن بیرلگان
 پیغمبردن باشقه کسه آتلانماسقه تبولی، مین بو کسهنی آتلاندریم دیور.
 رسولمز ایتور: مین محمد امین عبدالله من! — شوندان صوڭ براتی استنه
 مندر؛ هم جنتکه، کیتار، جنتکه بارغاج، سجده قلور، شول وقتده بره
 فچور: ای محمد، باشکنی کوتهر، بورکوع سجده کونی توگل، بار حساب
 همه عمللرگه جزا بیرله تورغان کوندر. گوتار باشکنی، صوراجانکنی
 تسلاگانڭ بیریلور! شول وقتده رسولمز ایتور:

ای الله! اتم توغروسنده سین میکا وعده قلغان ایدڭ، شونی بیرساڭ ایگان؟
 — الله تعالی ایتور: سین رضا بولاتورغان حاجنکی بیردم. — شوندان صوڭ
 الله تعالی کوککه یغمور یاغدر رغه بیررر. — کوک قرق کون ایرلرنڭ بالاصوی
 کبی، یغمور یاغدرر، شول صوهر بر نسته نڭ استنه اون ایکی آرشین قدر
 بولور. — شول صوابله بورچاق اوسگان کبی خلق، اوسهر. تنلری دنیا داغی کبی
 بولوب توگالله نر، شوندان صوڭ الله تعالی استنده گناه قلنغان برنی ایکنچی بر ایله
 آلماشدرر. — حضرت عائشه رسول الله دان صور اغان: الله تعالی قیامتده
 اسکی برنی ایکنچی بر ایله آلماشدرر، شول وقتده خلق قایک تورر؟ دیوب.
 رسولمز اینکان: ای عائشه سین میندن بیک الوغ اشنڭ رهوشدن صور اڭڭ،
 سونی میندن سیندن باشقه کسه صور اغانی یوق ایدی، اول وقتده آدملر
 صراط اوستنده تورورلار دیدی.

(یگر می بشنچی باب = قوبارولو اوچون صورارونی بیانده)
 الله تعالی اسرافیلکه ایتمور: ای اسرافیل! تور ادرنوئندان، قوبارولو اوچون
 صورنی ار! — بس اسرافیل صورنی اررده فچقرر: ای تندن چقغان جانلار،
 ای چرگان سویاکلر، چرگان تنلر! ای کیسولنگان تامورلار، ای یورتولغان
 تیوییلر، تور وگیز، حاضر حکملرنی آیورو کونی بولدی! هر برسی تولب
 توردرلارده قارانورلار: کوك تیشلنگان یسر آلماشنغان، چکلی توله ر چکلرن
 تاشلاغان، قوش قرتلار قوبارلغان، دینگرلر قاینیلار، زبانیلر حاضرلنگان،
 قویاش جیورلغان، اولچولر حاضرلنگان، جنت بیزه لنگان، هر بر کشی اوزینک
 حالی نیچوک ایگانن سیزه، شولارنی کوررلر. ایمانسز کشیلر توردرلارده
 فچقررلار: بزنی بویقمزدان کم اوبغاندی،؟ دیورلو مؤمنلر ایتمورلر: بوشول
 کوندر، الله تعالی نك وهه سی ایدی، آنی بزگه بیغمبرلر بیان اینگان ایدی، منه
 بوشول کوندر. هر کم یالانغاچ حاللرنک قوبرلندن چغارلار. رسول الله دان باشقه سی .
 الله تعالی نك « شول کونده صورنی ارلور، هر بر جان ایاسی گروه، گروه
 بولوب محشر بیرینه جیولورلار » دیگان آیتیدر. شول وقتک رسول الله ایتدی:
 سین بیک الوغ اشدن صورادک، شولایک جواب بیره من دیدی: قیامت کوننک
 مینم امتندن بولغان کمسلر اون ایکی بولک بولوب، قوبارولورلار: اول
 گروهسی: میمول صورتلارنده قوبارلورلار: آلاری آدملر آراسته فتنه
 چغارب یوروچی کمسلردر. ایکنچی گروهسی: دوئغز صورتنک قوبارلورلار:
 آلاری حرام آشغوچیلاردر، اوچنچی گروهسی: کوزسز، صوقر، بولوب
 قوبارلورلار، قایا بارغاده بلمسلر، اوزلرینه کوب کشی یابوشوب یورلر:
 بولاری دنیاده حکم اینکانه، توغریاق ایله حکم اینما گانلردر. دورنچی گروهسی:
 صاگغراو، همه تلسز بولوب قوبارلورلار، آلاری اوزلرینه اوزلری ایسلری
 کینگان کمسلردر، بشنچی گروهسی: آوزلارندن ارن آغار، تللرن چایناب
 قوبارلورلار، آلاری شوندی عالملردر: اشلری سوزلرینه اخشامادی. تللری
 ایله سویلاگان نستهلرنی اشلاری ایله قلمادیلار. بزنگ پرنک ملالاریدر
 بولاری... آلتونچی گروهسی: تنلرنک جراحتلری بولوب قوبارلورلار: آلاری

الغان شاھد لردر. — بیدنچی گروهسی: آیافلاری ماڭلای ساچلاری ایلان
 ماڭلایلارینه بایلانگان بولور، آلاری ایڭ بمان ایسلی بولورلار، بولار:
 نفس شهوتلرینه ایارب، حرام اشلر قلوب یورگانلوردر. سیگزنچی گروهسی:
 ایسرک کیشیلر کبی، آری، بیرلی، اولغه، صولغه، چاپاناب یوررلر، بولاری:
 الله تعالی نڭ حقلارن طیغان کمسه لردر، توقنچی گروهسی: تنلرنده تیمر
 اشتان بولور، بولاری غیبت قلوچی کمسه لردر، اونچی گروهسی: تللری
 چیلسکه لرندن چقغان بولور، بولاری: سوز یورتوچیلردر؛ اون پرنچی گروهسی:
 ایسرک بولرب، قوبارلورلار، بولاری: مسجدلرده دنیاغاده، آخرتکده
 فائدهسی بولماغان کیراکسز سوزلرنی سویلاشکان کمسه لردر...
 اون ایکنچی گروهسی: دوڭغز صورتنده قوبارلورلار، بولاری: ربا آشاغان
 کمسه لردر... — معاذ بن جبل دیگان صحابی رسولمزدن کوچرگان،
 رسولمز ایتکان ایسکان: قابچان قیامت کونی بولسه، الله تعالی مینم امتمی
 اون ایکی تورلی گروه اینوب قوبارر: — اولگی گروه: قولسز، آیاقسز
 قوبارلورلار، الله تعالی طرفندان قچقرلمش بولور: بولار کورشیلرن ریختدیلر،
 آلارنی راضی قلمی دنیادان اوتدیلر، بولارنڭ باراچاق بییرلری تموغغه در،
 (ایکنچی گروه: دوڭغز قیافتنده قوبارلورلار: الله تعالی طرفندان
 قچقرلور: بولار نمازنی خور توتالار ایسی، توبهسز اولدیلر، بولارنڭ
 اورونلاری تموغدادر.

(اوچنچی گروه: بولارنڭ قرصاقلاری تاوکی بولور، جلان چایان ایله
 تولغان بولور، الله تعالی طرفندن قچقرلور: بولار زکات بییرمدیلر،
 اورونلاری تموغدادر،

(دورنچی گروه: آوزلارندان قان آغار، اچه گیلری صالئوب، آوزلارندن
 اوت چغار. قچقرلمش بولور: بولار صاتوآلوده یالغانلادیلر، اورنلاری اوتب ادر.
 (بشتنچی گروه: ایسلری اولاکسه ایسلرندن یمانراق بولور. قچقرلمش
 بولور: بولار گناه قلوده الله دان قورقمادیلار، آدملردن قورقدیلار.
 (آلتونچی گروه: بوغازلاری چیلسکه لرندن کیسولسگان بولور، بولارغه

فچرولور: بولار: يالغان ييرگه آندايتوچيلردر.

(ييدنچي گروه : تللري بولماسه، آوزلارندان قان هم ارن آغار، فچرولور: بولار توغريليق ايله گواھلق بيرودن طيغان كمسلردر.

(سيگزنچي گروه : باشلارن آستقه اييب، آياقلاري باشلاري استنده بولور، توبانگي نجس بوللارندن ارن، صاري صوآغار؛ فچرولور: بولار زناچيلاردر.

(توقزنچي گروه : بوزلري قارا، كوزلري چاغر، قرصاقلاري اوت ايله كوبنگان بولور. فچرولور: بولار يتيملر مالن آشاغوچيلاردر .

(اونونچي گروه : تنلري كيسلگان، آلا تنلي بولوب، قوبارلورلار، فچرلمش بولور بولار: آتاآنالارن رنجتوچيلردر . .

(اون برنچي گروه)

كوكللي صوقر، توشلري اوگزموگزلري كبي، ايرنلري كوكره كلرينه صالانغان، تللري قرصاقلارينه تيگان، قرصاقلاري بسوطلارينه توشكان بولور بولار: آراق - صرا اچكان كمسلر، ديوب فچرولور،

(اون ايكنچي گروه)

يوزلري آبنك اون دورتنچي كيجي كبي ياقتي بولور. بولار صراطدن ياشن كبي تيز اوتهر. الله تعالي طرفندن فچرولور: بولار: دنياده ايزگوهمللر اشلاديلر، گناھلاردان كشييلرني طيالار ايدى، بش وقت نمازني مسجدده اوتيلر ايدى، اولسانك توبه ايله اولديلر، . . بولارنك جزالوي جنتدر، گناھلاري يارلقانوب، اللهنك رضالغنه، رحمتنه، جنت نعمتلرينه، اللهني كورونعمتنه ايرشدر؛ بولار الله دان، الله تعالي بولاردان راضى بولور.

(يگرمي آلتونچي باب = خالقنك قوبرلرندن چغولارن بيانده)

- قاچان كشييلر قوبرلرندن قوبارلمش بولسالار، شول قوبار لغان اورونلارنك آشامي، اچمي، سويلاشمي، اوتورمي، قرق يل آبدراب توررلار. - رسول الله دان صورالمش بولدى: مسلمانلارني تانب بولورمي، اول وقتنده؟ - رسولمز ايتدى: مينم اتمنك يا كاقلاري همده توبقدان يوغاري آياقلاري طهارت

ایلیسگوسی - آق بولورلار . - قایچان قیامت کونی بولسه، الله تعالی خلقنی
 قبرلرندن قوبارر، - فرشتهلر مؤمنلرنک قبرلری استنه کیلورلرده، آلارنک
 باشلارن صیپاب استلرنکگی توفراقنی توشورلر. باری سجده اورونلارنده
 بولغان توفراقلاریغنه قالوربزلا. فرشتهلر بواورند اغسی توفراقلارنی
 نی قدر سرتسهلرده، توشمس، شول وقتده بره و قچقرر: آلارنک اول توفراقلاری،
 قبرتوفراغی توگل، باری سجده قلغانده سجدلر نیک یابوشقان توفراق! تیمکز،
 صراطدن اوتب چننکه کرگانچه تورسون! آلارنی کورگان کسهلر، آلارنک
 مینم قللارم همده خدمتچیلرم ایکنی بلسونلر! دیور. عبدالله اوغلی جابر
 اینکان: رسولزاینکندی: قایچان قیامت بولسه، آدمیلرنی قبرلرندن چغارلش بولسه
 شول وقتده الله تعالی جنت خوجاسی «رضوان» غه فرمان قلورایتور: ای
 رضوان! مین دنیاده روزه توتقان آچ، صوصاغان قللارمنی حاضر قبرلرندن
 چغاردم، سین آلارنی قارشو آل، آلازغه بیملر، اچملکلر بیدر! - شول وقتده
 رضوان قچقرر: ای جنتده خدمت ایتوچیلر! شول وقتده جنت خدمتچیلری
 قوللارینه تورلی بیملردن تورلی آشلاردان تولوغ بولغان آلتون طاباقلارنی
 توتوب، رضوان یانده کیلورلر، قایچان برروزه توتقان کسه اچراسه، آنی
 شول نعمتلر ایله صیلارلار. - صیلاغانسک اینور! آشاگز، اچکز! بونعمتلر
 سزگه اوتکان کونلرده قلغان خدمتلرگز اوچون! دیوب. - عبدالله عباس
 اوغلی رسولزدن کوچرگان: بیغمبرمز اینکان: اوچ تورلی کشی ایله قبرلرندن
 چقفاچ، فرشتهلر کورشرلر: آلاراوشبو کسهلردر: برنجسی: شهیدلر، ایکچسی:
 رمضانده روزه توتوچیلار، اوچنجسی: عرفه کوننک (قربان عیدینک آلدنک)
 روزه توتقان کسهلر. - رسولمز حضرت عائشه گه اینکان: جنتده انجودن،
 یاقوتدان، زبرجدن آلتوندان هم کمشدن بولغان سرایلار بار. - حضرت
 عائشه صورغان: ای اللهنک رسولی اول سرایلار کیلر اوچندر. - رسولمز اینکان:
 عرفه کوننده روزه توتقان کسهلر گه. - رسولمز اینکان: ای عائشه! الله تعالی
 قاشنده ایک سویکلو کونلر: جمعه ایله عرفه کونلریدر، چونکه بوایکی کون رحمت
 کونلریدر. ایلیس قاشنده ایک اوکایسز کون: جمعه ایله عرفه کونلریدر.

ای عایشه بر من عرفه کوننک روزه بولسه ، الله تعالی آثار اوتوز ایز گولنر
ایشگنی آچر ، یاوز لقدان اوتوز ایشگنی باغلار . قایچان بوکمه روزه سو
آچب ، صواچسه ، نئنگ بولغان هر بر تیر آنک گناهی بتونی تئار ، هم اینور
ای الله تاك توغوفه قدر ، بوکشیگه رحمت قلغل ؛ — تاغن بر فبرده کیلنگان
روزه توتقان کسهلر ، قبرلرندن چقاندان صوگ ، آغزلارنده بولغان خوش
ایسلری ایله نئلمش بولولار ، آلاغه قیامت کوننک تورلی آش همه اچملکلر
ایله قارشو تورلار ، هم اینورلر : سز دنیاچه کشیلر توق وقتک ، آج بولمگز ،
کشیلر صوصاماغان وقتده صوصاب یوردگز ، ایندی حاضر کونده آلا آج ،
صوصاب ، یورگانده سو توق یورگزا کشیلر حساب قلنغان وقتک بولار ، آشاب ،
اچب ، راحت ده یانورلار . . .

(اون تورلی کهمه پیورده چر مسار)

اولگسی : بیغمبرلر ، ایکنجسی صوغشک اولگنلر ، اوچنجسی : حالمر ، دورتنجسی :
شهیدلر ، بشنجسی : قرآنی کوئلک بلوچیلر ، آلتنجسی : عدل بولغان امام
هم تورلر ، بیسنجسی : وقت بلنگان مؤذنلر سیگرنجسی : نفاس وقتنک اولگن
خاتن ، توقنجسی : اوزسز اولنرلنگان کهمه ، اونچسی : جمعه کون یا جمعه کیچنک
اولنگان کهمه لر . — رسولمز دن کوچرلنگان : قیامت کوننده خلق ، آنالارندن
توغان کبی یالانغاج ، بالان آیاق قوبارلورلار . — حضرت هائشه اینگان :
ایرلر خاتونلار برگه قوبارلورمی ؟ — رسولمز اینگان : برگه قوبارلورلار .
— حضرت هائشه اینگان : فی اویات بری برسینک تنلرن کوررلر ! — شول
وقتده رسولمز قولنی حضرت هائشه ننگ جاغر نو سیننه صوفدیده ایندی :
ای عائشه ! آدمار اول کوننک قارادنی اویلاماسلار ، کوزلرن یوغاری قاراتوب ،
قرق یل برده آشامی ، اچمی ، اوتورمی قوزغالمی تورلار . آلاردان هر برسی
الله دان اویالب تیرلرلر . آلاردان قایوسینک تیری آیاقلارینه چه توشار ،
قایوسینک بالفورلارینه چه ، قایوسینک بوتلارینه چه ، قایوسینک یوزینه چه ،
بوتیرلورلی بر اورونده کوب وقت توقتاب تورودان بولور . — حضرت
هائشه ایندی : ای الله ننگ رسولی قیامت کوننک بو بر کیوملی بولوب قوبارلغان

کشی بولورمی؟ رسولمز ایتندی: پیغمبرلر، رجب، آینده، شعبانده، رمضانده توتاش روزه توتقان کسهلر کیوملی حاللرنده قوبارلمش بولورلار. - اول کونده هر کم آچ بولور، باری پیغمبرلر همده آلارنک اوی جماعتلریگنه توتق بولورلار. همده رجب، شعبان، رمضان آیلارنده روزه توتقان کسهلر، توتق بولورلار، چونکه بوایتولگان کسهلر، آچن بولماسلار، صوصاماسلارده... - قبودن چقغاندان صوڭ الله تعالی خلقنی، بارنک بیت مقدس قانتک بولغان « ساهره، اسملی اورنغه سرر، بارسیده شونده جیولوشورلار... - تاغن اینگانلر: قیامت میداننک خلق یوز یگومی صف بولورلار. هرصفنک اوزنلغی قرق یللق یول بولور. هرصفنک قالنلغی یگومی یللق یول بولور. - بعضلر: اینگانلر، شول یوزیگومی صفدان، باری اوچ صفیغنه مؤمن لردر. قالغان یوز اون بیدی صفی کافرلردر. - رسول الله اینکان: قیامت کونده مینم اتم یوز یگومی صف بولورلار، بوسوز درستره کدر. - قیامت کونده مؤمنلرنک صفتی: یوزلری آق، یا کافلاری، همده توتق تیره لری آق بولور. - کافرلرنک صفتلاری: یوزلری قارا بولور!

(یگومی یدنچی باب = خلقنی محشر یرینه سرون بیانده)
 - خبرده کیلگان محشر یرینه کافرلر جیهو، مؤمنلر آتلان ببارلار. - حضرت علی اینکان: قیامت کونده مؤمنلر آتلانغوچ بولوب قوبارلورلار. قیامت کونی بولسه، الله تعالی فرشته لرگه ایتور: ای فرشته لرم! مؤمنلرنی محشر یرینه جیهو ایلتماگز، آلا دنیاده، وقتلارنک جیهو بوروگه اویره نمگانلر، آتلاندر ب سوگز! چونکه آلارنک اپک اول آتلانغان نسته لری آتالارینک آرقالاریدر، سوگره آنالارینک قارنلاریدر، سوگره آفالارینک ایناکلریدر، سوگره دنیاحیوانلاریدر قری بپرده اما صوده کیمه لردر. اولسگاندن صوڭ توفا نلارینک جیلکه لرینه آتلانوب ازاتولدیلار، ایندی قبودن قوبارلغاچسک آلارنی جیهو یورتماگز، آلدیلارینه آتلاناتورغان نسته لرن کیتورگز! - فرشته لر صورار اولنیدن حیوان دیوب. - الله تعالی ایتور: دنیاده وقتنده مینم رضالم اوچون چالب، فقیر لرگه اینن آشاتقان قربانلاریدر، اما کیمده کم،

دنياده قربان چالوبده، آنى بايلارغه، يايسه توق بولغان ملالارغه آشاتقان بولسه، آلارى جيه وبارسونلار، يايسه اوزلرينك دنياده توق بولغان قوناقلارينه آتلانسونلار. يايسه: فقير حقن آشاغان، بركونده اونار اورنك قربان آشن تابتاب يورگان چالماي ملالارينه آتلانوب بارسونلار! ديولور... رسولمزنك «قربانلاركنى الوغ قلوگز، چونكه آلاى قيامت كوننده سزنىك آتلاناچق نسنه كزدر» ديگان سوزىنى اوزلرينه تارتوب. قربان ايتلرن اوزلريگنه آشاب، تيريلرنك اوزلرينه آلوجى ملالار. دنياده وقتده سزنىك قربانلاركنى، تيوشلى بولغان فقيرلرگه آشاتدرمى اوزلريگنه، آشاديلار، تيرلرنده طل خاتونلارغه، ضعيفلرگه بيردرمى، اوزلريگنه جيوب، آقچا كوبايتب ياتديلار. اول ملالارنىك استنه حاضر، قربانى بولماغان فقيرلرنك اوزلرينه آتلاندر بوزرگه كيراك، چونكه آلاى، دنياده عيد كونلرنده ده آشارلارينه بولماغان فقيرلرنك قازنه كورگه تيوشلى بولغان قربانقلارن آشاديلار. - پيغمبوز ايتكان: «غَيْرِ الدِّجَالِ أَخَوْفُ عَلَى أُمَّتِي مِنَ الدِّجَالِ الْأَثَمَةِ الْمُضْلِينَ» ديوب معناسى: «دجال ايماس قورقولى * آندان بيگرا كدر زورى *

* آزغان امام امنكه * موني حديئده سويلى *

يعنى ميمم امنمى دجالدن بيگره كده، آزغن ملالار خراب ايتار، شوندا قورقامن ديگان سوزدر.

(يگر مى سيگزنچى باب = قيامت كونينك اسسيلكن بيانده)
 قايجان قيامت كوفى بولسه، الله تعالى اولكى همه آخوغي خلقنى بارنك بر بيرگه جيار، قوباش آلاىك باشلارى استنده گنه تورر، اسسيلك بيك قانى بولور. - شول وقتدا تموغدان كولاگه توسلى اوزون بر مويون چقارده قچقر: - اى خلق! كولاگهلى - شق بيرگه باروكن؟ - خلق اوچ بولك بولوب باررلار: بر بولسكى مؤمنلر، برسى كافرلر، برسى منافقلار، قايجان خلق بو كولاگه ياننه بارسالار، كولاگه ده اوچ بولك بولور، برسى: اسسيلك اوچون، برسى توتندن كولاگه لنواوچون، برسيده نور اوچون. - اسسيلك

مناققلارنىڭ باش استىلرنىدە تورر، چونكى آلار دىياداغى اسسىلكىن قاچالار
 ايدى، توتون كافرلىك باش استىلرنىدە تورر، چونكى آلار دىيادا وقتىدە ياقىلىق
 تور دىيلار، شول سببىدىن آخىرتىدە توتون اچىدە قارا ئىغولقىدە بولورلار. — نور
 مۇمىنلار استىدە بولور، چونكى آلار دىيادا قارا ئىغولقىدە تور دىيلار، شول سببىدىن
 آخىرتىدە نور آستىدە توررلار. . . — رسولمىز ايتكان: «قىامت كۈنىدە ھېچ شى
 يىر بولماغان وقتىدە، اللە تەئالى آلارنى عرش آستىدە شەقە صاقلار، آلار اوشبو
 كىسەلردى: اؤل: عدل بولغان، توغرى سوزلى امام — ايتكىچى: اللە تەئالى نىڭ
 فرمانى قىلچى بىگىت، اوچىچى: اللە رضالغى اوچون دوست بولغان كىشىلەر،
 دورىچى: شوندى تازا ايرى، آنى برباى بولغان ھم مانور خاتىن اوزى ايله بىقلازىدە
 چاقىرىك، اللەدان قورقۇپ، آنىڭ ايله بىقلاماغان بولور. بىشىچى: برەو اللەنى
 يالغىزغىدە چاغنىك يىاد ايتارەدە، اللە تەئالى دن قورقۇپ كوزلردىن باش آغزىغان
 كىسە. آلتۇنچى: صدقەنى ياشىرن بىرگان كىسە، يىدىچى: مسچىدن آيورلماغان،
 ھمىشە نمازنى مسچىدە اوچۇچى كىسە. — قاىچان اللە تەئالى قىامت كۈنىدە خىلقنى بىر بىرگە
 جىسە، بىر قىچقروچى قىچقور: قايدە بىگىتلىك ايبالرى، بارسونلار جىنىكە! — شول
 سوزنى اشىكچى، بىر تورلى خىلق، آشغىب، آشغىب، جىنت طرفىنە كىنارلار، بولارغە
 فرشتەلر اچىرارەدە ايتور: سىز كىم بولاسىز تىكىلەر: بىز بىگىتلىك ايبالرىمىز دىيورلر.
 — فرشتەلر ايتورلر: سىزنىڭ بىگىتلىگىز نىستە؟ بولار ايتورلر: قاىچان بىزنى
 رىنجىسەلر، بىز صىبر ايتىدىك، قاىچان بىزگە اوصاللىق ايتىسەلر، آلارنى كىچىك؟
 — فرشتەلر ايتورلر: بارىز جىنىكە كىزىك، اشلىرىزنىڭ جىزاسىنى غوش جىزادى!
 — سوكرە تاغىن قىچقرولور: قايدە صىبر ايبالرى! بىر تورلى خىلق توررلارەدە
 جىنىكە تايا جىگرلر، شول وقتىدە فرشتەلر ايتورلر: سىز جىنىكە تايا جىگرە سىز
 بوغاي، سىز كىملىر سوكى؟ — بولار ايتورلر: بىز صىبر ايبالرى! فرشتەلر ايتورلر:
 صىبر كىزىنىدى توغرىدى؟ — بولار ايتورلر: بىز اللەنىڭ عبادىتىدە ھەم كىناھىدىن طىپولودىن
 صىبر ايتىدىك. يعنى اللەنىڭ طاعتىدىن نىندى، آورلىق بولساده توندىك، نىفسىز نىقىر
 كىناھ قىلدىنى تىلا سەدە توندىك! — فرشتەلر ايتورلر: بارىز، جىنىكە كىزىك!
 — سوكرە تاغىن قىچقرولور: قايدە خىدا رضالغى اوچون، دوست بولوشقان

كەسەلەر؟ — شول وقتتە شوندى كشيلىر جەنتكە كىتارلار . فرشتەلەر اچراب
 صور اغاچلار: بىز الله رضالغى اوچون دوست بولدق، دىورلەر جەنتكە كررلەر . . .
 — بو كشيلىر بىردە حسابسىز نىسىز جەنتكە كىرە كىتارلار دە، شوندىن سوڭ
 ھەللىرى اولچى تورغان «مىزان» قويلور . — رسولمىز دن «لوا الحمد»
 ديگان فلاكنىڭ اوزىلغى كۆيىمىدە، قالىلغى كۆيىمى دىو صرالىدى، — رسولمىز
 ايتىدى: اوزىلغى مەك يىلقى يول، آنەك اوستىنە يازلغان «لا اله الا الله محمد
 رسول الله» دىوب . ياصىلغى بىرايەلە كوك آراسى قەدرەر . قوشلرى قىزل
 ياقوتداندەر . . . — توتقاسى آق كەشىمىن، ياشل زورچىمدىنەر، آنەك اوج
 طلومى باردەر: بىرطلومى شەرقە، بىرطلومى دىنيانەك اورتالغىدە، بىرى مەغرەبەدەر .
 اوج طلومىنە اوج تورلى يازو يازلغاندەر . — بوغچى يازوى «بسم الله الرحمن
 الرحيم» ايكىچى يازوى: «الحمد لله رب العالمين» اوجىچى: «لا اله
 الا الله محمد رسول الله» يازلغاندەر . ھىر بىر يازىنىڭ بويى مەك يىلقى يولدەر،
 بو فلاكنەك ياندىنە تاغىن يىتمەش مەك فلاك باردەر، ھىر بىر فلاك آستونەك يىتمەش
 مەك صەفى فرشتە باردەر . ھىر بىر صەغىدە بشىوز مەك فرشتە باردەر . بولار بارسىدە
 الله تەعالى گە تەسبىح ايتورلور . — خەبەردە كىلىسگان قاچقان قىيامت كوفى بولسە،
 ھىر بىر تورلى خەلق اوچون بىر تورلى فلاك قويلور . «لوا الصدىق» ديگان
 فلاك . ھىزرت ابو بىكر اوچون بولور دە، اول فلاكنەك آستونەك ھىر بىر صەدىق
 كەسەلەر تورر . «لوا الفقھاء» ديگان فلاكنى مەعادىن جەل ديگان صەحابى
 اوچون قويلور، ھىر بىر قەھەھالى شونەك آستونەك بولورلار «لوا الزھد»
 ديگان فلاكنى ابو ذر رضى الله عنە اوچون قويلور، بىتون زەھىدەر شول
 فلاكنەك آستونەك بولور . «لوا الفقراء» ديگان فلاكنى ابو الدرداء ديگان
 صەحابى اوچون قويلور . ھىر بىر فقير شونەك آستونەك بولور . «لوا السخاوت»
 ديگان فلاكنى عثمان رضى الله عنە اوچون قويلور، ھىر بىر جومار د كەسە
 شول فلاك آستونەك بولورلار . «لوا الشھداء» ھىلى رضى الله عنە اوچون
 قويلور، ھىر بىر شەھىد، آنەك فلاگى آستونەك بولور . «لوا القراء» ديگان
 فلاك ، ابى بن كەب ديگان صەحابى اوچون قويلور، ھىر بىر قارى شول فلاكنەك

آستوندا بولور. « لواء المؤمنین » دیگان فلاك، حضرت بلال اوچون قویولور،
بتون مؤذن شول فلاك آستوندا بولورلار. « لواء المقتول ظلما » دیگان فلاك
مسین رضی الله عنه اوچون قویولور، هر بر تیوشسز اوترلگان کسمه لر
مونك آستونده بولورلار. — قایچان قیامت کونی بولسه، خلق هر برسی
قبرلورندن تورلار، اول وقتده آلاز بیک صوصاغان بولورلار، بتنلای
تیرگه باتقان بولورلار، اوزلری قاتی قایغوده بولورلار، شول وقتدا الله تعالی
جبرائیل فرشته نی محمد علیه السلام یانینه بیارر، همد جبرائیل الله تعالی نك اوشبو
سوزلرن ایتور: ای محمد! امتکا ایت! آلاز مینی دنیا ده قاتیلک و قتلارنده
یاد ایتنه تورغان اسم ایله یاد ایتسونلر! شول وقتدا امت ایتور: « بسم الله
الرحمن الرحیم » دیوب. — شول وقتدا الله تعالی خلق آراسندا حکم ایتار.
شوندان صوك الله تعالی قالغان پیغمبرلرنك ایتلرینه ایتور: اگرده مینی
اوشبو اسم ایله ماقتاوا بولماسه ایدی، سزنگ آراگزده حکم قلو نی مک یل
اچنده گنه تمام قلور ایدم. — شوندان صوك الله تعالی قوش قورت آراسنده
حکم قلور، موگزی صنغان بر حیوان نك، دنیا ده موگزینی صندروچی ایکنچی
حیواندن اوچون آلدورتور. — شوندان صوك الله تعالی ایتور قوش قورتنه
همده حیوانلارغه: توفراق بولسوز! دیوب. بوسوزنی ایشتنکاج کافرلر: های
بزده توفراق بولساق ایدی دیورلر. — مقاتل دیگان صحابی ایتکان اون
تورلی حیوان جنتکه کرر دیوب.

(جنتکه کره چك اون تورلی حیوان)

برنجی: صالح پیغمبرنك آنا توه سی. ایکنچی: ابراهیم علیه السلامك بوزاوی،
اوچنجی: اسماعیل علیه السلام اورننه چالغان تکه، دورتنچی: موسی علیه
السلامك بنی اسرائیلدن قربان قلدرغان صغری، بشنچی: یونس پیغمبر
اچنده یاتقان بالقی، آلتونچی: عزیز پیغمبرنك ایشاگی، ییدنچی: سلیمان
علیه السلامك قورمسقاسی، سیگزنچی: بلقیس نك هرهدی، توقزنچی: محمد
علیه السلامك آنا توه سی، اوننجی: اصحاب کهنك ایلری. بو حیوانلاردان،
الله تعالی هر برسندک تکه صورتنه ایلاندرب، جنتکه کرتر. — ایندی فی شادلی،

اوزىنىڭ دوستلارى آراسىدا اتە جەننەگە كىرىش بىر كەسە ايللى يىل عمرى
 اللە تەئالى نى بىرلەۋدە اوتكار گاج نىچىك جەننەگە كىرسون! — بوات اصحاب كەفىنى
 صافلاغانى اۋچون، مونىڭ اتلىك اسمى ايلە يورتلىدى اسمى « تورام » بعضىلر
 « قىلمىر » بعضىلر « ھوبان » دىگانلر. توسى سارىدىر.

(قىسە)

قىيامەت كۈنىدە محمد عليه السلام امتىدىن بولغان، بىر عالمى اللە تەئالى حضورىنە
 ھىكم ايتىۋ اۋچون حاضر قىلىنور: بوعالم اللە تەئالى حضورىنە توققاتلىش بولور،
 اللە تەئالى ايتىۋ: اى جىبرا ئىل توت شونىڭ قولىدىن، آلۇب بار، پىغەمبىرى محمد قاتىنە!
 حضرت جىبرا ئىل موفى رسول اللە يانينە آلۇب بار. — رسول اللە اول وقتى
 آدملىرىنى كوثر يىلغاسىدىن صواچرتىپ تورا تورغان بولور. رسولمىز بوعالمىنى
 كور گاج تورردە، باشقە كەسەلرگە، صاوتىدىن ان اچرتە تورغان صوفى بوعالمگە اۋچى
 ايلە اچرتىر، آدمىلر ايتىۋلر: اى اللە نىڭ رسولى باشقە كەسەلرگە صوفى صاوتىدىن
 اچرتەسون، اماموڭا اۋچوڭ ايلە اچرتىڭ موندە سەبب نىستە دىيورلر. — رسولمىز
 ايتىۋ: — دىنيادە باشقە خلق صاوتى آلوايىلە ماتاشقاندى، عالملىر علم آلۇ ھەم
 علم ايرە تو ايلە شغلىنىدىلر. — فقىھ ابو اللىث ايتىكان: عمللرنىڭ ايزگوسى،
 اللە تەئالى نىڭ ياقىن كەسەلرى ايلە دوستلاشودر، عمللرنىڭ ايكى باۋزىدە، اللە
 تەئالى نىڭ دشمانلارى ايلە، دشمانلاشماودر! — خبىردە كىلىگان: موسى عليه السلام
 اللە تەئالى گە مناجات ايتىكان وقتىدە: اللە تەئالى ايتىكان: اى موسى! سىن ھىمم
 اۋچون بىر عملە قىلمادىڭ! حضرت موسى ايتىكان: مېنى سىنىڭ اۋچون نماز اوقىم،
 روزە توتتىم، ھەقە بىردىم، تىسبىخ ھەم ھىمم ايتتىم، تورات اوقىدىم سىنىنىڭ
 ايتتىم! شوڭا قارشو اللە تەئالى ايتتى: اى موسى! نمازىڭ اوزىڭ اۋچون دىلىدىر،
 — ھەقەڭ كولا گەدر، تىسبىخلىرىڭ جەننەدە يىغاچلار كىرىد، توراتنى اوقوڭ اوزىڭ
 اۋچون جەننەدە سرايىلار ھەمە شەرلردىر، — مېنىنىڭ ايتتىڭ اوزگە نوردىر.
 بولاردان ھىر بىرسىدە اى موسى، سىنىڭ اوزىڭ اۋچىدىر، ايتتى قاياسىنىڭ مېنىم
 اۋچون قاغان ھىملىك؟ — شوندىن ان صوڭ حضرت موسى ايتىۋ: اى رىم! سىن
 مېنىڭ اوزىڭ اۋچون بولا تورغان عملنى كورسات، — اللە تەئالى ايتتى: سىن

ای موسی، مینم یاقنلارم نی یاقن کور، دشمانلارم نی دشمان توت! شول همک
مینم اچندر دیدی شوندا ان صوگ حضرت موسی بلدی: عمللرنک ایگ آرتقی
الله رضالقی اوچون دوستلاشو، الله رضالقی اوچون اللهنک دشمانلارن، دشمان
توتودر...

(بو فصل = الله تعالی ناک خلقنی حکم گه چاقروینی، بیانده)

— قایچان حکم ایتولو اوچون خلق الله تعالی قاشندک توقاسالار، الله تبارک
وتعالی طرفندان ایتولور: «قایده برسی برسنه ظلم اینگان کمسهلر؟ شول
وقتدک کشی ایکی کیلور، برس رنجتوچی، ایکنچسی رنجتمش در. — ظلم ایتوچینک
ایزگولکلرندن آلتوب، ظلم ایتولمش کمسه سنه، بیرلمش بولور. اگر ظلم
ایتوچینک ایزگولگی، ظلم ایتولمش کمسه سنه بیررگه یتماسه، — ظلم ایتولمشنک
گناهلارن ظلم ایتوچینگه بیرلمش بولور. — قایچان ظلم ایتوچینک ایزگولکلرن
ظلم ایتولمشلرگه بیرب بتورلسه، بوکشینگه ایتولور: بار ایندی، یاتاچاق
اورنک، هاوید، تموغسینه چونکه بوکوندک هیچ کمگه ظلم ایتولس... — خبرده
کیلگان: الله تعالی موسی پیغمبرگه وحسی قلوب اینگان: ای موسی! ایتکل،
اوزننک قومگه، اگر آلا ر بوتورلی اشنی قلسالار، مین آلا رنی جنتک کرتورمن!
— حضرت موسی الله تعالی دن صورادی: ای رهم! اول نیندی اش! الله تعالی
ایتدی: آلا ر، اوزلرینک ظلم ایتولمش کمسهلرینی رضا قلسونلار! — حضرت
موسی ایتدی: آلا رنک ظلم ایتولمش کمسهلری اولگان بولسالار، آلا رنی
نیچک رضا قلورلار؟ — الله تعالی ایتدی: مین، برده اولمی تورغان، ترک
ذاتمن، آلا ر اولگانلاری اورننه مینی رضا قلسونلار! — حضرت موسی
ایتدی: آلا ر سینی نیچک رضا قلسونلار؟ الله تعالی ایتدی: آلا ر مینی
دورت تورلی نسته ایله رضا قلا آلورلار: اول دورت نسته دن اولگسی: کوکلدن
قلغان یمانلقلارغه اوکنو، ایکنچسی قلملری ایله یارلقانو استهلری اوچنچسی:
شول اشلری اوچون کوزلرندن یاشلرن توگولری، دورتنچسی: اعضالری
ایله میکا خدمت قلودر...

(پيگرمى توقز نچى باب = جنغنىڭ ياخشىلاردان ، توموغنىڭ
 يمانلاردان ياقىن بولون بيانده)

قايتچان قيامت كوني بولسە، اللہ تەئالى ھىزوت جبرائىلگە ايتتور:
 اى جبرائىل، جىننىسى ايزگولرگە، توموغىسى يمانلارغە ياقىن قىلىم!
 اول وقتدە جنت عرشنىڭ اوڭنىڭ، توموغى سولنىدە بولور. - سوڭرە صراط كوپرىنى
 توموغى استىنە سوزوب قويولور، ھىدە عمل اولچاوى «مىزان» نى ھاضرلىتىلور...
 - اللہ تەئالى ايتتور: مىنىم آدم قايىدە؟ دوستم ابراهيم قايىدە؟ كلیم موسى قايىدە؟
 قايىدە روحم عيسى؟ قايىدە سوبىكلم محمد؟ كىلوگىز بارگىزدە. مىزاننىڭ اوڭ ياغنىڭ
 توروگىز! - شوندىن سوڭ اللہ تەئالى اجماخ ايله توموغى خوجالارىنە ايتتور: - اى
 رضوان! آج جنت ايشكلىرىنى! - اى مالک آج، توموغى ايشكلىرىنى! - شوندىن
 سوڭ رحمت فرشتەلىرى جنت ھەلەلىرى توتتوب، ھىداب فرشتەلىرى بىغاولار،
 اوت كىيولملىرى توتتوب مىزان ياننىدە تورولار، - شول وقتدە بىر قىچقروچى قىچقور:
 اى خلىق قاراگىز مىزانگە، چونكى... فلان... اوغلىنىڭ عملى اولچىدە! - تاغىن
 بىر قىچقروچى قىچقور: اى جنت اھللىرى. اى توموغى اھللىرى! سىزنىڭ بارگىزغادە
 كرگان اورونلارگىزدە مىنگولك تورو، ھەم اولمۇچىلىك بولادى! - يعنى جنت
 اھلى (مؤمنلر) جىننىدە، توموغى اھلىسى (كافىرلر) توموغىدە مىنگو قالورلار! ..

(اوتوز نچى باب = قىيامتنىڭ قورقونچىلىغىن بيانده در)

دنيادە بولغان ساھىتلىرنىڭ ايك آورى: اولىگان وقتدە تل توتولغاچ، جان چىغار،
 چىماس وقتدە، كىشى جاني چىققاندا نى سالدە بولوى اوتكان بابلاردا بيان ايتولىدى.
 - اما آخىرتدە بولغان وقتلاردان ايك قورقونچىلى ھىدە آدم بالاسى اوچون آور
 بولغان وقت، شول وقتدە: ھەرقايتچان صور اراسە، قىبرىدە كى كىسەلر قوبارلسە،
 ظلم ايتولىشلر، ظلم ايتوچىلرگە يابوشسالار، قلىغان اشلرنىڭ شاھىدلىرى فرشتەلىرى
 بولسالار، صور اوچى اللہ تەئالى بولسە، جەھنمنىڭ ھىدابى، جىننىڭ نىمىنى كورنىپ
 تورغاندا، ياشلر قارت بولوب اورلىگاندا در... - خىردە كىلىگان: آدم
 بالاسىنىڭ دنيادە قلىغان اشىنە يىدى تورلى نىستە شاھىد بولورلار: بىر نچىسى: بىير،

ایکنچسی: وقت یعنی کون توندور، چونکه خبرده کیلگان: زمان هر کون تچقرن
ایکان: مین یاگی کون، ای آدمی سیکنا قلغان اشلریکا تانق من! دیب. - اوچتی
تل، دورتنچسی: ایکی فرشته آلتونچسی: عمل دفتری مینچسی: ایکی آیاقور،
بولارنک شاهر بولولاری قر آنده بیان اینولگاندر... ای گناغه چوموچی،
اوشبو اوزکنک ضرر گاییدی شاهر گواهلر بیرگان وقتیه سینک مالک نیچک بولور؟

(اوتوز برنجی باب قیامت کوننده عمل

دفترلر نك تاراتولویمی بیانده)

— ابوذر رضی الله عنه رسولمز ایتدی دیگان: « هر بر مؤمن اوچون، هر
کونده بر عمل یازلا تورغان کاغذ باردر، قایچان بر کون اوتب اول کاغذ
ترلسه، اچنده استغفاری بولماسه! اول کاغذ قارالور، اگر بولسه نورلانب
یالتورار اول کاغذ... — فقیه ابواللیث ایتکان: هر کسه نك هر کون اوچون
کوندلک همه کچیلک بر هر عمل کاغدی باردر، عمللرن یازار اوچون
بیلگولنگان صانچی فرشنه لر، هر کون نك کاغذ نك وقتی تولغاچ کوککه کوتارلر،
قایچان شعبان آبی نك اون بشنچی (رفائب) کچی بولسه، اول کاغذلردن
ثوابسز اشلری، ثوابسز همه گناھسز سوزلری تاشلانده، بو کاغذلرنی بر
دفتر ایتوب توبلنر. — قایچان برهونک عمری بتب جانی آلتسه، بو دفتر
لرنک باری برکه جبولورده، قبرنده بوکسه نك موینونک تاغب صاقلانلور.
قیامت کونی بولغاچ هر کمنک عمل دفتری اوزندن اوقوتولور. حساب ایتلوده
آدملر اوچ تورلی بولورلار: بر تورلسی: جیگل حساب ایله حساب ایتلورلر،
بولاری برده یمانقلاری بولماغان ایزگولردر، ایکنچی تورلسی: حساب
قلنهش بولورلار، حساب قلنگانه یاوزقلارن ایزگولکلرن قاراقارشو قویولور،
نیک یاوزلق قلغانلقلارن صورالور، بولاری گناھلی مؤمنلردر، هدیته
کیلگان: رسولمز ایتکان: قیامت کوننده هیچ بر آدمی آیاغن اوزندن
قوزغالماسدان الک اوچ تورلی نسته دن صورالور: برنجی: عمرن قایده
اوتکارگانی، ایکنچی: مالن قایدان کسب ایتکانی قایده صرف قلغانی، اوچتی:
عمل دفترنده یازلغان نسته لرن، قایچان گناھلی قللر عمل دفترن اوقوب،

آفتنه ایرشه الله تعالی ایتور: ای قلوب! سین بولارنک بارنده قلغان ایدم،
 قلله فرشته لرم سینک دفترکا بر آز آرتدرب یازغانلارمی؟ — قل ایتور؟
 یوق، ای ربم برده آرتدرماغانلار، مین بولارنک باروسنده قلغان ایدم.
 — الله تعالی ایتور: ای قلوب، مین دنیا ده وقتنده بو اشلرکنن هر برسنی
 یاشرگان ایدم، ایندی بوکون بارنده کیچردم، سین جننککه کرایندی
 تاغن برتورلسی بیک قانی حساب قلنورلارده، صوگره هلاک بولورلار، تموغنه
 کورتولرلر، بولاری کافرلردر؛ — رسول الله دان صورالغان، جیکل حساب
 نیچک بولا؟ رسولمز اینکان: — کشی اوزینک عمل دفترلارنده بولغان، عمللرن
 قاراب کوررده، الله تعالی بتون یاوز عمللرن عفو ایتوب جننککه کورت.
 جیکل حساب عمل دفترندگی عمللرنی ایاسنه گنه کورساتودر. خبرده کیلگان:
 قایچان الله تعالی خلقنی حساب قلوبنی تلاسه، الله تعالی طرفندان قچرولور:
 قایده هاشم روغندان بولغان پیغمبر! — شول وقتنده رسولمز کیلور. الله
 تعالی گه حمد همد ثنا ایتور. خلق بیک عجمسنب تورلار، شول وقتند رسولمز
 الله تعالی دن صورار: — ای الله مینی خلق آراسنده خور قلماغل! الله تعالی
 ایتور: کبتور امنکنی، ای حمد! دیوب. — رسولمز امتن کیتورر، بولاردان
 هر برسیده قبراری استنده تورلار، الله تعالی بولارنی جیکل حساب ایله گنه
 حساب قاور، هیچ آچولانمای، بولاردان هر برسینکده یاوز اقلاری دفترنک
 اچکی یاغنده تورر، حسابدن صوگ الله تعالی حساب قلنغان امتینک باشنه
 آلتن تاج کیدورر، بندش حله کیدرتور، آلتونندان کمشدن انجودن بولغان
 اوج بلازک کیدرتور، شول ره ووشده بو حساب قلنغان کسه اوزینک مؤمن
 امد اشلاری یانلارینه قایتورر، تگیلر مونی تانوماسلار، ماتورلغنه ایسلری
 کیتار، ادا قولنک ایزگولک دفتری همد تموغدان قتلو یازوی جننده منگو
 تورو یازوی بولور. صوگره ایمل شلرینه ایتور سوزمینی تانیسزمی، مین فلان
 فلان اوغلی، الله تعالی مینی بیک هومتلدی، جننگه کرتدی! کافرلرنک حسابلری
 بیک قانی بولور، بوزلری قارالب، فی ایتورگه بلمی، تیرلب، باشلارن
 آستنه اییب، هذاب فرشته لری بیقاکلاب آلارنی تموغنه ایلتب سالور! الله

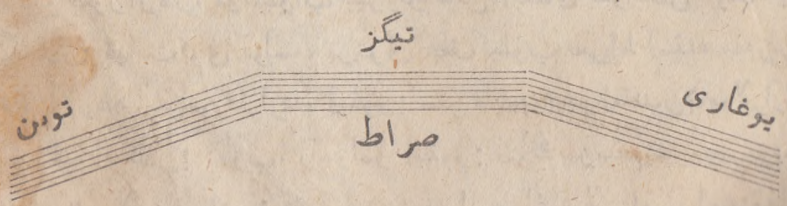
تعالى هر قايموزنى مؤمن ھەمە محمد امتىدىن قلغاي ايىدى! آمين! آمين! آمين!

(اوتوز ايكنچى باب = ميزان قرونى بيانده)

عبدالله ابن عباس رضى الله عنھما اينىگان: قيامت كوني بولسە، ميزاننى قرو لور. آنىڭ ھەر بىر ترەوى مشرق ايىلە مغرب آراسى قدر، اوزون بولور. ميزاننىڭ تاباغى يىر يوزىنىڭ بىتى كىيدىر، بويى ھەمە ياصىلغى برابر در، بىرتاباغى ھەرىشنىڭ اوڭ ياغىندىدر، مونسونە ايز گولكلر اولچىلور، بىرتاباغى ھەرىشنىڭ سول ياغىندىدر، آنسىندە ياوزلىقلار اولچىلور، ميزاننىڭ اورتالغىندە ايز گولك ھەمە ياوزلىق ھەمەللىر ايىلە توتورلغان بولور. بووقىندە كوننىڭ اوزىلغى «ايلىلى مگ بىل» بولور. - رسولمىز اينىگان: قيامت كونسىدە بىر ايىرنى ميزان يانىنىە كىتور لور! آنىڭ يانىنىە يىتمىش يىدى ھەمەل كاغدى بولور. ھەرىشنىڭ زورلغى كوز كورمى قدر بولور. بوكاغدىلر بارسىدە ياوزلىق ايىلە تولغان بولور. بولارنى ميزاننىڭ سول تاباغىنىە قويولور. شونىڭ ان سولڭ بىر بارمىق باشى قدر كاغدىنى ميزاننىڭ اوڭ تاباغىنىە قويولور. كاغدى اشەد ان لالە الاالله واشەد ان محمد اصبەدە ورسولە، اوشبو روشدە بولور. شول كاغدى تىگى كاغدىلرنىڭ بارسىندە باصار.

(اوتوز اوچىنچى باب = صراط كوپرنى بيانده)

رسولمىز اينىگان: الله تعالى تەمۇغ اوستىندە بىر كوپر تەزىش. اول صراط اسملىدەر. بو كوپر بىك تاغچىدر، آنىڭ يىدى باصماسى باردر، ھەرىش باصماسى اوچ مگ يىلىق بولدر، شوندىن ان مگ يىلى يوغارى تابا، مگ يىلى تىگىز، مگ يىلى توبىس تابادر.

قلدان ئىچكە، قاپچىدان اوتكىنىر اىك، قارىغوكىچىدن قارانغوراق، آنىڭ يىدى بو تاغى بار، اول بو تاغلار ھەرىشنى اوق كىمى اوچلى باشلىدەر. - اوتوچى كىسە آنىڭ ھەرىش باصماسىدە اوتورردە الله تعالى بىيورغان نىستەلردىن صورالور.

اولگی باصمامه صورالور: ایماندان حساب قلمنور، اگر کفر دن سلامت بولسه، ایکنچی باصماغه گوچار، اگر سلامت بولماسه اوتقه توشهر، ایکنچی باصمه ده: نمازدن صورالور. اوچنچسند: زکاتدن. دورنچسند روزه دن - بشنچسی: هجندن - آلتونچسند: طهارتدان غسلدن صورالور بیدنچسند: آنا اناحققارلارن. یاقین قرداش حققارندان، همکشی رنجتودن صورالور ایندی بو باصمالاردان هر برسندنه قتولسه، بیک خوش چقارده، چننگه کیتار، اگر برسندنه گنه الا کسده تموغه صالنور... - وهب دیگان صحابی اینکان: خلق صراط استنده وقتنده رسولمز دعا ایتمار «ای ربم! اتمنی سلامت قفل! ای ربم! اتمنی سلامت قفل! ای ربم! اتمنی سلامت قفل! - خلق صراط استنه باری بریولی تولارلار، برسی استنه برسی منهلر، صراط شول وقتنده ییملی کوننی صوده سلکنگان کیمه کبی سلکنب تور، شوندان گروه، گروه بولوب صراطدان اوته باشلارلار، - اولگی گروه: یالتور اچوچی یاشن کبی - ایکنچسی ایسب تور وچی ییل کبی اوچنچسی: قاتی اوچا تورغان قوش کبی اوتهر، دورنچسی: یوگرک آت کبی - بشنچسی: بیک قاتی جیا و جگروچی کبی، آلتونچسی: آتلاب یوردوچی کسه کبی اوتهر، بیدنچسی: برتاولک، بعضلاری بر آی، بعضلاری بریل بعضلاری ایکی ییل بعضلاری کوب ییلار اوتهر. بعضلاری آفتقده بیگرمی شرمک ییل اوتارلار. صراطدن اوتوچیلرنک هر بر یاققارندان اوت قابلاغان بولور. - تیوشلی بولوب اوتوچیلر صراطدن اوتکانلرن بلمیدن قالورلار. شول سببدن صراط قایدیو صورارلار. موکاجواب بیررلر سن ایندی صراطدن اوتدک! خپرده کیلگاند: قیامت کونی بولسه، برترلی خلق کیلوب صراط استنه منهلر. شول وقتنده آلاغه رسولمز قارارده، ایفور: سیر قایو پیغمبر اتمندن؟ بولار ایفورلر: بز، سینک اتمکدن! دیوب. رسولمز ایفور: صوگ سزمینم شریعم بوینچه اش قانگرم؟ بولار: قلمادق! دیورلر. شوندار صوگ بولار اوت اچنده قالورلار - تاغن برغبرده کیلگان: برتورلی خلق صراط باشینه کیلورلرده، صراطقه کررگه قورق قچقرلار: ای ربم! برنی اوتدان قنقارغل! دیوب. شول وقتدن صراطیل کیلو ده، بیک سز کررگه فو قاسر، سز نیاده وقتده بر اولوغ دریاغه

چرا ساکن برده آید راسی، کیمه ایله اوتنه ایدکن، صبر ایدگزمین سزگ اوتدان اوتنه تورغان
 کیمه کیتوررمن دیور؛ شونندان صوڤک کیمه توسلی برزورنسنه کیتورر، بولار؛
 شوڤا اتلانن صراطدان چغارلار؛ بودنیاده وقتن نماز اوقوغان مسجدرلی در.
 حساب توغروسنه کیلگان خبرلر: برنجی خبر: الله تعالی برهؤمنی حساب قلوب
 تورغانن، اول کیمه نیک یاوزلغی ایزگولگندن آرتوق چغارده، آنی تموغغه
 ازاتورغه بیورر، قایچان بوقل تموغغه کیتسه، الله تعالی آنک آرتوندان
 جبرائیلنی بیارر بار، آناردان صورا، دنیاده برعالم ایله اوتورشمادیمی
 ایگان. — جبرائیل صورراده، اوتورشماغان ایگل دیور. الله تعالی تاغن بیارر
 ایتمکل: عالملرنی سویمدیمی ایگان؟ دیوب. جبرائیل ینسه قایتوب ایتور:
 سوینگان عالمی بوق ایگان. — الله تعالی ایتور برعالمنی سوینگان کشی ایله
 دوست بولمادیمی ایگان، اگر دوست بولدی دیسه، الله تعالی مونی جنتکه ایلنارگه
 قوشار. — ایکنچی خبر: الله تعالی قیامت کوننک دنیاداغی مسجدرلرنی ایشاک
 صورتنه ایتوب قوبارر. مسجدده نماز قلغان جماعت آکسا آنلانورلار،
 مؤذنلر آنی ییناکلب بارلار، اماملار آرتوندان قوبوب بارلار. بولار شول
 روشک عرصات میدانی اچندن اوتب یورلر. شول وقتن بر فچقروچی فچقرر:
 ای عرصات خلقی! بو کیمه لر فرشته لرده توگل، پیغمبرلرده توگل، بلسکی بولار
 محمد علیه السلام امتنن بولغان، بیش وقت نماز اوقوغان کیمه لر در. —
 الله تعالی نیک « در دائل » اسملی بر فرشته سی بار در. آنک باشی عرش در.
 آباقلاری بیبر آستوننده بر آباغی مشرقده، برسی مغربده در. شول فرشته
 رضاننک اوّل کیچی بولسه، فچقرر، « ای خلق، سز نیک آراکوزده دعا قلوچی
 بارمی، دهاسی قبول قلمور، الله دان حاجت صور اوچی کیمه بارمی آنک حاجتن
 بپدرلش بولور، بارمی توبه قلوچی، توبه سنی قبول قلمور؛ بارمی یارلقانو
 استاگروچی کیمه، آنک گناهلاری یارلقانور.

(اوتوز دور تنچی باب = تموغنی یاد ایتونی بیانده)

— خبرده کیلگان: بروقتده جبرائیل علیه السلام رسول الله یانیمه کیلدی،
 رسولمز جبرائیلگه ایتدی: ای جبرائیل میثا تموغنی صفلاغل! — حضرت جبرائیل

ايندى: الله تعالى تموغنى ياراتد يئەنە مەك يىل ياندردى، مەك يىلدا ن سوڭ تمام قزاردى.
 شوندا ن سوڭ يئە مەك يىل ياندردى اوت آغاردى. تاغ ن مەك يىل ياندردى،
 اوت قارانغى تون كىي قارالاندى، يالقنى سونماس، اوتلى كومرى سونمس
 بولدى. مجاهد اينگان: جەننەدە يىلانلار، چاپانلار باردىر. تموغ خلقى بولاردان
 اوت اچينە قاچىپ كررلر. — جەدالله عباس اوغلاندا ن كوچرلىگان: تموغ:
 بر يىلان باردىر، تموغ اهلن بر چانچىسەدە قرق يىلغە قدر آورتوى بىتماس.
 — زىد بن وهبەن كوچرلىگان دنيا اوقى تموغ اوطينك يىتمىش الشىن بن بىر
 الشىر. — خبەردە كىلىگان: الله تعالى جبرائىل فرشتەنى تموغ فرشتەسە
 يبارگان جبرائىل بارغاندە آدم عليه السلامكە آش پىشرا اوچون تموغ اوتون
 صورغان، تموغ باشى مالك اينگان: كومى كىراك؟ حضرت جبرائىل اينگان:
 خرمە قدر بولسە يىتار دىوب، مالك اينگان: اگر اول قدر بىرسام بىر
 كوكنى كويدرر! شوندا ن سوڭ جبرائىل اينگان: خرمەنك توشى قدر،
 بىرگل! مالك اينور: اگر اول قدر بىرسام، كوكن ياغور تاماس! شوندا ن
 سوڭ حضرت جبرائىل الله تعالى گە ندا اينار: اى ربم كومى آلیم! — الله تعالى
 طرفندا ن ايتولور، توزان قدر آل! شوندا ن سوڭ جبرائىل توزان قدر
 اوتنى آلورده، دريادە يىتمىش مرتبە جوارده آدم عليه السلام يانينە اينار،
 تاغ استنە منگىزب قوبار، شوندا ن سوڭ بو تاغ ارب اوت جەننەگە كىرى توشەر،
 شونك توتونى تاشلار ھەمە تىمىرلر اچنە بوگونگە قدر قالوب تورماقدادىرلار،
 بىزنىڭ ھازىرگى اوطينىڭكى توزان قدر اوتنىڭ توتىنىدىن قالغان اوتدىر.
 — رسولمىز اينگان: تموغ اچنەدە بولغان ايك جىگل ھىدا بلى كەمسەلرنىڭ
 آياقلارنىڭ اوتدا ن بولغان ايكى باشماق بولور. شول باشماقلارنىڭ اسىلىگى
 تگى كەمسەنك مىلارن قايناتور؛ بىتون تى قارا كومر بولوب اورلر. اول كەمسە
 اوزن تموغدا غىبارلارنىڭ ايكى قانى ھىدا بلىسى دىبو اويىلار.
 عاصم دىگان عالم اينگان: تموغ اھلىرى مالىككە ئىچقىرلار، اول آلارغە قرق
 بىلسز جواب بىرسىز. قرق يىلدا ن سوڭ اينور: سىزموندى مەنگو قالاچاقسىز!
 شوندا ن سوڭ الله تعالى گە دەما قالوب ئىچقىرلار: « اى ربمىز! سىن بىزنى موندان

چفارغل! « الله تعالى بولارغه دنيانك عمرندن ايكي عمر قدر اوزون وقت
 جواب بېرىمى تورر. — صوغره الله تعالى اينور: ياتوگوز، شونك سويلاشماگوز!
 شوندىن صونك تموغلارداغى كىمىلر بىردى سويلاشماسلر. — جبرائيل عليه
 السلام اينكان: اكرده تموغدان اينه كوزى قدر تيشك تيشلسه ايدى، بىتون
 دنيا خلقى هلاك بولورلار ايدى. اى محمد سىنى پيغمبر ايتوب يبارگان الله
 ايله آند اينهم: تموغ چلبىرلارندان بر آر شىن قدر چلبىرنى دنياغه چفارسه
 ايدى، آنى بر تاغ استنه قوبولسه، بوتاغ يانبى بنار ايدى. اكرده تموغده
 عذاب قىلنۇچى بركىمىنى مغربكه چفارسه مشرقده كى آدملىر يانبى اولرلر
 ايدى. — تموغنك اسىلىگى قانى، چقرى تيرىن، اوتونلارى آدملىردى،
 اچىلىكى قىزغان صوب، صارى صوب، كىوملىرى اوتدان بولور.

(اوتوز بىشچى باب = تموغنك ايشكرن بيانده)

تموغنك بىيدى ايشكى باردىر. ايرلر هم خاتونلار اوچىندىر. — رسولمىز
 جبرائىلدىن سوراغان: تموغنك ايشكىرى بىزنىك دنياداغى ايشكىرىز كىمى
 بولورمى؟ حضرت جبرائىل اينكان: بوق، تموغ ايشكىرى بىرسى بىرسىدىن
 توباندىر، يعنى آسنىلى استىلدىر، برايشكىدىن ايكىچى ايشكىكه قدر بىدى يوز
 يىلق يولدىر. هر برايشك كورشى ايشكنه قاراغانك « يىتىش درجه اسسىرا كىر »
 رسولمىز بو ايشكىلرگه كىلر كره چاگىدىن سورايدى. جبرائىل اينكان، ايشك
 توبانكى ايشكىدىن كره چىلر. منافقلار، مائىده اينگاندىن صونك كافر بولوچىلار،
 فرعوننىك ايارگان كىمىلرى. بو ايشكنك اسمى « هاويه » دىر. — ايكىچىسىدىن
 — اللهغه تىيىداش توتقانلار كىرر. بو ايشكنك اسمى « جىمىم » دىر. اوچىچىسىدىن
 — يولدىزغه عبادت قىلۇچىلار كىرر. اسمى « سقر » دىر. دورتچىسىدىن ابلېس
 همده آكا ايارۇچىلار همده جوسلر كىررلر. اسمى « لظى » دىر. بىشچىسىدىن
 — ياۇرلر كىرر. اسمى « حطمه » دىر. آلتۇنچىسىدىن نصارا كىرر. مونك اسمى
 « سعير » دىر. شولارنى سويلانغاچ حضرت جبرائىل توتقانلدى. رسولمىز ايتىدى:
 اى جبرائىل بىيدىچى ايشكىدىن كىلر كىرر، شونى نىسك سويلامىسىز. حضرت
 جبرائىل ايتىدى: اى محمد! بىيدىچى ايشكىدىن كىرۇچىلارنى ايتىمىنى؟ رسولمىز

ايت ! ديور حضرت جبرائيل ايندى : سينك امنئدن ، الوغ گناه قلوبه ،
توبه سز اولگان كهمه لردر ! شوندى ان صوڭ رسولمز هوشسز بولوب يغلدى .
هوشينه كيلگان صوڭ ايندى : اى جبرائيل ! قايم الوغ در ، قورقوم آرتدى .
شولايوق مينم امنئنده تموغغه ~~ك~~ روچلير بولورمى ؟ جبرائيل ايندى :
راست كررلر . كمدر الوغ گناه قلوب توبه سز اولسه ، شولار كررلر ! شوندى ان
صوڭ رسولمز يغلدى ، آنك آرتوندى ان حضرت جبرائيلده يغلدى ، رسولمز
ايندى : اى جبرائيل ! سين الله تعالى نك برنجى ياقنى ، سين نيك يغليسون !
— جبرائيل ايندى : مين اوزمنك هاروت ماروت كى الله نك رحمتين
توشومدىن قورقامن . شول سببىن يغلادم . — شوندى ان صوڭ الله تعالى وحى
قلدى : اى جبرائيل ، اى محمد سز نك ايگىزنى عذابىن خلاص قلدن امانسز
شولايك مينم عذابىن امين بولماكز ! ييدنجى تموغنك اسمى « جهنم » در .

(اوتوز آلتونچى باب = جهنمنى ذكر ده در)

عبدالله عباس اوغلندى ان كوچرلگان : اول ايتگان : قيامت كونه جهنمنى كيتورلر .
تيره يوننده يتمش مك صف فرشته بولور . بوفرشته لار باروسيده جهنمنىك تزگنلرندىن
تارتورلار . — جهنمنىك دورت آياغى باردر . هر آياغى نك آراسى مك يملق
يولدر . آنك اوتوز باشى بار . هر باشنده اوتوزمك آوزى بار ، هر آوزنده
اوتوزمك آزاوتوشى بار ، هر بر آزاوتوشى احدتاوندان مك تابقرزور اقدى ،
هر بر آوزنك ايكى ايرنى باردر ، ايونلرى پيرپوزى قدردر . ايكى ايرنده
تيمر بغاوباردر . هر بر چلبرنك يتمش مك آلقابار . هر بر آلقاسنه كوب فرشته لار
باشقاندر . جهنمنى هر شنك صول ياغدى ان كيتورلر .

(اوتوز ييدنجى باب = آدميلرنى تموغغه سرونى بمانده)

— الله نك دشمانلارن تموغغه قوغانده ، الارنك يوزلرى قارا ، كوزلرى چاغر
بولور . آوزلارى پيچانلانگان بولور . — قايمچان تموغنك ايشكلرينه باروب
يتسه لار ، الارنى زبانيلىر قارشو آتورلار ، قوللارنك بغاولارى همه زنجرلرى
بولور شول بغادنى آوزلارندى ان كوتب آرتلارندى ان چغارلار . صول قوللارن

بویونلارینته باغلانر. اوڭ قولده کوکره گنه کرتلور، بغاولار ایله باغلانمش بولورلار. هرین آدمینی بغاولاغانه، آنک ایلابرگه بر شیطانییه باغلانمش بولور، فرشتهلر بولارنی تیمر چوقمارلار. ایله صوغارلار. تموغدان چغوفنی تلاگان صاین آنده کیری توشورلورلر. هم ایلتور: منه ایندی بالغان صاناغان اوتنک عذابن تاتوگن! — رسولمزدن بوسوزلرنی اشتکاج حضرت فاطمه ایندی: ای اللهنک رسولی سین صورامادکمی امنکی، آلارنی قیافتنه تموغغه کرتلور؟ — رسولمز ایندی: آلارنی تموغغه فرشتهلر سررلر، آلارنک یوزلری قارا بولماس، کوزلری چاغر بولماس! آوزلاری پیچاتلانمس. جانلارنده شیطانده بولماس! بوغاولانمش بولماس! حضرت فاطمه ایندی: ای اللهنک رسولی آلارنی نی سببن فرشتهلر تموغغه سررلر؟ — رسولمز ایندی: آلا اوج تورلی مؤمنلردن، — بوزقلق ایاسی قارت، قرآن بوینجه توغری یولنی بلدرتماگان عالم، زناچی خاتوندن. قارتلارنی صاقلالارندن، خاتونلارنی طومولارندن استره باررلار. تموغغه بارغانده بولار قچقروشلا: ای بونک قارتلغمز، ای هلاکلیگمز، ای پرده سزلیگمز! مالک یانینه ینکانه شولای قچقروش باررلار، قاپچان مالک یانینه بیتمهسلر، مالک بولارغه قارارده فرشته لردن صورار: ای فرشتهلر بولار نیندی گناهلی ککشیلر یوزلری قارالمغان، بوغاولانماغالار؟ فرشتهلر ایقتورلر: بزگه شول روشده کیتورو ایله فرمان بولدی سبیلرن بلمیمز! صوگره بولارنک اوزلرندن صورالور: ای بوزق کیمسهلر، سز نیندی ککشیلر؟ تگیلر ایقتورلر: بز محمد علیه السلام امنندن. — هم بعضلاری ایقتورلاردی: بولده کیلگانده ای محمد، ای محمد! دیوب قچقروش کیلورلر ایکان، قاپچان مالکشی کورسهلر اللهنک اسمن اونوتورلار. — صوگره مالک سز ککملر بولاسز دیگاج، بولار بز قرآن اینگان امت، رمضانده روزه توتوچی، بش وقت نماز اوقرچی امنمن. مالک ایتنک: آلا سز محمد امنندن بولاسز! قاپچان بولار محمد دیگان سوزنی ایشتمهسلر: بو آوزدان ای محمد، ای محمد! قاپچان بولار تموغداغی قورقچلارنی کورسهلر، مالکن صورارلار. بزگه رخصت بیر، حالمزدن زارلانب یغالیقت!

مالک ایتور رخصت. بولار یغلارلار، کوزلرندک یاشلری بتب قان آغاباشلار،
مالک ایتور: های سز بویغلاودان آرنغنه بولساده، دنیاده یغلان بولساگز
نی کورکام اش بولور ایسی، بو حالگه توشمگنده بولور ایدگز!

(اوتوز سیگنچی باب = زبانی فرشتهلرن بیانده)

منصور عمار اوغلی اینکان. اوت خوجاسی مالکنک تموغه کرهچک کشیلر
صانچه آیافلاری قوللاری بارد. شول قول هم آیافلاری ایله شول کشیلر
اوتورتور تورغزر، بوغالار، قایچان مالک اوتغه قاراسه، اوتلار مالکن
قورقب برسی برسنی آشارلار. زبانیلار بسم اللهده بولغان حرفلر صانچه اون
توقدر. آلا کافرلرنی قوللاری ایله آیافلاری ایله ده توتارلار. ایکی
قوللارینه اونار مکدن بیگرمی مک کافرنی توتارلار. بینه ایکی آیافلاری ایله
بیگرمی مک توتارلار. برصالود، شولای ایتوب اوتغه برزبانی قرقی مک کافرنی
صالور. مالکن باشقه بینه اون سیگزباش بارد. بولارنک کوکلرندک برده
مرحمت اثری یوقدر. — اوت اچنده یتمش یل چوموب تورسالارده اوت
آلاغه ضرر اینماس. گناهلی مؤمنلرنی اوتقه سالور وقت ینکاج مالک قچقر:
بولارنی اوتقه سالورگز! دیوب. بولار اوتقه کرگاج، باری بریولی (لااله الاالله)
دیوب قچقرلار. — مالک قچقرر یاندر شولارنی دیوب. اوت اینسور:
میسن نیچ—ک توتیم آلازنی، آلا لااله الاالله دیلر. شوندان صوگ
مالک ایتور: الله تعالی شولای قوشدی دیورده، اوت هرکمنی تیوشنچه یاندر.
قایچان اوت یوزلرینه یتسه، مالک قچقرر: یوزلرن یاندر ماگز. آلا بوزلری
ایله اللهغه سچک قلورلار، کوکلری ایله اللهنی تاندیلار، شول سببدن کوکلرن
یاندر ماگز دیور.

(اوتوز توقزنجی باب = تموغ اهلنی همده آشلارن بیانده)

رسولیز اینکان: اوت اهللری قارا بوزلی، کوزلری قارانغی، عقللری کیتکان
بولور، باشلاری چارداق کبی، تنلری تاغلار کبی، کوزلری چاغر، آلا
برده اولسلر، هم چغب کیتارلک قدر، ترلسلر، چوقمارلار ایله صوغلمش
بولورلار. همده قچقرلار: ای رسوز! بزنی اوت قاپلاب آلدی، بزگه سیندن

باشقه ياردچی يوق ، بزگه ياردم قلغل! همیشه الله تلاگان قدر عذاب قنلورلار. — تموغ اهللری اوچون تموغده «صعود» دیگان برتاغ باردر، تموغ اهللری مک ییل جفالانب شونک مفاارلرده، منب ینکاج تاغ آلارنی توشرب ییبارر. رسولمز اینگان: تموغ اهللری اچه سیلری کیلوب یاغمور یاوسون ایگان دیورلر. شول وقتده برقارا بولوت چغاردده شول وقتده کوکدن طاش یاغار. باشلارینگ اورتاسینه توشب آرتلارندان چغار. سوگره الله دان صو اچرتونی صورارلار قارا بولوت چغیب یاغمور یاوا ایندی دیوب تورغانده زور زور یلانلار توشار. آلا چاغالار، بر چاغلاری مک یلغه قدر آورتور. تموغ اهللری یتمش مک ییل مالککه فچرلار، مالک جواب بییرمس. شوندان صوگ الله تعالی ایتور: جواب بییر مالک! مالک ایتور: ای الله ننگ دشمانلاری نی دیسر! تموغ اهللری ایتورلر، اچه سمز کیلدی تنلرمزنی اوت آشاب بتردی، سویاکلرمز کل بولدی. بر اچملک صو بییر ساک بر آزر اخلنر ایدک. شوندان صوگ مالک قزو صو بییرر، قایچان قوللارینه توتسالار: بارماقلاری ازاب توشار، آوزلارینه کیتورسه لر کوزلری چغار، اچلرینه کیتکاج اچلرن یاندرر. شولای ایتوب نی صوراسالارده عذابلی تورغان نسته بییرلر شوندان صوگ بولار اولکن باشقه نسته نی صوراماسلار.

(قرغنجی باب تورلی عذابنی بیانده)

رسولمز اینگان: مینم امنمدن برتورلسی اوتندان برمگ آلتمش ییل یانغاندن صوگ قنلورلار. آلا شوندی کمسه لردر: تنلری سیمز، دینلری آرق، استلری کیوملی، کوکللری یالانچاق، دنیاگ مالن بلورلر آخرت حالندن نادان بولغان کمسه لردر. ایگ قاتی عذابلی کمسه وعده سنده تورماغان کمسه در. اوشاندای زناچی، نماز قالدروچی، ربا آشاغوچی لار آلتی مک ییل عذاب قنلورلار. رسولمز اینگان: قیامت کوفنه حریش اسملی بریلان چغار اول یلان ایتور: میکا بش تورلی کمسه نی بییرگز آلارنی عذاب قلامز: برسی نماز قالدروچی، ایکنجسی: زکات بییرموچی، اوچنچسی: خمر اچوچی، دورتنچسی: ربا آشاغوچی، بشنچسی: مسجده دنیا سوزن سوبلاوچیلردر.

(قرق بر نچی باب خمر اچو چیلرنی بیانده)

پیغمبرمز اینتکان: قیامت گوننده خمر اچو چیلنی کینوررلر. آراقی صاوتلاری موینلارنک بولور. براوت باغاناسنه تاغب قویولورده، قچرولور: بوفلان فلان اوغلی دیوب. مونک آوزندان خمر ایسی چغار، بتون خلق بو ایسدن اللهغه صغورلار. بولار تموغده سکسان یل یانارلار. شول روشده خمر اچوچی بیک قاتی هنداب فلنور، اچسی کیلسه ارن صاری صو اچرتلر.

(قرق ایکنچی باب = تهو غدان چغار لونی بیانده)

محمد علیه السلام امنتدن بولغان گناهلنی مؤمنلر گناهلاری قدر یاندر لغاندان صوڤ، اللهنگ امری ایله حضرت جبرائیل تموغده بولغان مؤمنلرنی چغاروغه بارر. — جبرائیل فرشته مالسکن صوراب تموغ اچینه فارر. مؤمنلر مونی کورگاج صورارلار. بونیندی نورلی کیمسه تموغ اچینه کرگان دیوب. مالک ایثور بو محمد پیغمبرگه وحی کینورگان جبرائیلر دیوب. مسلمانلار محمد دیگان سوزنی اشتوگه قچررلار: «ای محمد! ای پیغمبرمز دیوب. حضرت جبرائیلگه ایثورلر رسولمزه بز دن سلام ایت، اول بزنی موندان چغار سون دیورلر. شوندان صوڤ، الله تعالی نك فرمائی، ایله حضرت جبرائیل رسولمز یانینه بارر. رسولمزی کورگاج یغلی باشلار رسولمز صورار: ای دوستم نیک یغلیسون! دیور. جبرائیل ایثور: اگر مین کورگان نستغنی سین کورساڤ ایدی، سینک یغلار ایدک! شوندان صوڤ رسولمزه یغلاب عرش آستنه بارر. آنده سچن اینار. الله تعالی صورار: ای محمد سیکانی کیواک؟ صرا میور من! رسول اللهغه الله تعالی امنتن تموغدان چغاروغه رخصت بیورر. رسولمز تموغ یانیمه بارورده (لا اله الا الله محمد رسول الله) دیوچیلردن هر برسندنه اوتدان چغارب، جنت یاننده بولغان بلغاده قیوندرر. اول یلغاده قیونغاچ صافی تنلی بولوب ماتور یوزلی بولوب چغارلار. ماڤلایلارنده یازلغان بولور (بولار الله تعالی نك اوتدان چغارلغان قیلاری) دیوب. چمنکه گرگاندن صوڤ بولار کش آراسند بولانئب الله تعالی دن صورارلار: ای ربمز بزنگ تموغغه کومزنی بلدرته بورشان بیلگومزنی بترگز! دیوب. قیامت کوننده هر کم حتی پیغمبرلرده

ياربى اوزمنى خلاص قل امتمنى تلاساک في اشله ! ديور. باري رسولمزايتور:
 اي ربم امتمنى خلاص قل! ديور. خبرده كيلسگان: قيامت كوننك بـر ايرني
 كيتوررلر آنك ياوزلغى ايزگولك لرنندن آرتق بولوب تموغغه تيوشلى بولور.
 شول وقتده كوزتك لرنندن برتگى اينور: رسولمزاينگان ايدي: نيندى بولساده
 كوزبر وقتده الله دان قورقب يفلاسه، اول كمسه نك تنن الله تعالى تموغغه حرام
 قلوردىگان ايدي. ايندى بوكسه ده بروقتده الله دان قورقب يغلادى ديور.
 الله تعالى شول تنك گواهلغى ايله بوكسه في تموغدان آزادقلور. قچقورولور:
 فلان فلان اوغلى تموغدان خلاص قلندى ديوب.

(قرق اوچنچى باب = جنتلرني بيلانه)

وهب ديگان صحابي ايتكان: الله تعالى جنتنى كوك ايله بير ياصيلغنك ياراتدى.
 بويون الله دان باشقه كمسه هيچده بلمس . قاچچان قيامت كوني بولسه ، بير
 كوك بتورلورده ، آنك اورفينه جنت بولور، جنت باروسى يوز درجه در.
 بر درجه ايله ايكنچسينك آراسى بشيوز يلق بولدر. يلغالار آغب تورور،
 ييمشلىرى ييتوشب تورور، آنك آدمى في تلادى شول باردور. حورى قزلارى،
 حورى بيگنلىرى باردور. هر كشى اوتوز اوچ ياشنه بولور. برده قارتايماسلار.
 قاشن باشقه صاچ صقال بولماس!

(قرق دورتنچى باب = جنتنك ايشكلورن انده)

عبدالله عباس اوغلى اينكان: جنتنك سيگز ايشكى باردور. اولسكى ايشكسه
 (لا اله الا الله محمد رسول الله) يازلغان موندن پيغمبورلر، شهيدلر جومار دلار
 كرلر. ايكنچى ايشك: يا حشى طهارت ايله نماز قلفوچيلاردور. اوچنچى
 ايشكى: نفسلرينك پا كلغى ايله جومار دلغ ايله زكات بيروچيلر ديما كدر.
 دورتنچى ايشكى: امر معروف ايله نهى عن المنكر قلوچيلار. بشنچى ايشكى:
 الله تعالى حرام قلغان نسته لردن طيولغان كمسه لر كرر . آلتونچى ايشكى:
 حاجيلر ايشكيلدر. ييدنچى ايشكى: الله يولنه صوغش قلغان كمسه لر ايشكيلدر.
 سيگرنچى ايشكى: تقوى كمسه لر نك ايشكاريدر. باروسى سيگز جنتدر: اسمارى
 اوشولاردور:

اولكسى دارالجهان ايكنچسى دارالسلام اوچنچسى جنة الماوى دورتنچسى
جنة النعيم بشنچسى جنة الخلك آلتونچسى جنة الفردوس بيدنچسى جنة عدن
سيگزنچسى دارالقرار . بولارنىڭ تورلى تورلى تاشدان ياصالغاندور .
بويىنلارده كوب تورلى يىلغار باردور . اسلىرى بلنگانلىرى اوشبو يىلغاردر .
(برنچسى) نهرالرحمت (ايكنچسى) نهرالسكوثر (اوچنچسى) نهرالكافور دورتنچسى)
(نهرالتسليم بشنچسى) نهرالسلسبيل آلتونچسى) نهرالرحيق موندان باشقالارده
كوبدور . رسولمز اينىكلن : مېن معراج كىچنك جىنلرنىڭ باروستىدە يىردم آندە
دورت يىلغە كوردم : صو، ست، ضمەر، بال يىلغالارى . جبرائىلدىن صورادم : بويىلغالار
قايدان چغا، چغشلارى قايدان كېلەر؟ حضرت جبرائىل ايتدى : اگر بولارنىڭ
قايدان كىلگەنن بلاماساڭ الله دان كورساتونى صورادىدى . رسولمز صورادى .
بوقرشته كىلوب يوم كوزگى دىدى . يومدم . برزماندان صوڭك آچسام بر آچاچ
توبىنك بولغانمىن . آندە بر چارداق بار ، ايشكى بىلكى اول چارداق بىك زور
اگر بتون دنياخلقن آندە قوبولسە ، زورتاغ باشىنە قونغان قوش كىي بولوب
كورنرلر ايدى . بودورت يىلغانك شول چارداق آستوندىن چققان كوردم .
قايتونى تىلا گانده فرشته ميكا ايتدى : نىك چارداق اپىنە كرمىسون ! مېن ايتىدىم :
نچك كرىم ، اول بىلكى ! فرشته آچقىي اوزگده (بىسلە) ايتىدە آچلور دىدى .
— يوزاق يانينە باروب (بسم الله الرحمن الرحيم) دىدىدە يوزاق آچلىدى .
كردم تىكى چىشمەلر چارداقنىڭ دورت بوچماغىندان چغالار ، صوگرە چارداقدان
چغاباشلادم فرشته كورب بىتردىمى؟ دىدى . مېن بىدى دىدىم فرشته يا كادان
قارادىدى . مېن تاغىن قارادم . چىلاب قاراسام موندە (بسم الله الرحمن الرحيم)
دىوب يازلغان صوچىشمەسى «مىم» دن ، سوت چىشمەسى «ه» دن خىرالرحمن
دىگانده گى «مىم» دن . بال چىشمەسى (الرحيم) ده گى «مىم» دن چىقب تورالار .
كەكەم بسم الله نى چن كوكلدىن ايتسە ، اول كىسە اوشبودورت يىلغاندا چىلمش بولور .

(فصل = جىنتنىڭ آغاچلارن بيانده)

رسولمزدن صورالغان جنت يىغاچلارى نىچك؟ دىوب . رسولمز اينىكلن . آنىڭ
بوتاقلارى كىيىمس ياقراقلاى قوشمس ، يىمشلىرى چرمىس ، آندە بولغان

اچلاردان ايک الرغسی « طوبا » دیکان. یغاچدر. جنتده نیچه ملکر کشی
لانراق آغاچلار باردور .

قرق بشنچی باب = جنت اهلن دلمده آلازنگ آشلارن بیانده
بهرده کیلگان : صراطک بر طرفنده یغاچلار باردور ، اول یغاچلار زور
صحرا اچندلردور. هر بر یغاچ آستنگ بر چیشمه باردور. ایندی مؤمنلو قایچان
صراطدان اوتسه لر ، صوصاغانلقلاری سبیلی شول چیشمه لونگ برسندن
هر اچهر لر . هر بر آورولاری بتار. شوندان صوگ باشقه بر چیشمه که کیلوب
بوقورلارده، یوزلری آینک اون دورتنچی کونی کبی یاقنی بولور . شوندان
نت که بارلار ، ایشک توبینه یتسه لر هر بر سنده بهره حوری قزی قارشو
لرلار . نچاقلانوشورلار حورایتور : مین سینک دوستوگ، مین سینک
باشک دیور . جنتده ییدی دیوار باردور. هر برسی برتورلی تاشاندور
برسی، آلتوندان، برسی کمشدن، برسی یاقوتدان، برسی زبرجددن، برسی
نچودن، برسی نوردان، برسی مرجاندان هر بر دیوار آراسی بشیوز ییلق
بولور. جنت اهلرینک کوندن کون ماتورلقلاری آرتور.

(قرق آلتونچی باب = حوریلرنی بیانده)

الله تعالی حورنی دورت تورلی توسدن یاراتقاندور: آق، یاشل صاری، قزل
وسلرده در تغلری زعفران، مسک، عنبردندر، صاچلاری جفک برتگندندر.
کوکر کلرینه ایرلرینک اسملری یازلمشدر همه اللهنگ اسملرندن بهره وسی
یازلغاندور. هر بر قولنده اون بلازک، اون بالداقدور.

جنتده بره حوری باردور، مسک، عنبر، کافور، زعفراندن یاراتولمشدر. کوکره
برسی کیلسه اول الله تعالی که چن قل بولسون!
من اجماعنی یاز اتقاچ، جبر اقیلگه بیوردی آنده کرب یورگه،

حضرت جبرائیل شونده بر حور یگه اچراددی، اول حوری موئی کور گاج جلمای
 کلدی. شول وقتده بتون جنت اچی نور ایله تولدی. موئی کور ب جبرائیل
 اللهنک نوری آچلدی دیوب بلب سجده گه کیتدی. شوندا ان صوگ بو حوری
 فچوردی: ای اللهنک فرشته سی امین! تورغل! جبرائیل تور دیک «بسم الله
 سینى یارتوچی اللهنی هر بر کیه چیلکلردن پاکلیمن! بو حوری ایتدی: مین کم
 اوچون یارتولدوم! — جبرائیل بلمیم دیدی. حوری ایتدی: اللهنعالی
 مینى اللهنک رضالغی ایله نفسنی جیکسگان کسه اوچون یارتادی دیگان.
 جنتده بولغان آشاملقلار آشالغان صابن آرتورلار. مونت
 اغشاشی دنیاده ده باردی. مثلاقر آن آدمیلر او قورلار
 کشیلر نیک او قوتالار، اما هیچه کمیدر. جنت اهلنی
 اشارلار اچهر لر اما طشقه چقما سلار. . . . !

تمت تمام
 محمد خاضع
 محمد خاضع محمد خاضع محمد خاضع

محمد خاضع محمد خاضع محمد خاضع

ملرده در تمام
 رکارینه ایران
 لغاتدر. هر
 به بر حوری